66

HOGE RAAD VAN FINANCIEN

AFDELING "FINANCIERINGSBEHOEFTEN VAN DE OVERHEID"

J A A R V E R S L A G 1 9 9 3

JUNI 1993

HOGE RAAD VAN FINANCIEN

AFDELING "FINANCIERINGSBEHOEFTEN VAN DE OVERHEID"

J A A R V E R S L A G 1 9 9 3

JUNI 1993

WOORD VOORAF

De werkzaamheden van de Afdeling "Financieringsbehoeften van de Overheid" van de Hoge Raad van Financiën gedurende de periode september 1992 tot juni 1993 worden in dit jaarverslag op beknopte wijze weergegeven.

Voorliggend verslag bevat vier delen.

Het **deel één** herneemt op een bondige wijze de aanbevelingen van de Afdeling voor de komende jaren en voor 1994 in het bijzonder. Deze aanbevelingen, die **in deel twee** nader worden geëxpliciteerd, kaderen volledig in het objectief Maastricht en houden rekening met de invloed van de zogenaamde St-Michielsakkoorden.

In **deel drie** wordt een evaluatie gemaakt van de begrotingen 1993 van de overheidssectoren t.o.v. de normen die werden bepaald in het advies 1992.

Tenslotte geeft **deel vier** een overzicht van de budgettaire realisaties van de Gezamenlijke Overheid en van de samenstellende deelsectoren. Daarin wordt meer in detail ingegaan op de budgettaire evoluties van het jaar 1992.

De leden van de Afdeling :

de h. P. VAN ROMPUY, Voorzitter;

de hh. A. VERPLAETSE
W. FRAEYS
J.P. PAUWELS
vertegenwoordigers van de Nationale Bank van België;

de hh. G. BROUHNS
vertegenwoordiger van de Minister van Financiën;
B. de CLOSSET;

de hh. L. COENE
W. MEEUSEN
R. DESCHAMPS
R. TOLLET
G. DEBOUVERIE
G. CLEMER

vertegenwoordigers van de Vlaamse Executieve, de Executieve van de Franse gemeenschap, de Waalse Gewestexecutieve en de Executieve van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Waarnemer:de hh. L. DE RIJCK
H. BOGAERT

Het Secretariaat: de hh. A. VAN de VOORDE
J. BAVEYE
A. BOON
R. SAVAGE

mevr. C. SPINNOY

I N H O U D S T A F E L

blz.

Woord vooraf 2

Lijst van de afkortingen 8

DEEL I : Synthese en advies 9

1. Inleiding 10

2. De gewijzigde macro-economische omgevingsparameters. 10

3. De verwachte budgettaire evolutie van de Gezamenlijke Overheid en de vereiste inspanningen. 11

4. De verdeling van de bijdragen over Entiteit "I" en "II" 13

4.1. De bijdrage van Gemeenschappen en Gewesten 13
4.2. De bijdrage van Entiteit "I" 14

DEEL II : Implicaties van het objectief "maastricht" m.b.t. de financieringsbehoeften van de Overheden 15

Inleiding 16

Hoofdstuk I : Voornaamste macro-economische hypothesen 17

Hoofdstuk II : Het spontane scenario voor de gezamenlijke overheid en de te leveren inspanning op dit niveau 18

Hoofdstuk III : Entiteit II : De normen na het Sint-Michielsakkoord 22

1. De budgettaire evolutie van Gemeenschappen en Gewesten na het Sint-Michielsakkoord : 1994-1996
22

1.1. De effekten van het Sint-Michielsakkoord op de aan de deelgebieden overgedragen bevoegdheden en toegewezen middelen
22

1.2. Methodologie 24

1.3. Resultaten van de simulaties en de aanbevelingen voor 1994-1996 25

2. De budgettaire evolutie van de lokale overheden : 1994-1996 36

3. Globalisatie van de budgettaire inspanningen van entiteit II : 1994-1996 36

Hoofdstuk IV : De toelaatbare tekorten voor Entiteit "I" 39

DEEL III : Evaluatie van de begrotingen voor 1993 41

Hoofdstuk I : De begrotingen van de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid 42

1. De evolutie m.b.t. de begroting van de Federale Overheid 42

2. De budgettaire evoluties 1993 in de sektor van de Sociale Zekerheid 43

2.1. De Sociale Zekerheid voor werknemers 43
2.2. De Sociale Zekerheid voor zelfstandigen 44

3. Besluitend 45

Hoofdstuk II : De begrotingen van de Gemeenschappen en Gewesten en de Lokale Overheid 46

1. Budgettaire evoluties m.b.t. Entiteit "II" 46

1.1. De begrotingen van de Gemeenschappen en Gewesten 46
1.2. De Vlaamse Gemeenschap 47
1.3. De Franse Gemeenschap 49
1.4. Het Waalse Gewest 51
1.5. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest 52
1.6. De Duitstalige Gemeenschap 53
1.7. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 55
1.8. De evolutie m.b.t. de Lokale Overheden 55

DEEL IV. Budgettaire retrospectieve 57

Hoofdstuk I : Evoluties op basis van de rekening van de Gezamenlijke Overheid 58

1. Evolutie in percent van het B.B.P. 59
2. Evolutie in reële termen 61

2.1. Op het niveau van de Gezamenlijke Overheid 61
2.2. Op het niveau van de voornaamste deelsectoren 62

3. Conclusie 63

Hoofdstuk II : De budgettaire evoluties van de deelsectoren 64

1. Budgettaire evoluties m.b.t. Entiteit "I" 64

1.1. De budgettaire evoluties m.b.t. de Federale Overheid 64

1.1.1. De totale ontvangsten zoals geïnd door de Federale Overheid 64
1.1.2. De ontvangsten van de Federale Overheid in ESER-termen 66
1.1.3. Uitgaven 67
1.1.4. De evoluties m.b.t. de gedebudgetteerde sector 68
1.1.5. De uitgaven van de Federale Overheid in ESER-optiek 68
1.1.6. Samenvattend 69

1.2. De budgettaire evoluties in de Sociale Zekerheid 70

1.2.1. De Sociale Zekerheid voor werknemers 70
1.2.2. De Sociale Zekerheid voor zelfstandigen 72
1.2.3. De Sociale Zekerheid in ESER-optiek 73

2. Evolutie m.b.t. Entiteit "II" 74

2.1. Globale evoluties m.b.t. de Gemeenschappen en Gewesten 74

2.1.1. De financieringsbehoeften van de Gemeenschappen en Gewesten 74
2.1.2. De uitvoering van de begrotingen in 1992 75
2.1.3. De uitvoering van de begrotingen op kasbasis 76
2.1.4. De evolutie van de directe schuld 77
2.1.5. De evolutie van de gedebudgetteerde schuld 78

2.2. De begroting van de Vlaamse Gemeenschap 79

2.2.1. De uitvoering van de begroting 1992 79
2.2.2. De evolutie van de schuld 80
2.2.3. Samenvattend 82

2.3. De begroting van de Franse Gemeenschap 83

2.3.1. De uitvoering van de begroting 1992 83
2.3.2. De evolutie van de schuld 84
2.3.3. Samenvattend 85

2.4. Het Waalse Gewest 85

2.4.1. De uitvoering van de begroting 1992 85
2.4.2. De evolutie van de schuld 86
2.4.3. Samenvattend 88

2.5. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest 88

2.5.1. De uitvoering van de begroting 1992 88
2.5.2. De evolutie van de schuld 89
2.5.3. Samenvattend 91

2.6. De Duitstalige Gemeenschap 91
2.7. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 92
2.8. De evolutie van de financiële toestand van de Lokale Overheden 93

Bijlage II.1.: Technische hypothesen bij de ramingen voor de GM en GW en voor de Federale Overheid
Bijlage II.2.: Vergelijking met advies van juni 1992

Bijlage III.1.: Begrotingen van de Gemeenschappen en Gewesten 1993

Bijlage IV.1. : Financieringsbehoeften van de Globale Overheid
IV.2. : Gedebudgetteerde schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten en de Federale Overheid in 1990
IV.3. : Gedebudgetteerde schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten en de Federale Overheid in 1991
IV.4. : Gedebudgetteerde schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten en de Federale Overheid in 1992
IV.5. : Directe schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten 1991
IV.6. : Directe schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten 1992

LIJST VAN DE AFKORTINGEN

BBP	:	Bruto binnenlands produkt
Br GW	:	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
BNP	:	Bruto Nationaal produkt
BS	:	Belgisch Staatsblad
BTW	:	Belasting over de toegevoegde waarde
CO	:	Centrale Overheid (NCO + G&G)
Dtst GM	:	Duitstalige Gemeenschap
EG	:	Europese Gemeenschappen
EMS	:	Europees monetair stelsel
EMU	:	Europese Monetaire Unie
EOGFL	:	Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw
FOREM	:	Office Régional et Communautaire de la Formation Professionnelle et de l'Emploi.
FFE	:	Fonds voor het financieel evenwicht
G&G	:	Gemeenschappen en Gewesten
GGC	:	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GM	:	Gemeenschappen
GO	:	Gezamenlijke Overheid
GW	:	Gewesten
IMF	:	Internationaal Monetair Fonds
KVD	:	Kredietverleningen en deelnemingen
LO	:	Lokale Overheden
NCO	:	Nationale Centrale Overheid
NFB	:	Netto financieringsbehoeften
NFS	:	Netto te financieren saldo
PB	:	Personenbelasting
RIZIV	:	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RSVZ	:	Rijksinstituut voor Sociale Verzekering van Zelfstandigen
RVA	:	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SZ	:	Sociale Zekerheid
Vl GM	:	Vlaamse Gemeenschap
Wl GW	:	Waalse Gewest
ZIV	:	Ziekte- en invaliditeitsverzekering

DEEL I

SYNTHESE EN ADVIES

1. Inleiding

Sedert de recente aanpassing op 23 april ll. van het oorspronkelijk convergentieplan van de Regering, zijn de economische vooruitzichten voor dit en volgend jaar in die mate verslechterd, dat de Afdeling zich genoodzaakt ziet haar advies voor 1994 te situeren in een nieuwe, minder gunstige macro-economische omgeving in de EG-lidstaten. Een lichtpunt in deze gewijzigde context wordt door de algemeen verwachte rentedaling gevormd, die voor het ogenblik een positieve bijdrage levert tot de gezondmaking van de Belgische overheidsfinanciën.

Een tweede, belangrijke factor die tot een verdere analyse aanzet, is de weerslag van het zgn. "Sint-Michielsakkoord" op de middelen en bestedingen van zowel de Federale Overheid als van de Gemeenschappen en Gewesten.

Tenslotte dient te worden benadrukt dat in dit advies wordt uitgegaan van de onderstelling dat alle budgettaire maatregelen die dit en vorig jaar door de onderscheiden overheden werden getroffen, ten volle worden uitgevoerd. Dit betekent bijgevolg dat eventuele overschrijdingen van de aanbevolen tekorten onder invloed van de zgn. "spontane" budgettaire ontwikkelingen, bijgestuurd dienen te worden door nieuwe maatregelen. Bovendien wordt onder "spontaan" verstaan dat de Gemeenschappen en Gewesten zich houden aan de door de Afdeling aanbevolen tekorten (zie verder).

2. De gewijzigde macro-economische omgevingsparameters.

In het advies van de Afdeling omtrent de "realisatie en de vertrekhypothesen van het convergentieplan" van februari ll., werd op basis van de toen beschikbare informatie, uitgegaan van een reële groei van het BBP voor 1993 van 0,5% en van een stijging van het algemeen prijspeil (BBP-deflator) met 3,1%. De op dit ogenblik beschikbare vooruitzichten van gezaghebbende nationale en internationale instellingen impliceren daarentegen een negatieve groei voor dit jaar, gevolgd door een heropleving die slechts in 1995 volledig tot ontplooiing zou komen. De Afdeling onderstelt op basis van de gemiddelde tendentie in deze vooruitzichten een negatieve reële groei in 1993 van - 0,7%, gevolgd door een positieve groei van 1,2% in 1994 en van 2,5% in 1995-1996.

Als gevolg van de ernstige economische inzinking wordt de inflatie (deflator van het BBP en consumptieprijsindex) dit jaar lager ingeschat en op 2,9% geraamd. Voor de periode 1994-1996 wordt zij op 3% geschat.

Alhoewel sommige instellingen een meer uitgesproken verdere rentedaling verwachten, verkiest de Afdeling in dit verband een voorzichtige raming aan te houden, m.n. voor de lange-termijnrente 7,5% dit jaar en 7% voor 1994-1996. De rente op korte termijn wordt dit jaar op 7,35% geraamd en op 6% in de periode 1994-1996. Deze rentevooruitzichten gelden voor leningen in BF. In tegenstelling tot het geactualiseerde convergentieplan van april ll, dat voor de periode 1993-1996 een daling van de impliciete rente op de overheidsschuld met 0,8 procentpunt vooropstelde, wordt nu een daling met 1,0 procentpunt voor dezelfde periode aangehouden.

3. De verwachte budgettaire evolutie van de Gezamenlijke Overheid en de vereiste inspanningen.

Rekening houdend met de budgettaire weerslag van de reeds getroffen maatregelen en in de hypothese dat hun vooropgezet budgettair rendement volledig wordt gerealiseerd en met de verwachte economische en financiële ontwikkelingen, werd een scenario voor de ontvangsten- en uitgavenevolutie van de Gezamenlijke Overheid voor de periode 1993-1994 uitgetekend, dat in wat volgt als "spontaan" wordt bestempeld.

Voor wat het jaar 1993 in het bijzonder betreft, wordt als hypothese weerhouden dat de netto financieringsbehoeften niet hoger uitvallen dan 6,6% van het BBP, zijnde 476 miljard BF.

In het "spontane" scenario stijgen de ontvangsten van de Gezamenlijke Overheid over de periode 1993-1996 in percent van het BBP van 48,4% in 1993 tot 48,8% in 1994-1996, dit onder invloed van de reeds getroffen fiscale maatregelen en in het vooruitzicht van de vooropgestelde opbrengsten van de privatiseringen.

De groei van de primaire uitgaven volgt grotendeels uit de door het Planbureau verwachte evolutie van de diverse uitgavencategorieen en wordt op jaarbasis en in reële termen op 3,1% geraamd voor 1993 en op 1,2% voor de periode 1994-1996.

Tabel I.1. bevat een synthese van de belangrijkste elementen van het "spontane" scenario, evenals de afwijkingen t.o.v. het in april ll. door de Regering geactualiseerde convergentieplan. Hieruit blijkt dat, in termen van de netto financieringsbehoeften, gemiddeld over de periode 1993-1996 een bijsturing vereist is van 0,9% van het BBP. Uitgedrukt t.o.v. het verwachte BBP van 1993 betekent dit een vermindering van de netto financieringsbehoeften met nagenoeg 65 miljard BF (in prijzen van 1993) gedurende de periode 1993-1996 ten einde de budgettaire doelstelling "Maastricht", die maximale netto financieringsbehoeften van 3% in 1996 inhoudt, te realiseren.

Voor 1994 bedraagt de afwijking, t.o.v. de aangehouden doelstelling om het tekort te beperken tot 4,7% van het BBP overeenkomstig het geactualiseerde convergentieplan, eveneens 0,9%. De overschrijdingen in termen van financieringsbehoeften blijken nagenoeg volledig voort te vloeien uit de afwijkingen van de primaire overschotten t.o.v. hun objectiefwaarden.

De invloed van de door de Afdeling weerhouden hypothese van dalende intrestvoeten wordt blijkbaar gecompenseerd door de verwachte evolutie van de tekorten.

Tabel I.1.
De evolutie van de netto financieringsbehoeften

in % B.B.P.

	1992	1993	1994	1995	1996
ONTVANGSTEN	47,0%	48,4%	48,8%	48,8%	48,8%
PRIMAIRE UITGAVEN	42,6%	44,3%	44,1%	43,7%	43,2%
PRIMAIR OVERSCHOT					
Spontaan	4,3%	4,1%	4,8%	5,2%	5,6%
Geactualiseerd convergentieplan	4,3%	4,9%	5,6%	6,1%	6,5%
Verschil	0,0%	-0,8%	-0,8%	-0,9%	-0,9%
INTRESTLASTEN					
Spontaan	11,2%	10,7%	10,3%	9,8%	9,5%
Geactualiseerd convergentieplan	11,2%	10,7%	10,3%	9,7%	9,5%
Verschil	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	-0,0%
NETTO FINANCIERINGSBEHOEFTEN					
Spontaan	6,9%	6,6%	5,6%	4,6%	3,9%
Geactualiseerd convergentieplan	6,9%	5,8%	4,7%	3,6%	3,0%
Verschil	0,0%	0,8%	0,9%	1,0%	0,9%
SCHULDGRAAD					
Spontaan	120,7%	125,0%	125,8%	124,1%	121,7%
Geactualiseerd convergentieplan	120,7%	122,2%	120,8%	117,9%	114,5%
Verschil	-0,0%	2,8%	5,0%	6,2%	7,2%

Het **Sint-Michielsakkoord** brengt geen wijziging aan de objectiefwaarden van de primaire saldi voor de Gezamenlijke Overheid. Het herverdeelt echter de globale doelstelling in die mate dat voor entiteit "I" (de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid) het na te streven primair overschot stijgt met 0,1 van het BBP over de periode 1993-1996, indien de Gemeenschappen en Gewesten hun schuldratio tegen het jaar 2000 stabiliseren.

4. De verdeling van de bijdragen over Entiteit "I" en "II".

4.1. De bijdrage van Gemeenschappen en Gewesten.

Het geactualiseerde convergentieplan van april ll. leidt ertoe dat van de Gemeenschappen en Gewesten een bijdrage wordt verwacht, in termen van een toename van hun primair surplus, van 0,3% van het BBP over de periode 1993-1996. Onder invloed van de in het Sint-Michielsakkoord voorziene overdracht van middelen door de Federale Overheid ten gunste van de Gemeenschappen en Gewesten, daalt de door hen te leveren inspanning met 0,1% van het BBP over de periode 1993-1996. Zij volgt uit de criteria die door de Afdeling tot hiertoe voor alle deelgebieden werden aangehouden.

Indien echter, zoals in deel II wordt toegelicht, voor alle deelgebieden wordt uitgegaan van de aanbeveling dat de beleidsruimte in de zgn. "overgangsfase" van de Financieringswet van 1989 niet sneller mag toenemen dan in de zgn. "definitieve" fase vanaf het jaar 2000, dan impliceert dat een stabilisatie van de schuldgraad van de Vlaamse Gemeenschap in het jaar 2010, daar waar deze horizon behouden blijft in 2000 voor de andere Gemeenschappen en Gewesten (1). Aangezien in die omstandigheden de schuldgraad van de Vlaamse Gemeenschap zich op een lager peil stabiliseert dan bij een stabilisatie in 2000, vloeit hieruit een bijkomende inspanning voor dit deelgebied gedurende de overgangsperiode voort. Als gevolg daarvan wordt de verlichting van de budgettaire bijdrage van de Gemeenschappen en Gewesten tot het convergentieplan - onder invloed van de nieuwe middelenoverdracht - grotendeels geneutraliseerd.

De uit de vermelde simulaties voortvloeiende **maximale** toelaatbare gecorrigeerde tekorten voor 1994-1996 worden in tabel I.2 weergegeven.

Tabel I.2.
Toelaatbare gecorrigeerde tekorten
voor de Gemeenschappen en Gewesten 1994-1996

miljarden

	Vlaamse Gemeenschap	Brusselse Hoofdsted. Gewest	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Totaal GM&GW
1994	- 28,8	- 6,9	- 7,2	- 16,0	- 58,9
1995	- 24,0	- 7,3	- 7,1	- 15,1	- 53,4
1996	- 17,2	- 7,3	- 6,9	- 14,2	- 45,5

Bijkomende aanbevelingen gebaseerd op de analyse van de begrotingen 1993 werden opgenomen in deel III.

1 Voor verdere toelichting raadplege men Deel II.

4.2. De bijdrage van Entiteit "I".

Het zijn bijgevolg de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid die de afwijking tussen de objectiefwaarden van de primaire saldi en hun "spontane" evolutie die op het vlak van de Gezamenlijke Overheid hoger werd vastgesteld, dienen te overbruggen d.m.v. discretionaire maatregelen.

In de onderstelling dat de Sociale Zekerheid een budgettair evenwicht realiseert overeenkomstig de budgettaire normen van de Regering, vloeien uit het voorgaande de doelstellingen voor de netto financieringsbehoeften van de Federale Overheid volgens de Maastrichtdefinities voort ten belope van 374 mia BF in 1993 en van 315 mia BF in 1994. De doelstelling voor het traditioneel gehanteerde begrip van het netto te financieren saldo bedraagt dan 351 mia BF in 1993 en 295 mia BF in 1994.

De Afdeling wenst te onderstrepen dat de bijkomende inspanning die op kruissnelheid 0,9% van het BBP of nagenoeg 65 mia BF dient te bedragen en die door de Federale Overheid en door de Sociale Zekerheid vanaf 1994 geleverd dient te worden om de doelstelling inzake netto financieringsbehoeften van het geactualiseerde convergentieplan te realiseren, een structureel en recurrent karakter dient te hebben.

De hiertoe vereiste maatregelen zijn aanvullend t.o.v. de reeds getroffen budgettaire beslissingen, in de onderstelling dat hun vooropgesteld rendement ten volle wordt verwezenlijkt in het kader van het door de Afdeling weerhouden scenario voor de uitgaven- en ontvangstenevolutie.

Gelet op de diversiteit in de groeiprognoses en op de huidige economische en budgettaire onzekerheid, neemt de Afdeling zich tenslotte voor, uiterlijk in het begin van 1994, de budgettaire weerslag van de in juli-augustus e.k. besliste maatregelen te evalueren. Op dat ogenblik en afhankelijk van de economische toestand, zullen de nog te leveren structurele inspanningen die nodig zijn om de budgettaire Maastricht-doelstellingen te bereiken, worden ingeschat.

DEEL II

IMPLICATIES VAN HET OBJECTIEF "MAASTRICHT" M.B.T. DE FINANCIERINGSBEHOEFTEN VAN DE OVERHEDEN

INLEIDING

In dit hoofdstuk vindt men de conclusies en aanbevelingen van de Afdeling m.b.t. de toelaatbare tekorten van de verschillende entiteiten. Tevens wordt hun respectievelijke bijdrage tot de gezondmaking van de openbare financiën in het kader van het "Maastricht"-objectief vastgesteld.

Volgens de nu reeds gekende methodologie werd eerst, op basis van een simulatie voor de Gezamenlijke Overheid, de globaal te realiseren inspanning tussen nu en 1996 bepaald. Daarna werd uitgaande van simulaties, die vertrekken van de specifieke criteria die weerhouden werden voor de Gemeenschappen en Gewesten bepaald wat hun maximaal toelaatbare tekorten zouden zijn. Van daaruit en rekening houdend met het globale objectief van het convergentieplan diende men de maximaal toelaatbare tekorten voor Entiteit "I", d.w.z. de Federale Overheid en de Sociale Zekerheid af te leiden.

Tevens werd rekening gehouden met de maatregelen die n.a.v. de recentste begrotingscontrole getroffen werden evenals met de St-Michiels- en St-Quintensakkoorden.

HOOFDSTUK I

VOORNAAMSTE MACRO-ECONOMISCHE HYPOTHESEN

Rekening houdend met de recente conjuncturele evoluties, heeft de Afdeling voor de uitwerking van de budgettaire scenario's de volgende macro-economische hypothesen weerhouden :

Tabel II.1.
Macro-economische hypothesen

	1992 (a)	1993	1994	1995	1996
Variatie in % t.o.v. het voorgaande jaar					
B.B.P. in reële termen	0,8	-0,7	1,2	2,5	2,5
B.B.P.-deflator	3,8	2,9	3,0	3,0	3,0
B.B.P. in nominale termen	4,6	2,2	4,2	5,6	5,6
Index van de consumptieprijzen	2,4	2,9	3,0	3,0	3,0
Intrestvoet					
Op lange termijn (BF)	8,66	7,50	7,00	7,00	7,00
Op korte termijn (BF)	9,36	7,35	6,00	6,00	6,00

(a) realisaties

De verwachte nominale groei voor de periode 1993-1996 wordt in deze simulaties op gemiddeld 4,4% per jaar verondersteld, terwijl een groei van het B.N.P. van 5,75% werd vooropgesteld in het advies van juni 1992. De inflatie, gemeten door de consumptieprijsindex, werd eveneens met 0,2% gemiddeld per jaar naar beneden toe herzien. Tenslotte werden de intrestvoeten op een significatieve wijze aangepast. Dat weerspiegelt zich in de gemiddelde impliciete intrestvoet van de schuld van de Gezamenlijke Overheid. Terwijl in het convergentieplan verondersteld werd dat de intrestvoet zou dalen met 0,8% tussen 1993 en 1996, beloopt de verlaging nu 1%.

HOOFDSTUK II

HET SPONTANE SCENARIO VOOR DE GEZAMENLIJKE OVERHEID EN DE TE LEVEREN INSPANNING OP DIT NIVEAU

Op basis van de hiervoor gedetailleerde hypothesen, werd een "spontaan" scenario voor de Gezamenlijke Overheid uitgewerkt dat toelaat de omvang van de te leveren inspanning te bepalen. Dit scenario vertrekt van de hypothese dat alle tot nu toe getroffen maatregelen zullen worden uitgevoerd doch houdt op geen enkele wijze rekening met de maatregelen die in de toekomst nog zouden getroffen worden.

De basisgegevens werden overgenomen uit de gedetailleerde overheidsrekeningen voor 1992. Deze rekeningen werden door de NBB in 1992 voor de eerste maal volgens het ESER-concept opgesteld.

Voor 1993 is de elasticiteit van de lopende fiscale ontvangsten (vóór imputatie van de weerslag van de maatregelen) gelijk aan deze die op impliciete wijze voortvloeit uit de aangepaste begroting. Rekening houdend met de beperkte indexering van de fiscale barema's werd voor de volgende jaren een elasticiteit van 1,2 toegepast. De lopende niet-fiscale ontvangsten bevatten de opbrengst van de privatiseringen zoals die werd vastgesteld n.a.v. de begrotingscontrole. De elasticiteit van de sociale bijdragen (in dit geval na maatregelen) is ten gevolge van de in deze sector genomen maatregelen relatief hoog in 1993 (ongeveer 2,2). De elasticiteit van de bijdragen daalt daarna beneden de eenheid om tegen 1996 opnieuw tot 1 te stijgen. In hun geheel genomen hebben de totale ontvangsten van de Gezamenlijke Overheid een elasticiteit die trendmatig gesproken de éénheid benaderd. Het gemiddeld niveau ervan beloopt over de periode 1993-1996 1,2 wegens de sterke invloed van het hoge niveau van 1993.

Met uitzondering van de werkloosheidsvergoedingen, werden voor de evolutie van de primaire uitgaven de hypothesen van het Planbureau weerhouden zoals die blijken de uit projecties van maart laatstleden. Er werd evenwel tevens rekening gehouden met de voorziene weerslag van de maatregelen van de begrotingscontrole. In hun geheel genomen groeien de primaire uitgaven met 3,1% in reële termen in 1993 en met 1,2% gemiddeld over de jaren 1994-1996. Daarbij dient opgemerkt dat de voorziene reële groei voor lonen en pensioenen, die op 1,7% gemiddeld over de periode 1993-1996 werd verondersteld, zeker niet als bovenmatig kan aangemerkt worden. Hetzelfde kan gezegd worden van de gezondheidszorgen die, rekening houdend met de weerslag van de maatregelen van de begrotingscontrole, veronderstelt worden over dezelfde periode met niet meer dan 2,2% in reële termen per jaar toe te nemen. Vanuit dat oogpunt gezien is dit scenario vermoedelijk niet zo "spontaan" als dat weerhouden in het advies van 1992. M.b.t. de werkloosheidstoelagen, heeft de Afdeling het opportuun geoordeeld om het door het Planbureau weerhouden aantal werklozen te verhogen met 60.000 eenheden, verdeeld over de jaren 1993 en 1994 volgens het verschil in de B.B.P.-groeivooruitzichten.

De evolutie van de intrestlasten werd als volgt benaderd. Hun evolutie t.o.v. het vorige jaar werd vooral benaderd vanuit het niveau van de Rijksschuld. Voor het jaar 1993 werd het bedrag dat weerhouden werd n.a.v. de begrotingscontrole geactualiseerd om rekening te kunnen houden met de daling van de intrestvoeten. Dit bedrag werd de volgende jaren aangepast in functie van de wijzigingen die in de structuur van de Rijksschuld optreden. De schuld in deviezen en de schuld op korte termijn in Belgische frank worden verondersteld van jaar tot jaar onveranderd te blijven (met uitzondering van de gemiddelde rente in het laatste geval). Het financieel tekort wordt dan in zijn geheel gefinancierd in Belgische frank en op lange termijn. Met het oog op de uitvlakking van de kalender werden de aflossingen op de leningen met een eindvervaldag in de loop van de periode 1993-1997 op een gelijkmatige wijze verdeeld over de periode 1993-1996. De eindvervaldagen m.b.t. een van die jaren werd aangevuld met een deel van deze van de daarop volgende jaren. Door op die wijze te werken kan tot op zekere hoogte, rekening gehouden worden met de versnelling van de aflossingen die veroorzaakt worden door de omruiloperaties en de uitoefening van de call-opties.

Tabel II.2.
"Spontane" evolutie m.b.t. de Gezamenlijke Overheid

	1992	1993	1994	1995	1996
In miljarden					
ONTVANGSTEN	3.301	3.474	3.656	3.861	4.069
Nominale groei	*5,4%*	*5,2%*	*5,2%*	*5,6%*	*5,4%*
Elasticiteit	1,19	2,40	1,24	1,01	0,97
PRIMAIRE UITGAVEN	2.998	3.179	3.300	3.451	3.604
Nominale groei	4,6%	6,0%	3,8%	4,6%	4,4%
Reële groei	*2,2%*	*3,1%*	*0,8%*	*1,5%*	*1,4%*
PRIMAIR OVERSCHOT	303	295	356	411	465
INTRESTLASTEN	788	771	772	775	792
NETTO FINANCIERINGSBEHOEFTEN	485	476	416	364	326
GEHARMONISEERDE SCHULD	8.485	8.976	9.418	9.808	10.160
Impliciet i-voet (in %)	*9,9*	*9,1*	*8,6*	*8,2*	*8,1*
In % van het B.B.P.					
ONTVANGSTEN	47,0%	48,4%	48,8%	48,8%	48,8%
PRIMAIRE UITGAVEN	42,6%	44,3%	44,1%	43,7%	43,2%
PRIMAIR OVERSCHOT					
Spontaan	4,3%	4,1%	4,8%	5,2%	5,6%
Geactualiseerd convergentieplan	4,3%	4,9%	5,6%	6,1%	6,5%
Verschil	0,0%	-0,8%	-0,8%	-0,9%	-0,9%
INTRESTLASTEN					
Spontaan	11,2%	10,7%	10,3%	9,8%	9,5%
Geactualiseerd convergentieplan	11,2%	10,7%	10,3%	9,7%	9,5%
Verschil	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	-0,0%
NETTO FINANCIERINGSBEHOEFTEN					
Spontaan	6,9%	6,6%	5,6%	4,6%	3,9%
Geactualiseerd convergentieplan	6,9%	5,8%	4,7%	3,6%	3,0%
Verschil	0,0%	0,8%	0,9%	1,0%	0,9%
SCHULDGRAAD					
Spontaan	120,7%	125,0%	125,8%	124,1%	121,7%
Geactualiseerd convergentieplan	120,7%	122,2%	120,8%	117,9%	114,5%
Verschil	- 0,0%	2,8%	5,0%	6,2%	7,2%

De resultaten van de simulaties die in tabel II.2. gegeven worden tonen dat er tegen 1996 t.o.v. het objectief van het convergentieplan op het vlak van de netto financieringsbehoeften een te dekken verschil blijft van 0,9% van het B.B.P.. Het is niet zonder gevolg om erop te wijzen dat het verschil volledig gesitueerd is op het vlak van het primaire overschot, dat gemakkelijker kan beïnvloed worden dan de intrestlasten. De schuldgraad, die hoger ligt dan in het convergentieplan stijgt niet meer vanaf 1995 en begint aan een snelle daling vanaf 1996.

Alhoewel de bepaling van de objectieven inzake tekorten en primaire saldi in de volgende hoofdstukken wordt uiteengezet geeft de tabel II.3. reeds de voornaamste resultaten. Hij toont namelijk aan in welke mate de wijziging van de macro-economische hypothesen en de institutionele wijzigingen, de objectieven, inzake primaire saldi, vervat in het geactualiseerde convergentieplan, gewijzigd hebben. Men kan eruit afleiden dat de stabilisatie van de schuldgraad van de Vlaamse Gemeenschap in het jaar 2010 eerder dan in het jaar 2000 tot gevolg heeft dat op het vlak van Entiteit "II" het indirecte effect van de St-Michielsakkoorden, m.n. de relatieve vermindering van de verwachte bijdrage van de Gemeenschappen en Gewesten in de verbetering van het globale primaire saldo, volledig compenseert.

Tabel II.3.
Primair Saldi (ESER) (a) (b)

in % BBP

	1992	1993	1994	1995	1996	(1996-1993)
I. OBJECTIEVEN INZAKE PRIMAIRE SALDI						
A. Geactualiseerd convergentieplan						
Totaal	4,3	4,9	5,6	6,1	6,5	1,6
B. Met de nieuwe macro-economische hypothesen (c)						
Totaal	4,3	4,9	5,6	6,2	6,5	1,6
Entiteit "I"	4,1	4,5	5,0	5,5	5,7	1,3
Entiteit "II"	0,3	0,5	0,6	0,7	0,8	0,3
C. Met St.-Michiels						
Totaal	4,3	4,9	5,6	6,2	6,5	1,6
Entiteit "I"	4,1	4,5	5,1	5,6	5,9	1,4
Entiteit "II"	0,3	0,5	0,5	0,6	0,6	0,2
D. St-Michiels met stabilisatie Vlaamse Gemeenschap in 2010						
Totaal	4,3	4,9	5,6	6,2	6,5	1,6
Entiteit "I"	4,1	4,4	5,0	5,5	5,7	1,3
Entiteit "II"	0,3	0,5	0,6	0,7	0,8	0,3
II. "SPONTANE" EVOLUTIE VAN HET PRIMAIR SALDO						
Totaal	4,3	4,1	4,8	5,2	5,6	
III. TE REALISEREN INSPANNING						
Totaal (= I.D. Totaal-II)	0,0	0,8	0,8	0,9	0,9	
Entiteit "I"	0,0	0,8	0,8	0,9	0,9	
Entiteit "II"	-	-	-	-	-	

(a) Ten gevolge van afrondingen kan het totaal verschillen van de som van de elementen.
(b) Ramingen na statistische aanpassing.
(c) M.b.t. de economische omgeving, de budgettaire vertrekpunten en de raming van de KVD; de verdeling over de Entiteiten steunt op een raming van de Afdeling.

De verdeling, tussen de twee Entiteiten, van de toename van het objectief inzake primair saldo, tussen 1993 en 1996, blijft gelijklopend met die van het geactualiseerde convergentieplan en daardoor grosso modo proportioneel aan het relatieve aandeel van de primaire uitgaven van elke Entiteit.

We kunnen nu reeds vermelden dat de maximaal toelaatbare groei per jaar voor de primaire uitgaven van de Gemeenschappen en Gewesten 1,6% in reële termen beloopt (zie hoofdstuk III). Op het vlak van de Gezamenlijke Overheid daarentegen vloeit uit het hogervermelde spontane scenario voort dat, wil men het "Maastricht"-objectief bereiken en inzoverre alle getroffen saneringsmaatregelen betrekking zouden hebben op de primaire uitgaven, de groei van de primaire uitgaven niet meer dan gemiddeld 0,5% per jaar, over de periode 1994-1996 mogen bedragen. Daardoor blijft er slechts een zeer beperkte reële groei van 0,1% voor de overige deelsectoren van de Gemeenschappen en Gewesten.

Ingevolge de criteria van de Afdeling is de naleving van de vastgestelde normen m.b.t. de primaire saldi de enige inspanning die van Entiteit "II" gevraagd wordt. De Entiteit "I" moet daardoor de op het niveau van de Gezamenlijke Overheid aanbevolen inspanning leveren om het volledige verschil tussen de "spontane" evolutie van het primaire saldo en het traject dat leidt tot het Maastricht-objectief te realiseren.

HOOFDSTUK III
ENTITEIT II : DE NORMEN NA HET SINT MICHIELSAKKOORD

1. De budgettaire evolutie van Gemeenschappen en Gewesten na het Sint-Michielsakkoord : 1994-1996

1.1. De effekten van het Sint-Michielsakkoord op de aan de deelgebieden overgedragen bevoegdheden en toegewezen middelen.

Ingevolge het Sint-Michielsakkoord worden aan de Gemeenschappen en de Gewesten belangrijke bevoegdheden overgedragen die zich situeren op het vlak van het leefmilieu, de buitenlandse handel, de landbouw, het wetenschapsbeleid en de organieke wetgeving inzake de O.C.M.W's en de intercommunales; tevens worden impliciete en strafrechterlijke bevoegdheden overgeheveld. Bovendien wordt een mechanisme ingesteld dat de overdracht van bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie mogelijk maakt. De splitsing van de provincie Brabant heeft tot gevolg dat bepaalde taken die door de provincie worden vervuld vanaf 1995 aan de Gemeenschapscommissies worden overgeheveld.

De toekenning van bijkomende bevoegdheden gaat gepaard met een herziening van het door de bijzondere wet van 16 januari 1989 ingestelde financieringsmechanisme en met de toewijzing van bijkomende financiële middelen. De gewijzigde financieringsregeling treedt in werking met ingang van het begrotingsjaar 1993, behalve wat het kijk- en luistergeld betreft dat met terugwerkende kracht vanaf het begrotingsjaar 1992 een gemeenschapsbelasting wordt en volledig naar de Gemeenschappen wordt overgeheveld.
De koppeling van de toegewezen middelen aan de reële groei van het B.N.P., die in het vorige financieringsstelsel slechts vanaf de aanvang van de definitieve fase in het jaar 2000 was voorzien, wordt vervroegd ingevoerd met ingang van het begrotingsjaar 1994 maar slechts op progressieve wijze (2), zodat het effekt van de B.N.P.-koppeling in de periode 1994-1996 zeer beperkt blijft.

De uitbreiding van de fiskale bevoegdheden van de deelgebieden is zeer beperkt gebleven. De Gewesten kunnen vanaf 1 januari 1993 opcentiemen op het kijk- en luistergeld heffen. De uitvoering van de milieuheffingen zal door de federale wetgever geregeld worden, maar de opbrengst van de milieuheffingen zal, na aftrek van de inningskosten, wel volledig aan de Gewesten worden overgedragen (3).

In tabel II.4. hierna wordt een raming weergegeven, op basis van de in hoofdstuk I vermelde macro-economische parameters, van de bijkomende financiële middelen die aan de Gemeenschappen en de Gewesten ingevolge het Sint-Michielsakkoord voor de periode 1993-1996 zullen worden toegewezen.

---

2 a rato van 10% in 1994, van 15% in 1995, van 20% in 1996, van 70% in 1997, van 75% in 1998 en van 97,5% in 1999, vanaf 2000 voor 100%.
3 met uitzondering van de belasting op de niet hernieuwbare energie.

Tabel II.4.
Aan GM en GW toegewezen middelen (1)
VOOR en NA het Sint-Michielsakkoord

(in nominale termen)
in mia

	Vl. GM	Br.GW. (2)	Fr. GM.	Wl. GW	Dtst. GM.	Tot. GM & GW (exkl. GGC)
	in mia.	in mia.	in mia.	in mia.	in mia.	in mia.
1993						
Voor	385,30	25,06	189,58	87,69	3,08	690,71
Na (3)	395,59	25,10	195,23	88,27	3,17	707,36
verschil in mia./	10,29	0,04	5,65	0,58	0,10	16,65
in % tot. ontv.:	2,34%	0,10%	2,69%	0,50%	2,77%	2,06%
1994						
Voor	412,04	26,60	196,46	95,46	3,17	733,73
Na	423,32	27,26	202,32	96,27	3,27	752,43
verschil in mia./	11,27	0,65	5,86	0,81	0,10	18,70
in % tot. ontv.:	2,40%	1,52%	2,70%	0,65%	2,80%	2,18%
1995						
Voor	440,37	28,19	203,24	103,40	3,27	778,47
Na	453,99	29,52	209,46	105,03	3,38	801,37
verschil in mia./	13,62	1,33	6,21	1,63	0,11	22,90
in % tot. ontv.:	2,71%	2,89%	2,77%	1,22%	2,98%	2,52%
1996						
Voor	470,92	29,87	210,23	111,53	3,36	825,90
Na	486,69	31,37	216,87	113,73	3,49	852,15
verschil in mia./	15,77	1,51	6,65	2,20	0,12	26,25
in % tot. ontv.:	2,94%	3,12%	2,87%	1,52%	3,21%	2,72%

(1) Zijnde de toegewezen gedeelten van de personenbelasting en de BTW, het kijk- en luistergeld, de dotatie aan Dtst. GM.

(2) Inklusief de gewone en de bijkomende dotatie dode hand.

(3) Enkel met inbegrip van het saldo kijk- en luistergeld voor 1993; het saldo voor 1992 bedraagt resp. : Vl GM 3,61 mia.; Fr GM 2,07 mia.; Dtst GM 0,04 mia.

Rekening houdende met het Sint-Michielsakkoord wordt de gemiddelde reële groei van de toegewezen middelen (4) in de nog resterende overgangsfase 1993-1999 voor alle GM en GW tesamen geraamd op + 3,71% ten opzichte van + 1,46% in de definitieve fase (2000-2010). Zonder de bijkomende overdracht van middelen door het Sint-Michielsakkoord zouden de toegewezen middelen in de overgangsfase gemiddeld met 2,92% in reële termen toenemen in vergelijking met + 1,34% in de definitieve fase.

4 Toegewezen gedeelten van de personenbelasting en de BTW.

De discrepantie in de reële groei van de overgedragen middelen in de overgangsfase ten opzichte van de definitieve fase wordt dus ingevolge het Sint-Michielsakkoord versterkt : respektievelijk 2,25 % na en 1,58 % voor de uitvoering van het akkoord.

1.2. Methodologie

De voorgestelde aanbevelingen voor de Gemeenschappen en de Gewesten hebben betrekking op het begrotingsjaar 1994. In het kader van het convergentieplan worden eveneens de aanbevelingen voor de jaren 1995 en 1996 ten indikatieve titel weergegeven.
De aanbevelingen worden in termen van maximaal netto toelaatbare tekorten geformuleerd, met inbegrip van de KVD (5), en liggen dus op conceptueel vlak in het verlengde van de adviezen van juni 1991 en juni 1992. Zij werden op een gekorrigeerde grondslag gebaseerd, d.i. met inbegrip van de netto debudgetteringen.

Op methodologisch vlak werden in vergelijking met het advies van juni 1992 een aantal belangrijke wijzigingen aangebracht.
Zo werd in de gedebudgetteerde schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten rekening gehouden met de schuld die door derden wordt terugbetaald. Dit laat toe een beter inzicht te verwerven in de totale interestlast die op de gedebudgetteerde schuld van de deelgebieden drukt. Deze aanpassing impliceert dat de totale schuld van de sociale huisvesting, met inbegrip van de uitstaande leningen die door het Amortisatiefonds worden beheerd, in rekening werd gebracht.
De interestlasten op de na 1990 ontstane direkte en gedebudgetteerde schuld werden voor de begrotingsjaren 1991 tot en met 1993 afgeleid op basis van de schuldpositie zoals vastgesteld op het einde van het voorgaande jaar, d.i. op grond van het gerealiseerd netto gekorrigeerd tekort (bepaald als het kassaldo vermeerderd met de toename van de gedebudgetteerde schuld). Vanaf 1994 werden die interestlasten overeenkomstig de werkwijze in de voorgaande adviezen geraamd op basis van het gesimuleerd maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd saldo.

Als vertrekbasis voor dit advies werden, wat de *totale* ontvangsten en uitgaven betreft, de officiële begrotingsgegevens voor 1991 weerhouden, indien nodig met technische korrekties aangepast teneinde het begrip *struktureel gekorrigeerd begrotingssaldo* zo goed mogelijk te benaderen.

---

5 Kredietverleningen en deelnemingen.

Tabel II.5.

Budgettaire basisgegevens 1991 (1)

in miljarden

	Vlaamse Gemeen-schap	Brusselse Hoofdsted. Gewest	Franse Gemeen-schap	Waalse Gewest	Duitstalige Gemeen-schap (2)	G.G.C. (2)	Totaal GM & GW
Gekorrigeerd NFS 1991 :	- 23,85	- 1,71	- 20,84(3)	- 6,43	+ 1,09	+ 1,29	- 50,45
waarvan : primair saldo	- 4,05	+ 3,83	- 18,57(3)	+ 4,58	+ 1,09	+ 1,29	- 11,83
interestlasten	19,80	5,54	2,27	11,01	0,0	0,0	38,62
Netto debudgetteringen	- 10,81	+ 3,37	- 5,86(3)	- 3,52	0,0	0,0	- 16,82
Niet-gekorrigeerd NFS 1991 :	- 13,04	- 5,08	- 14,98	- 2,91	+ 1,09	+ 1,29	- 33,63

(1) Inklusief KVD.
(2) De Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie hebben noch een directe noch een gedebudgetteerde schuld.
(3) Berekend op basis van de éénmalige toerekening in 1991 van de leningsmachtiging van 6,5 mia. voor de financiering, over een 6-jarige periode, van de investeringen in de universiteitssektor : overgang naar strukturele tekorten door afzwakking met 5,4 miljard.

De belangrijkste technische aspecten van de normatieve simulaties en de exogene korrekties die er, ondermeer ingevolge het Sint-Michielsakkoord en voornoemde schuldaanpassing, werden aangebracht, worden in detail in bijlage II.1. besproken.

1.3. Resultaten van de simulaties en de aanbevelingen voor 1994-1996.

Bij het vastleggen van de toelaatbare tekorten van Gemeenschappen en Gewesten is de Afdeling in het verleden uitgegaan van volgende overwegingen (cf. de jaarlijkse adviezen van 1990, 1991 en 1992) :

- enerzijds, het verzekeren binnen het kader van de bijzondere Financieringswet van 16 januari 1989, van de financiële leefbaarheid van de Gemeenschappen en Gewesten op middellange en lange termijn en van de **houdbaarheid van hun schuldgraad**, d.i. de verhouding van hun totale schuld ten opzichte van hun totale ontvangsten. Dit betekent concreet dat de schuldgraad van elk deelgebied afzonderlijk en dus van alle deelgebieden samen, vanaf het begin van de definitieve faze, d.i. in het jaar 2000, gestabiliseerd dient te worden.

- anderzijds, het vrijwaren van de **intertemporele neutraliteit** van het budgettair beleid van elk deelgebied gedurende de zgn. *overgangsfaze* van de hogervermelde Financieringswet. Gelet op de hogere groei van de toegewezen middelen tijdens de overgangsfase in vergelijking met de definitieve fase zou, zonder normering, de beleidsruimte in de overgangsfase hoger liggen dan in de definitieve fase. Ten einde de Gemeenschappen en de Gewesten van abrupte schokken in hun budgettair beleid te vrijwaren werd geopteerd voor de intertemporele neutraliteit. Dit betekent het aanhouden van een jaarlijks constante reële groei van de primaire uitgaven van elk deelgebied gedurende de overgangsfaze uitgaande van de vereiste stabilisatie van de schuldratio en van de groei van de totale ontvangsten van elk deelgebied. Hierdoor beschikken de Gemeenschappen en Gewesten gedurende de overgangsfaze over een trendmatig evoluerende beleidsruimte. Eens de schuldgraad bij de aanvang van de definitieve fase gestabiliseerd is, kan de nominale groei van de primaire uitgaven afgestemd worden op deze van de totale ontvangsten.

Een bruuske ombuiging van het begrotingsbeleid is in strijd met het criterium van de intertemporele neutraliteit, volgens hetwelk het budgettair beleid van de voorgaande deelregering dit van de volgende niet mag bezwaren. Hieruit volgt dat een voorzichtig lange-termijn begrotingsbeleid van de deelgebieden inhoudt dat de budgettaire ruimte in de zgn. *overgangsfaze* niet te veel mag afwijken van deze in de *definitieve faze*.

Omwille van de noodzaak tot het vrijwaren van de intertemporele neutraliteit van het budgettair beleid, acht de Afdeling het aangewezen, in die gevallen waar een structurele ombuiging van de beleidsruimte vanaf 2000 onvermijdelijk zou zijn, in het bijzonder voor de Vlaamse Gemeenschap, de horizon voor het stabiliseren van de schuldratio te verleggen naar het jaar 2010. De keuze van dit stabilisatiepunt voor de schuldratio wordt geïnspireerd door het continu trendmatig verloop van de beleidsruimte in termen van primaire uitgaven. Het verschuiven naar de toekomst van het stabilisatiepunt heeft geen invloed op de evolutie van de schuldgraad van de overige deelgebieden, maar beïnvloedt wel in belangrijke mate de gekonsolideerde schuldratio van de GM en GW als geheel.

De belangrijkste resultaten van de simulaties worden hierna weergegeven in tabel II.6. wat de genormeerde reële groei van de primaire uitgaven en de aanbevelingen voor 1994 betreft en in tabel II.8. wat de globale aanbevelingen voor de periode 1994-1996 betreft.

Tabel II.6.

Synthese van de aanbevelingen voor 1994

in miljarden

	Vlaamse Gemeen-schap	Brusselse Hoofdsted. Gewest	Franse Gemeen-schap	Waalse Gewest (1)	Totaal GM & GW
Norm :					
% reële groei primaire uitgaven	+ 2,13 %	+ 0,91 %	+ 0,16 %	+ 2,55 %	+1,59%(2)
p.m. : norm Advies 1992	+ 1,50 %	+ 1,60 %	- 0,65 %	+ 1,03 %	+0,92%
Aanbevelingen voor 1994 :					
Overeenstemmend maximaal gekorrigeerd NFS	- 28,77	- 6,86	- 7,23	- 16,01	- 58,86
waarvan : primair saldo	- 2,73	- 0,24	- 2,24	- 1,95	- 7,16
interesten (directe & indirecte)	26,04	6,62	4,99	14,06	51,70
p.m. : norm Advies 1992 in max. gekorr. NFS	- 36,31	- 5,29	- 8,44	- 16,52	- 66,56

(1) zonder rekening te houden met de financiële lasten van het overbruggingskrediet ten voordele van de Franse Gemeenschap.

(2) gemiddelde reële groei op gekonsolideerde basis voor de periode 1994-2000.

Vlaamse Gemeenschap :

Gelet op de belangrijke discrepantie tussen de gemiddelde reële groei van de toegewezen middelen (6) in de overgangsfase (1993-1999 : + 4,53%) ten opzichte van de gemiddelde reële groei in de definitieve fase (2000-2010 : + 1,61%) werd geopteerd voor de verschuiving van de horizon voor de stabilisatie van de schuldratio naar het jaar 2010.
Die verschuiving impliceert voor de eerstvolgende periode tot 2000 een belangrijke budgettaire inspanning voor de Vlaamse Gemeenschap die zich vertaalt in een lagere toelaatbare trendmatige reële groei van de gekorrigeerde primaire uitgaven van + 2,13% in de periode 1994-2010, in vergelijking met een genormeerde reële groei van die primaire uitgaven van + 2,74% in de periode 1994-2000 bij het behoud van de horizon 2000. De intertemporele neutraliteit van de optie van de horizon 2010 blijkt duidelijk uit de vergelijking van de gemiddelde groeipercentages. In termen van gemiddelde reële groei van de primaire uitgaven over de ganse periode 1994-2010 leidt de horizon 2010 tot een groei van + 2,16% ten opzichte van + 2,02% voor de horizon 2000.

6 Toegewezen gedeelten van de personenbelasting en de BTW.

Het weerhouden van de horizon 2010 heeft tot gevolg dat in 1994 het maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd tekort - 28,77 miljard mag bedragen, wat overeenstemt met een maximaal gekorrigeerd primair tekort van - 2,73 miljard.
Tegen 1996 zou het maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd tekort reeds meer dan 10 miljard lager moeten liggen dan de aanbeveling voor 1994.
Het maximaal gekorrigeerd primair saldo zou tegen 1996 met bijna 15 miljard moeten verbeteren.
De belangrijkste verschillen tussen de gekozen horizon van 2010 en de niet weerhouden horizon van 2000 worden in tabel II.7. weergegeven.

Tabel II.7.
Vlaamse Gemeenschap - verschuiving van de horizon naar 2010

in miljarden

		Horizon 2000	Horizon 2010
genormeerde reële groei primaire uitgaven:		+ 2,74 %	+ 2,13 %
maximum toelaatbaar gekorrigeerd NFS (1) :			
	1994	- 37,57	- 28,77
	1995	- 36,82	- 23,95
	1996	- 34,79	- 17,21
geraamde interestlasten (direkte +			
indirekte) :	1994	26,41	26,04
	1995	28,97	27,99
	1996	31,33	29,44
maximum toelaatbaar gekorrigeerd			
primair saldo (1) :	1994	- 11,17	- 2,73
	1995	- 7,85	+ 4,04
	1996	- 3,46	+ 12,24
schuldratio :			
	1994	80,88 %	77,88 %
	1995	82,49 %	77,11 %
	1996	82,87 %	74,56 %
	2000	74,76 %	49,10 %
	2010	70,24 %	17,83 %

(1) Inklusief KVD

De verschuiving van de horizon naar 2010 betekent in totaal over de periode 1994-1996 een inkrimping van de budgettaire marge in termen van maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd tekort, van ruim 39 miljard, gecumuleerd over drie jaar, ten opzichte van de horizon 2000. Hierbij dient opgemerkt dat de vereiste budgettaire inspanning reeds vanaf 1998 zou moeten leiden tot een positief netto gekorrigeerd saldo, dat een maximum dient te bereiken in het jaar 2000 om vervolgens te mogen afnemen tot in het jaar 2008, en vanaf 2009 opnieuw en in toenemende mate een minteken zou mogen vertonen.

Tenslotte dient aangestipt dat de stabilisatie van de schuldratio vanaf 2010 op lange termijn een aanzienlijke vermindering van die schuldratio toelaat.

Brusselse Hoofdstedelijk Gewest :

De toelaatbare trendmatige reële groei van de gekorrigeerde primaire uitgaven in de nog resterende overgangsperiode tot 1999 beloopt + 0,91%. Dit is beduidend lager dan in het advies van juni 1992 werd vooropgesteld (+ 1,60 %) (7).
De neerwaartse aanpassing van de norm stemt echter overeen met een maximaal toegelaten netto gekorrigeerd tekort van - 6,86 miljard, wat ruim 1,5 miljard hoger ligt dan de maximale marge vastgesteld in het voorgaand advies.
De aanpassing van het genormeerd scenario is gedeeltelijk te wijten aan de technische korrekties die zich ingevolge het Sint-Michielsakkoord opdrongen. Het betreft inzonderheid de korrekties voor de minimumbedragen die vanaf begrotingsjaar 1993 op de begroting van het Gewest dienen voorzien te worden en ten belope waarvan de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie trekkingsrechten kunnen uitoefenen (8). Op basis van de inlichtingen waarover de Afdeling beschikt, zouden de extra uitgaven ingevolge de uitoefening van deze trekkingsrechten niet door specifieke bijkomende middelen gekompenseerd worden, zodat het Gewest deze regeling zou dienen te financieren binnen haar maximaal toegelaten budgettaire beleidsruimte.
Naast voornoemde korrekties werd tevens rekening gehouden met de opbrengst van de autonome gewestbelastingen en met een neerwaartse aanpassing van de aan de organieke fondsen toegewezen ontvangsten. Alhoewel werd verondersteld dat per saldo het effekt zeer beperkt zou blijven, hebben deze technische aanpassingen een niveau-effekt dat een neerwaartse druk uitoefent op de genormeerde reële groei van de primaire uitgaven.
Voor 1996 zou het netto gekorrigeerd tekort maximaal - 7,27 miljard mogen bedragen.
Het maximaal toegelaten gekorrigeerd primair saldo zou van een beperkt tekort van - 0,24 miljard in 1994 moeten omgezet worden in een primair overschot van + 0,26 miljard in 1996.
Er dient opgemerkt te worden dat het vastgesteld genormeerd scenario voor de periode 1994-1996 nog geen rekening houdt met de speciale dotatie die het Gewest met ingang van het begrotingsjaar 1995 dient in te schrijven op haar begroting ter financiering van de taken die de Gemeenschapscommissies van de provincie Brabant ingevolge het Sint-Michielsakkoord overnemen. Op basis van de beschikbare inlichtingen zou deze dotatie, zoals voornoemde trekkingsrechten, tevens zonder extra middelen binnen de begrotingsmarge van het Gewest dienen opgevangen te worden. Daar de Afdeling bij de opstelling van onderhavig advies nog niet over voldoende inlichtingen beschikte om de extra uitgaven voortvloeiende uit deze financieringsregeling te ramen, werd zij buiten beschouwing gelaten (9).

---

7 Zie bijlage II.2.
8 Dit speciaal te voorziene bedrag zou voor de begrotingsjaren 1993, 1994 en 1995 respektievelijk ten minste 1, 2 en 2,6 miljard bedragen. Vanaf 1996 zou het bedrag aangepast worden aan de evolutie van de lonen in de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering sinds 1992.
9 De extra uitgaven ten laste van de Gewestbegroting zouden minstens 1,05 miljard bedragen (basisbedrag 1993).

Franse Gemeenschap :

De maximaal toelaatbare trendmatige reële groei van de gekorrigeerde primaire uitgaven op middellange termijn (tot 1999) bedraagt + 0,16 %. In 1994 zou het gekorrigeerd primair tekort maximaal tot - 2,24 miljard mogen oplopen, wat met een maximaal toelaatbaar gekorrigeerd tekort van - 7,23 miljard overeenstemt.
Tegen 1996 zou het gekorrigeerd primair tekort nog slechts - 0,86 miljard mogen bedragen, hetgeen met een maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd saldo van - 6,85 miljard overeenkomt.
Door de bijkomende toegewezen middelen van het Sint-Michielsakkoord wordt er dus in de overgangsfase tot 1999 een geringe trendmatige groei van de beleidsruimte mogelijk.
Er dient opgemerkt dat dit genormeerde scenario rekening houdt met het interfrancofone akkoord dat de overdracht van bevoegdheden van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie regelt, voor zover de gemeenschapsbegroting 1993 reeds de gevolgen van dit akkoord op het niveau van de ontvangsten en de uitgaven anticipeerde.
Konkreet betekent dit dat de simulaties voor onderhavig advies de voorziene opbrengst van de leningen, die door nog op te richten semi-private vennootschappen zouden worden aangegaan, ten belope van 40 miljard, gelijkmatig gespreid over de periode 1993-1996 (4 maal 10 miljard), in rekening brengen.
De schoolgebouwen toebehorend aan de Franse Gemeenschap zouden als onderpand voor die leningen aangewend worden.
Het andere luik van het interfrancofone akkoord, met name de effektieve overdracht van bevoegdheden en de ermee verbonden middelen van de Franse Gemeenschap naar het Waalse Gewest (en eventueel de Franse Gemeenschapscommissie) werd in de simulaties nog niet verrekend. Op basis van de zeer voorlopige inlichtingen waarover de Afdeling beschikt, zou die overdracht bijkomende, niet door overgedragen middelen gekompenseerde, uitgaven ten laste van het Waalse Gewest veroorzaken die op 2 miljard worden geraamd.
Gelet op het erg onzekere karakter van dit akkoord en de onduidelijkheid die er ter zake nog heerst over de eruit voortvloeiende financiële lasten, dient het vastgesteld genormeerd scenario met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden.

Waalse Gewest :

Voor de overgangsfase tot 1999 werd de genormeerde trendmatige primaire groei vastgesteld op + 2,55 % wat meer dan het dubbele is van de in het advies van juni 1992 vooropgestelde norm (10).
Het nieuwe scenario resulteert in een maximaal toelaatbaar gekorrigeerd primair saldo van - 1,95 miljard in 1994. Tegen 1996 zou dit saldo moeten omslagen in een primair overschot van + 2,19 miljard.
In termen van maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd tekort liggen de grenzen voor 1994 en 1996 respektievelijk op - 16,01 en - 14,17 miljard, dit betekent voor 1994 lichtjes beneden en voor 1996 bijna 1 miljard boven de in het vorig advies vastgesteld maxima.

---

10 Zie bijlage II.2.

De toegenomen beleidsruimte, uitgedrukt in termen van genormeerde trendmatige reële groei van de primaire uitgaven, enerzijds na het Sint-Michielsakkoord en anderzijds na korrektie voor de nieuw ingevoerde autonome gewestbelastingen, dient echter met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden. Dit voorbehoud houdt in de eerste plaats verband met het verschil in groei van de reële primaire uitgaven in de overgangsfase ten opzichte van de definitieve fase. Bij stabilisatie van de schuldratio vanaf 2000 zou de gemiddelde reële groei in de periode 2000-2010 slechts + 1,85% bedragen. Dit verschillend groeipatroon dient gerelateerd te worden met de grondige diskrepantie in de reële evolutie van de toegewezen middelen in de overgangsfase (1993-1999 : + 5,51 %) in vergelijking met de definitieve fase (2000-2010 : + 2,00%).

Een tweede reden voor een voorzichtige interpretatie betreft de onzekerheid die thans nog heerst over de mate waarin het Waalse Gewest de bijkomende uitgaven voortvloeiend uit het interfrancofone akkoord zal dienen ten laste te nemen. Zoals reeds aangestipt in het gedeelte van de Franse Gemeenschap betreft het inzonderheid de financiële lasten van de financiële injektie van de Gemeenschap door middel van leningen en in de tweede plaats de niet door overgedragen middelen gekompenseerde bevoegdheden die zullen overgeheveld worden.

Duitstalige Gemeenschap :

Voor de Duitstalige Gemeenschap werd als dusdanig geen genormeerd scenario vastgesteld. Het tot op heden gerealiseerde begrotingsevenwicht zonder schuldopbouw werd naar de toekomst toe doorgetrokken.

Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie :

Hier geldt dezelfde werkwijze als voor de Duitstalige Gemeenschap.

Tabel II.8. hierna geeft een globaal overzicht voor de periode 1994-1996 van het genormeerd scenario voor elk van de deelgebieden.

Tabel II.8.

Konstante groeinorm van de primaire uitgaven

in miljarden

	Vlaamse Gemeenschap	Brussels Hoofdsted. Gewest	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Totaal GM & GW
Maximaal netto gekorrigeerd NFS					
1994	- 28,77	- 6,86	- 7,23	- 16,01	- 58,86
1995	- 23,95	- 7,28	- 7,08	- 15,09	- 53,40
1996	- 17,21	- 7,27	- 6,85	- 14,17	- 45,49
Gekorrigeerd primair tekort					
1994	- 2,73	- 0,24	- 2,24	- 1,95	- 7,16
1995	+ 4,04	- 0,28	- 1,59	+ 0,15	+ 2,32
1996	+ 12,24	+ 0,26	- 0,86	+ 2,19	+ 13,82
Interestlasten (directe + indirecte)					
1994	26,04	6,62	4,99	14,06	51,70
1995	27,99	7,01	5,50	15,24	55,73
1996	29,44	7,52	5,99	16,36	59,31

Totaal van Gemeenschappen en Gewesten.

Op het gekonsolideerde niveau van alle deelgebieden bedraagt het maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd tekort voor 1994 - 58,86 miljard. In vergelijking met het advies van juni 1992 betekent dit een vermindering met bijna 8 miljard. Die neerwaartse aanpassing is, mits de wijziging van bepaalde technische korrekties wordt terzijde gelaten, het resultaat van het gekumuleerd effekt op het gekonsolideerd niveau van de aanpassing van de macro economische parameters (effekt geraamd op - 2,2 miljard), van de netto toename van de overgedragen middelen ingevolge het Sint-Michielsakkoord (effekt geraamd op + 3,3 miljard) en van de verschuiving van de horizon voor de stabilisatie van de schuldratio naar 2010 voor de Vlaamse Gemeenschap (effekt geraamd op - 8,8 miljard).

In termen van gekorrigeerd primair saldo ligt het maximaal toegelaten tekort voor 1994 op - 7,16 miljard, ten opzichte van - 24,87 miljard vastgesteld in het advies van het vorig jaar. Zoals op het niveau van het netto gekorrigeerd saldo ligt de oorzaak van die neerwaartse herziening van het maximaal toelaatbaar primair saldo bij het gekumuleerd effekt van de hiervoor opgesomde faktoren. Van die faktoren vormt de verschuiving van de horizon naar 2010 voor de Vlaamse Gemeenschap de belangrijkste faktor.
Een tweede zeker zo belangrijke faktor ter verklaring van de aanbevolen inkrimping van de budgettaire beleidsruimte in termen van primair saldo is de in onderhavig advies in aanmerking genomen gedebudgetteerde schuld, en in het bijzonder dat gedeelte dat door derden wordt terugbetaald. De toevoeging van dat schuldgedeelte leidt in de simulaties tot een belangrijke verhoging van de interestlasten. De technische aspekten hiervan worden in bijlage II.1.toegelicht.

Tegen 1996 zou het maximaal toelaatbaar gekorrigeerd primair saldo voor het totaal van GM en GW dienen omgebogen te worden in een overschot van + 13,82 miljard. Het ermee overeenstemmend netto gekorrigeerd tekort zou dan maximaal - 45,49 miljard mogen bedragen.

Rekening houdende met het Sint-Michielsakkoord en met de verschuiving van de horizon voor de Vlaamse Gemeenschap naar 2010 zou de vermindering van het **netto gekorrigeerd saldo**, uitgedrukt **in ESER-termen**, in de periode 1993-1996 19 miljard moeten belopen. Uitgedrukt in procenten van het BBP betekent dit een verbetering van 0,3% op gekonsolideerde basis van GM en GW.

Tabel II.9.
Gekonsolideerde rekening van Gemeenschappen en Gewesten (1)
op GEKORRIGEERDE begrotingsbasis (2)

horizon 2000, behalve Vl. GM. in 2010 met St. Michielsakkoord

in miljarden

	Zonder ESER-korrekties (2)								Met ESER korr. (3)	
	Primaire uitgaven	Ontv.	Inte-resten	Totale uitg.	gekorr. NFS	ESER korr. (per 31.12)	Schuld (per 31.12)	gekorr. prim. saldo	gekorr. NFS	gekorr. prim. saldo
1993	827	811	48	875	- 64	- 22	654	- 16	- 42	6
1994	866	859	52	918	- 59	- 22	708	- 7	- 37	15
1995	909	912	56	965	- 53	- 22	756	2	- 31	24
1996	952	966	59	1011	- 45	- 22	795	14	- 23	36
(96-93)	125	155	11	136	19	0	141	30	19	30

(1) inclusief Dtst. GM en GGC.
(2) gekorrigeerd voor de netto-debudgetteringen, maar inklusief KVD
(3) exclusief KVD.

Op het niveau van het **gekorrigeerd primair saldo**, uitgedrukt overeenkomstig het **ESER-concept**, dient de verbetering 30 miljard te bedragen of 0,34 % van het BBP.

Tabel II.10.
Gekonsolideerde rekening van Gemeenschappen en Gewesten (1) op GEKORRIGEERDE begrotingsbasis (2)

horizon 2000, behalve Vl.GM. in 2010 met St. Michielsakkoord

in % van BBP

	Zonder ESER-korrekties (2)								Met ESER korr. (3)	
	Primaire uitgaven	Ontv.	Inte-resten	Totale uitg.	gekorr. NFS	ESER korr. (per 31.12)	Schuld (per 31.12)	gekorr. prim. saldo	gekorr. NFS	gekorr. prim. saldo
1993	11,51%	11,29%	0,67%	12,17%	-0,89%	-0,31%	9,11%	-0,22%	-0,58%	0,09%
1994	11,57%	11,48%	0,69%	12,26%	-0,79%	-0,29%	9,45%	-0,10%	-0,49%	0,20%
1995	11,50%	11,53%	0,70%	12,21%	-0,68%	-0,28%	9,56%	0,03%	-0,40%	0,31%
1996	11,41%	11,57%	0,71%	12,12%	-0,55%	-0,26%	9,52%	0,17%	-0,28%	0,43%
(96-93)	-0,10%	0,28%	0,04%	-0,05%	0,34%	0,05%	0,41%	0,39%	0,30%	0,34%

(1) inklusief Dtst. GM en GGC.
(2) gekorrigeerd voor de netto-debudgetteringen, maar inklusief KVD
(3) exclusief KVD
(4) BBP : voor 1993-1996: resp. 7183, 7488, 7905 en 8346 mia.

Teneinde de effekten van de konjunkturele verslechtering, van het Sint-Michielsakkoord en van de verschuiving van de horizon van de Vlaamse Gemeenschap naar het jaar 2010 op de bijdrage van de GM en de GW (op gekonsolideerde basis) tot de sanering van de overheidsfinanciën, in het kader van het convergentieplan, te kunnen afzonderen, werd in onderhavig advies het genormeerd scenario voor de deelgebieden stapsgewijze samengesteld. (cf. tabel II.11. hierna).

Tabel II.11.
Gekonsolideerd genormeerd scenario GM en GW voor 1993 - 1996

(in % BBP) (ESER:exkl. KVD)

	1993	1994	1995	1996
	gekorrigeerd primair saldo	gekorrigeerd primair saldo	gekorrigeerd primair saldo	gekorrigeerd primair saldo
Herrekend convergentie-plan (1)(2):	0,01%	0,14%	0,26%	0,38%
Parameters advies juni 1993 en horizon 2000 (3) :	0,00%	0,13%	0,25%	0,36%
Konjunktuureffekt :	-0,01%	-0,01%	-0,02%	-0,02%
Horizon 2000 met toevoeging St.Michielsakkoord	0,01%	0,09%	0,16%	0,24%
Effekt St.Michielsakkoord :	0,01%	-0,04%	-0,09%	-0,12%
Horizon Vlaamse Gemeen-schap in 2010 met St.Michielsakkoord :	0,09%	0,20%	0,31%	0,43%
Effekt verschuiving horizon Vlaamse Gemeenschap :	0,07%	0,11%	0,15%	0,19%

(1) Herrekening van het geaktualiseerd convergentieplan van 23 april 1993 die rekening houdt met de aangepaste vertrekbasis 1991 voor de simulaties ter vaststelling van het genormeerd scenario en met de aangepaste raming van de KVO van GM en GW (nieuwe raming : 22 mia.).

(2) raming BBP voor 1993 - 1996 : resp. 7284, 7660, 8095 en 8555

(3) raming BBP voor 1993 - 1996 : resp. 7183, 7488, 7905 en 8346.

Uitgedrukt in procenten van het BBP zou het genormeerd scenario voor de GM en GW op gekonsolideerde basis moeten leiden tot een verbetering van hun **gekorrigeerd primair surplus (in ESER-termen)** over de periode 1993-1996 van :

- 0,36 % rekening houdende met de gewijzigde macro-economische vooruitzichten ten opzichte van het geaktualiseerd convergentieplan van 23 april 1993 ;

- slechts 0,23% indien het Sint-Michielsakkoord in rekening wordt gebracht, wat een vermindering van de inspanning van de GM en GW van 0,13% van het BBP zou betekenen ;

- 0,34% van het BBP volgens het in onderhavig advies weerhouden genormeerd scenario met verschuiving van de horizon voor schuldratiostabilisatie van de Vlaamse Gemeenschap van 2000 naar 2010.

Dit impliceert dat de bijkomende *"indirecte"* (11) beleidsruimte die door het Sint-Michielsakkoord aan de GM en GW wordt geboden volledig door de verschuiving van de horizon van de Vlaamse Gemeenschap naar 2010 wordt gekompenseerd, zodat rekening houdende met de gewijzigde economische toestand de in het herrekend convergentieplan (12) vastgestelde bijdrage op het niveau van het primair saldo van GM en GW, ten belope van 0,3% van het BBP, op basis van dit scenario behouden blijft.

2. De budgettaire evolutie van de lokale overheden : 1994-1996

Op basis van het herrekend convergentieplan wordt het primair surplus in ESER-termen van de LO in 1993 op 0,45% van het BBP geraamd.
Rekening houdende met de gewijzigde macro-economische vooruitzichten zou dit saldo evolueren naar 0,46% van het BBP in 1993. Overeenkomstig de vooropgestelde normering zou het primair overschot van de LO tegen 1996 dienen te evolueren naar 0,40% van het BBP.

3. Globalisatie van de budgettaire inspanningen van entiteit II : 1994-1996.

Uitgedrukt in procenten van het BBP zou het genormeerd scenario voor entiteit II moeten leiden tot een verbetering van het **gekorrigeerd primair surplus (in ESER-termen)** over de periode 1994-1996 van :

- 0,3% rekening houdende met de gewijzigde macro-economische vooruitzichten ;
- slechts 0,2% na het in rekening brengen van het Sint-Michielsakkoord ;
- 0,3% volgens het in onderhavig advies weerhouden genormeerd scenario met verschuiving van de horizon voor schuldratiostabilisatie van de Vlaamse Gemeenschap van 2000 naar 2010.

Dit impliceert dat het voorliggend genormeerd scenario voor entiteit II overeenstemt met de saneringsinspanning van 0,3% van het BBP zoals die uit het herrekend convergentieplan blijkt.
In de tabellen II.12.. en II.13. hierna wordt, respektievelijk op het niveau van het ESER-gekorrigeerd primair saldo en totaal saldo, een overzicht gegeven van de jaarlijkse bijdrage tot de sanering van de overheidsfinanciën die entiteit II in de periode 1993-1996 dient te leveren, overeenkomstig het genormeerd scenario dat rekening houdt met de gewijzigde economische toestand, het Sint-Michielsakkoord en de verschuiving van de horizon van de Vlaamse Gemeenschap naar 2010. Om de effekten van elk van deze elementen te kunnnen evalueren werd de samenstelling van dit genormeerd scenario stapsgewijs voorgesteld.

---

11 In termen van toelaatbaar primair saldo.
12 Herrekening van het geaktualiseerd convergentieplan van 23 april 1993 die rekening houdt met de aangepaste vertrekbasis 1991 voor de simulaties ter vaststelling van het genormeerd scenario en met de aangepaste raming van de KVO van GM en GW (nieuwe raming : 22 mia.).

Tabel II.12.
*ESER gekorrigeerd **primair** saldo (in % BBP)*

	1993	1994	1995	1996	Totale inspanning 1993-1996
Herrekend convergentieplan (1)(2) :					
GM en GW	0,01%	0,14%	0,26%	0,38%	
LO	0,45%	0,43%	0,41%	0,39%	
Totaal entiteit II	0,46%	0,57%	0,67%	0,77%	
Verbetering :		0,11%	0,10%	0,10%	0,30%
Parameters advies juni 1993 (3) en horizon 2000 :					
GM en GW	0,00%	0,13%	0,25%	0,36%	
LO	0,46%	0,44%	0,42%	0,40%	
Totaal entiteit II	0,46%	0,57%	0,67%	0,76%	
Verbetering :		0,11%	0,10%	0,09%	0,29%
Horizon 2000 en toevoeging van St. Michielsakkoord :					
GM en GW	0,01%	0,09%	0,16%	0,24%	
LO	0,46%	0,44%	0,42%	0,40%	
Totaal entiteit II	0,47%	0,53%	0,58%	0,64%	
Verbetering :		0,06%	0,05%	0,06%	0,17%
Horizon 2010 Vl.GM. met St. Michielsakkoord :					
GM en GW	0,09%	0,20%	0,31%	0,43%	
LO	0,46%	0,44%	0,42%	0,40%	
Totaal entiteit II	0,55%	0,64%	0,73%	0,83%	
Verbetering :		0,09%	0,09%	0,10%	0,28%

(1) De Sectie heeft het aandeel van entiteit II in het primair saldo van de gezamenlijke overheid afgeleid uit de herrekening van het geaktualiseerd convergentieplan van 23 april 1993 die rekening houdt met de aangepaste vertrekbasis 1991 voor de simulaties ter vaststelling van het genormeerd scenario en met de aangepaste raming van de KVD van GM en GW (nieuwe raming : 22 mia.).

(2) raming BBP voor 1993-1996 : resp. 7284, 7660, 8095 en 8555 mia.

(3) raming BBP voor 1993-1996 : resp. 7183, 7488, 7905 en 8346 mia.

Tabel II.13.
ESER gekorrigeerd saldo (in % BBP)

	1993	1994	1995	1996	Totale inspanning 1993-1996
Herrekend convergentieplan (1)(2) :					
GM en GW	-0,66%	-0,57%	-0,47%	-0,35%	
LO	-0,20%	-0,20%	-0,20%	-0,20%	
Totaal entiteit II	-0,86%	-0,77%	-0,67%	-0,55%	
Verbetering :		0,09%	0,10%	0,12%	0,31%
Parameters advies juni 1993 (3) en horizon 2000 :					
GM en GW	-0,67%	-0,57%	-0,47%	-0,36%	
LO	-0,20%	-0,20%	-0,20%	-0,20%	
Totaal entiteit II	-0,87%	-0,77%	-0,67%	-0,56%	
Verbetering :		0,10%	0,10%	0,11%	0,31%
Horizon 2000 en toevoeging van St. Michielsakkoord :					
GM en GW	-0,65%	-0,61%	-0,56%	-0,49%	
LO	-0,20%	-0,20%	-0,20%	-0,20%	
Totaal entiteit II	-0,85%	-0,81%	-0,76%	-0,69%	
Verbetering :		0,04%	0,05%	0,07%	0,16%
Horizon 2010 Vl.GM. met St. Michielsakkoord :					
GM en GW	-0,58%	-0,49%	-0,40%	-0,28%	
LO	-0,20%	-0,20%	-0,20%	-0,20%	
Totaal entiteit II	-0,78%	-0,69%	-0,60%	-0,48%	
Verbetering :		0,09%	0,09%	0,12%	0,30%

(1) De Sectie heeft het aandeel van entiteit II in het primair saldo van de gezamenlijke overheid afgeleid uit de herrekening van het geaktualiseerd convergentieplan van 23 april 1993 die rekening houdt met de aangepaste vertrekbasis 1991 voor de simulaties ter vaststelling van het genormeerd scenario en met de aangepaste raming van de KVD van GM en GW (nieuwe raming : 22 mia.).

(2) raming BBP voor 1993-1996 : resp. 7284, 7660, 8095 en 8555 mia.

(3) raming BBP voor 1993-1996 : resp. 7183, 7488, 7905 en 8346 mia.

HOOFDSTUK IV

DE TOELAATBARE TEKORTEN VOOR ENTITEIT "I"

De in vorig hoofdstuk gevolgde methode heeft toegelaten om een maximum toelaatbaar tekort van de Gemeenschappen en Gewesten te bepalen. Dit deficit dat rekening houdt met de KVD's en debudgetteringen gaat van 64 miljard in 1993 naar 45 miljard in 1996. Omgezet in netto financieringsbehoeften (Maastricht-definitie) worden die cijfers respectievelijk 42 en 23 miljard (Tabel II.4.).

Tabel II.14.
Genormeerd scenario Entiteit "II"

in miljard

	Gemeenschappen en Gewesten gecorrigeerd saldo	ESER Correctie	NFB	Lokale Overheid Financieel deficit	NFB	Entiteit "II" Gecorrigeerd saldo	NFB
1991 (a)	- 50	10	- 40	- 42	- 16	- 92	- 56
1992 (a)	- 79	22	- 57	- 24	- 14	- 103	- 71
1993	- 64	22	- 42	- 24	- 14	- 88	- 56
1994	- 59	22	- 37	- 24	- 14	- 83	- 51
1995	- 53	22	- 31	- 24	- 14	- 77	- 45
1996	- 45	22	- 23	- 24	- 14	- 69	- 37

in % B.B.P.

1991 (a)	- 0,7%	0,1%	- 0,6%	- 0,6%	- 0,2%	- 1,4%	- 0,8%
1992 (a)	- 1,1%	0,3%	- 0,8%	- 0,3%	- 0,2%	- 1,5%	- 1,0%
1993	- 0,9%	0,3%	- 0,6%	- 0,3%	- 0,2%	- 1,2%	- 0,8%
1994	- 0,8%	0,3%	- 0,5%	- 0,3%	- 0,2%	- 1,1%	- 0,7%
1995	- 0,7%	0,3%	- 0,4%	- 0,3%	- 0,2%	- 1,0%	- 0,6%
1996	- 0,5%	0,3%	- 0,3%	- 0,3%	- 0,2%	- 0,8%	- 0,4%
(96-93)	0,4%	-0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,4%	0,3%

(a) realisaties
(b) rekening houdend met een statistische aanpassing

Het NFB van de Lokale Overheden wordt constant verondersteld op het niveau van 1992, dit is 14 miljard. De maximaal toelaatbare NFB voor Entiteit "II" gaan van 56 miljard in 1993 naar 37 miljard in 1996 dit is respectievelijk 0,8% en 0,4% van het B.B.P..

Er wordt aan herinnerd dat, in het geactualiseerde convergentieplan voor diezelfde jaren, de maximale NFB voor Entiteit "II" bepaald waren op 0,9% en 0,4% B.N.P.. De afwijking tussen dit en vorig advies is hoofdzakelijk gelegen in de omrekeningssleutel die gehanteerd werd m.b.t. de overgang van het gecorrigeerd saldo naar de NFB (in het bijzonder het niveau van de KVD) en is in nevenorde te wijten aan het effect van de maatregelen van het St-Michielsakkoord.

Vanuit de maximale toelaatbare NFB van Entiteit "II" en rekening houdend met de kalender inzake budgettaire convergentie zoals vastgelegd in het convergentieplan, kan men per verschil de tekorten van Entiteit "I" bepalen (tabel II.5.). Op die wijze bekomt men dat de NFB van Entiteit "I" die niet meer dan 5,0% van het B.B.P. in 1993, 4,0% in 1994 en 2,6% in 1996 mogen belopen. De tussen 1993 en 1996 te realiseren vermindering van de NFB beloopt dus 2,5% van het B.B.P., d.w.z. een vermindering van dezelfde orde-grootte als degene die voortvloeit uit het convergentieplan.

Tabel II.15.
Genormeerd scenario Entiteit "I"

								in miljard
	G.O. NFB	Entiteit "I" NFB	S.Z. NFB	Federale Overheid NFB	KVD	Gecorrigeerd saldo	Debudget-teringen	NFS
1991 (a)	-445	-390	-15	-375(b)	13	-377	9	-368
1992 (a)	-485	-414	- 1	-413(b)	16	-425	42	-383
1993	-417	-361	14	-374	20	-394	44	-351
1994	-352	-301	14	-315	20	-335	40	-295
1995	-285	-240	14	-253	20	-273	40	-233
1996	-250	-213	14	-227	20	-247	40	-207
								in % B.B.P.
1991 (a)	- 6,6%	- 5,8%	- 0,2%	- 5,6%(b)	0,2%	- 5,6%	0,1%	- 5,5%
1992 (a)	- 6,9%	- 5,9%	- 0,0%	- 5,9%(b)	0,2%	- 6,0%	0,6%	- 5,4%
1993	- 5,8%	- 5,0%	0,2%	- 5,2%	0,3%	- 5,5%	0,6%	- 4,9%
1994	- 4,7%	- 4,0%	0,2%	- 4,2%	0,3%	- 4,5%	0,5%	- 3,9%
1995	- 3,6%	- 3,0%	0,2%	- 3,2%	0,3%	- 3,5%	0,5%	- 3,0%
1996	- 3,0%	- 2,6%	0,2%	- 2,7%	0,2%	- 3,0%	0,5%	- 2,5%
(96-93)	2,8%	2,5%	- 0,0%	2,5%		2,5%		2,4%

(a) realisaties
(b) rekening houdend met een statistische aanpassing

Vertrekkend van de hypothese van een globaal evenwicht van de stelsels van de Sociale Zekerheid in begrotingstermen en dus van een daarmee in ESER-termen overeenstemmend overschot van 14 miljard dienen de maximaal toelaatbare financieringsbehoeften teruggebracht te worden van 374 miljard in 1993 tot 315 miljard in 1994 en tot 227 miljard in 1996.

Indien we tenslotte veronderstellen dat de KVD's op 20 miljard en de debudgetteringen op 40 miljard (daarin begrepen 20 miljard gekapitaliseerde intresten) stabiliseren en ervan uitgaand dat de thesaurieverrichtingen een nul-saldo geven dan beloopt het netto te financieren saldo van de Federale Overheid : 295 miljard of 3,9% van het B.B.P. in 1994, dalend tot 207 miljard (2,5% van het B.B.P.) in 1996.

DEEL III

EVALUATIE VAN DE BEGROTINGEN VOOR 1993

HOOFDSTUK I
DE BEGROTINGEN VAN DE FEDERALE OVERHEID EN DE SOCIALE ZEKERHEID

1. De evolutie m.b.t. de begroting van de Federale Overheid.

In de navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de kredietevolutie zoals voorzien in de aangepaste begroting 1993 van de Federale Overheid.

Tabel III.1.
Federale Overheid - begroting 1993

miljarden

	1992	1993		
	real.	initieel	amend.	begrot.contr.
Ontvangsten	1.227,7	1.340,9	1.338,9	1.321,1
Uitgaven	1.621,3	1.715,1	1.713,1	1.692,5
w.o. - rente	676,3	717,7	717,7	696,4
- niet-rente	945,0	997,4	997,4	996,1
Saldo	*- 393,7*	*- 374,2*	*- 374,2*	*- 371,2*
Schatkistverr.	+ 11,2	+ 20,5	+ 20,5	+ 7,4
N.F.S.	*- 382,5*	*- 353,7*	*- 353,7*	*- 364,0*

BRON : Aangepaste Algemene Toelichting 1993

De bovenstaande cijfers houden rekening met de verschillende reeksen van maatregelen die genomen werden tussen juli 1992 en maart 1993.

De globale weerslag van de maatregelen die, m.b.t. de begroting van de Federale Overheid n.a.v. de begrotingscontrole 1993 genomen werden, kan geraamd worden op + 35,4 miljard aan ontvangsten en -10,3 miljard aan uitgaven.

Bij de aanpassing van haar begroting heeft de Regering, in de lijn van wat de Afdeling had aanbevolen in haar Advies m.b.t. de uitgangspunten van het Convergentieplan, haar convergentieplan herzien. Uitgaande van het nieuwe objectief inzake netto financieringsbehoeften van 4,7% van het BBP voor de globale overheid in 1994 werd voor 1993, rekening houdend met de getroffen maatregelen, een tekort bereikt van 5,2% van het BBP voor de Federale Overheid. Dit tekort wordt bekomen op basis van voormeld netto te financieren saldo verhoogd met een aanpassing (13) ingevolge de overgang naar ESER-definities (± 17 miljard).

13 Bevat in hoofdzaak de schatkistverrichtingen, de debudgetteringen en de kredietverleningen en deelnemingen.

2. De budgettaire evoluties 1993 in de sektor van de Sociale Zekerheid.

2.1. De Sociale Zekerheid voor werknemers.

De navolgende tabel geeft een overzicht van de begrotingsrekening van de Sociale Zekerheid voor werknemers.

Tabel III.2.
De begrotingsvooruitzichten van de Sociale Zekerheid voor werknemers 1993

miljarden

	1992	1993	Verschil abs.	%
Bijdragen	956	1.001	+ 45	+ 4,7
Staatstussenkomsten	192	192	-	-
Andere ontvangsten	62	58	- 4	- 6,4
Totaal ontvangsten	**1.211**	**1.251**	**+ 40**	**+ 3,3**
Prestaties	1.130	1.198	+ 68	+ 6,0
w.o. ZIV-zorgen	334	355	+ 21	+ 6,3
ZIV-uitk.	88	92	+ 4	+ 4,5
Pensioen	385	405	+ 20	+ 5,2
Kinderbijsl.	108	112	+ 4	+ 3,7
Arbeidsong.	6	6	-	-
Beroepsziekten	15	16	+ 1	+ 6,7
Werkloosheid	141	159	+ 18	+ 12,8
Brugpensioen	53	53	-	-
Andere uitgaven	86	71	- 15	- 17,4
Totale uitgaven	**1.216**	**1.269**	**+ 50**	**+ 4,1**
Saldo	*- 6*	*- 18*	*- 12*	

Uit de voorgaande tabel blijkt de voortdurend relatief sterke groei (+ 6,0%) van de prestaties van de Sociale Zekerheid voor werknemers. Voor de totale uitgaven wordt de stijging op 4,1% geraamd.

De totale ontvangstengroei zou 3,3% belopen terwijl de bijdragen nog met 4,7% zouden toenemen.

2.2. De Sociale Zekerheid voor zelfstandigen.

In navolgend overzicht over 1992 en 1993 worden de ontvangsten en uitgaven van de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen gegeven.

Tabel III.3.
Begrotingsvooruitzichten van de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen 1993

miljarden

	1992	1993	Verschil abs.	Verschil %
Bijdragen	68	73	+ 5	+ 7,4
Rijkstoelagen	39	39	-	-
Overige ontvangsten	5	4	- 1	- 20,0
Totale ontvangsten	**112**	**116**	**+ 4**	**+ 3,6**
Prestaties				
w.o. Pensioen	61	63	+ 2	+ 3,3
Gezinsbijsl.	13	13	-	-
ZIV-uitk.	4	5	+ 1	+ 25,0
ZIV-zorgen	23	24	+ 1	+ 4,3
Overige uitgaven	12	10	- 2	- 16,7
Totale uitgaven	**114**	**116**	**+ 2**	**+ 1,8**
Saldo	*- 2*	-	*+ 2*	

De begrotingsvooruitzichten gaan uit van een vrij forse ontvangstengroei die toe te schrijven is aan de maatregelen die bij de opstelling van de initiële begroting werden genomen (w.o. de inning van achterstallen).

De prestaties zouden matig groeien. De prestaties in de sektor ZIV-uitkeringen vertonen wel een forse uitschieter op een relatief beperkt totaal bedrag. Gezien de evolutie van de overige uitgaven blijft de groei van de totale uitgaven beneden de 2%.

In die context zou het tekort dat er in 1992 was ontstaan, weggewerkt kunnen worden.

3. Besluitend.

De Afdeling stelt vast dat een groot deel van de maatregelen, zowel aan ontvangsten- als uitgavenzijde, waarvoor legistiek werk nodig is nog niet genomen zijn. Gezien de toestand van de openbare financiën en gezien tevens het tijdstip van het in voege treden van de maatregelen vraagt de Afdeling dat zeer dringend werk zou gemaakt worden van de uitvoering van de getroffen maatregelen ten einde de budgettaire opbrengst ervan niet verloren te laten gaan voor 1993 en tevens de volledige opbrengst ervan te kunnen realiseren in 1994.

HOOFDSTUK II
DE BEGROTINGEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN EN DE LOKALE OVERHEDEN

1. Budgettaire evoluties m.b.t. Entiteit "II".

1.1. De begrotingen van de Gemeenschappen en de Gewesten.

In de navolgende paragrafen worden op schematische wijze de begrotingsgegevens herrekend volgens de methodologie die de Afdeling gehanteerd heeft n.a.v. de opstelling van het advies van juni 1992.

De beoordeling die daaruit voortvloeit dient gelezen te worden tegen de achtergrond van de hiernavolgende methodologische opmerkingen. De norm (volgens het advies 1992) hield nog geen rekening met de zogenaamde St.-Michielsakkoorden en de daarmee verbonden inter-francophone akkoorden m.b.t. de herfinanciering van de Franse Gemeenschap.

De Franse Gemeenschap had reeds in haar initiële begroting rekening gehouden met de St.-Michielsakkoorden, terwijl de Vlaamse Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest deze in hun aangepaste begroting hebben verwerkt. Het Waalse Gewest heeft voorlopig nog geen aanpassing van zijn begroting doorgevoerd die rekening houdt met de St.-Michielsakkoorden of de daaraan verbonden inter-francophone akkoorden. Daarnaast vertrok die berekening van de optiek die alle lasten m.b.t. de sociale huisvesting als "primaire" uitgaven beschouwde (14).

De herrekening van de begrotingsgegevens 1993 naar de norm van de Afdeling geschiedt, vertrekkend van de in de begrotingdocumenten voorziene uitgaven (inclusief variabele kredieten), waarvan de in de documenten voorziene intrest- en aflossingslasten (15) worden afgetrokken. Daaraan worden de debudgetteringen toegevoegd. Deze gedebudgetteerde verrichtingen worden gelijkgesteld met de in het begrotingsdecreet voorziene ontleningsmachtigingen waarvan het Gewest of de Gemeenschap de financiële dienst verzekert. Indien nodig worden daarop correcties voorzien voor de niet in het begrotingsdecreet opgenomen ontleningsmachtigingen die voortvloeien uit, hetzij een algemene decretale of conventionele regeling m.b.t. de financiering van bepaalde deelsectoren behorend tot het desbetreffende beleidsniveau. Hieronder kunnen o.a. verstaan worden : de automatische kapitalisatie van de intrestlasten van de ex-nationale sektoren

---

14 Men zal zich herinneren dat de Afdeling die optie genomen had omdat er relatief weinig concrete gegevens beschikbaar waren m.b.t. de effectieve schuld van de Gewesten en hun aandeel in de financiële lasten.

15 Eventueel worden deze aangepast met de via debudgettering geherfinancierde intrest- of aflossingslasten.

(GIMVINDUS), de automatische herfinanciering door het ALESH van lasten m.b.t. de sociale huisvesting, de gedeeltelijke financiering van sommige para-communautaire instellingen van de Franse Gemeenschap (zie verder).

De op voormelde wijze herrekende begrotingsuitgaven stemmen dan overeen met de gecorrigeerde primaire uitgaven volgens de concepten van de Afdeling.

Om over te gaan naar het gecorrigeerd saldo dienen hier de intresten (direkte + indirekte) opnieuw aan toegevoegd waarna de gebudgetteerde ontvangsten (inclusief de toegewezen ontvangsten) opnieuw in mindering worden gebracht.

Ter illustratie wordt in bijlage III.1 een overzicht gegeven van de officiële begrotingscijfers van de Gemeenschappen en Gewesten voor 1993.

1.2. De Vlaamse Gemeenschap.

De onderstaande tabel toont aan in hoeverre de Vlaamse Gemeenschap de door de Afdeling geformuleerde norm naleeft. De vergelijking met de norm werd zowel voor de initiële als voor de aangepaste begroting uitgewerkt.

Tabel III.4.
Vlaamse Gemeenschap
De begroting 1993 versus de norm.

miljoenen

	Begroting 1993 initieel	Begroting 1993 aangepast	Advies	Verschil initieel	Verschil aangepast
+ Begrotingsuitgaven	481.020,3	479.867,7			
- Intresten	13.006,6	11.622,9			
w.o. directe schuld	4.967,2	4.458,2			
indirecte schuld	8.039,4	7.164,7			
- Aflossingen	6.786,3 (a)	6.700,0			
w.o. directe schuld	-	-			
indirecte schuld	6.786,3	6.700,0			
+ Debudgetteringen	7.126,2 (b)	7.126,2 (b)			
= Gecorr. primaire uitgaven	468.353,6	468.671,0	451.927,0	16.426,6	16.744,0
+ intresten	13.006,6	11.622,9	18.081,0	- 5.074,4	- 6.458,1
= Gecorr. uitgaven	*481.360,2*	*480.293,9*	*470.008,0*	*11.352,2*	*10.285,9*
- ontvangsten	*428.593,2*	*434.754,4*	*431.604,0*	*- 3.010,8*	*3.150,4*
= Gecorr. saldo	*- 52.767,0*	*- 45.539,5*	*- 38.404,0*	*- 14.363,0*	*- 7.135,5*

(a) w.o. 2.826,2 aflossing van schuld huisvestingspremies die opnieuw ontleend wordt.
(b) debudgetteringen : 2.826,2 premies huisvesting; 2.800 - GIMVINDUS - ex nationale sectoren; 1.400 - ALESH

Met ingang van 1993 heeft de Vlaamse Gemeenschap grote aanpassingen doorgevoerd aan haar begrotingspresentatie. Zo heeft ze voor het eerst de organisatieafdelingen verwerkt in de programmastructuur van de begroting. Verder heeft ze het grootste gedeelte van haar debudgetteringen afgeschaft en de ermee overeenstemmende uitgaven ingeschreven in de begroting. De afgeschafte debudgetteringen beliepen volgens de toelichting bij de begroting 1993 ongeveer 22 miljard, terwijl daartoe in de begroting 1993 "slechts" 6,1 miljard kredieten moesten ingeschreven worden.

De Afdeling wijst er daarom op dat deze operatie, die uiterst lovenswaardig is vanuit het standpunt van de budgettaire orthodoxie, tijdens de komende jaren aanleiding zal geven tot een forse verhoging van de te voorziene kredieten (16) indien men deze wil optrekken tot op het niveau van de afgeschafte debudgetteringen.

Daarnaast is de Vlaamse Gemeenschap afgeweken van de traditionele voorstelling m.b.t. de kredietvorming. Dit houdt in dat de niet-gebruikte gesplitste ordonnanceringskredieten op het einde van het jaar geannuleerd zouden worden (geraamd op 19 miljard eind 1992) en dat ter gelegenheid van de opstelling van de begroting van het daaropvolgende jaar een herinschrijving gebeurt voor het nog noodzakelijke bedrag (geraamd op 10,3 miljard in de begroting 1993). Dit initiatief, waardoor voorheen niet-zichtbare kredieten opnieuw in de begroting verschijnen, wordt door de Afdeling vanuit doorzichtigheidsstandpunt toegejuichd.

16 Er wordt uitgegaan van de stelling dat de vroegere ontleningsmachtigingen overeenstemmen met het uitgavenniveau dat, op kruissnelheid, zou bereikt worden.

Ten einde de gegevens t.o.v. de norm en tussen de Gemeenschappen en de Gewesten onderling op eenzelfde niveau te houden, gaat de Afdeling ervan uit dat het bedrag van de op het einde van het jaar te annuleren kredieten zal overeenstemmen met de in 1993 ingeschreven kredieten.

Tenslotte heeft deze Gemeenschap een aantal achterstallen ingeschreven (3,8 miljard). De Afdeling gaat ervan uit dat deze moeten aangerekend worden op de norm van het lopende jaar.

Rekening houdend met voormelde elementen en zoals uit de tabel blijkt, gaf die herrekening van de begroting 1993 volgens de Afdelingsnorm een overschrijding van ongeveer 4,0 miljard voor de initiële begroting. Ingevolge de St.-Michielsmiddelen, waaronder een deel m.b.t. 1992, kan die situatie in de aangepaste begroting voor 1993 omgebogen worden tot een marge van ongeveer 3,0 miljard.

De Afdeling dringt er op aan dat de Gemeenschap werk zou maken van meerjarige begrotingen die moeten duidelijk maken dat op termijn, de begroting ook binnen de vooropgestelde maximale marge zal kunnen blijven. Bovendien had de Afdeling deze gegevens graag uitgebreid gezien met de cijfers van de economische hergroepering van de begroting.

1.3. De Franse Gemeenschap.

De hierna volgende tabel geeft een overzicht van de begroting 1993 t.o.v. de norm van de Afdeling.

De begroting 1993 onderging enkele formele aanpassingen. Zo werden de "oude" begrotingsfondsen afgeschaft en werden de organieke fondsen ingevoerd. Daarmee zijn de begrotingsdocumenten voor het eerst volledig in overeenstemming met de regelen op de rijkscomptabiliteit.

De Franse Gemeenschap had reeds in haar initiële begroting de bijkomende middelen uit het St.-Michielsakkoord en de overbruggingslening, die werd voorzien in het kader van de inter-francophone akkoorden, opgenomen. Hierdoor zou de nog door te voeren begrotingscontrole normalerwijze geen ingrijpende wijzigingen meer te zien kunnen geven. Nochtans zal moeten rekening gehouden worden met een vermindering van de middelen ingevolge de definitieve afrekening 1992 en de herrekening over 1993. In het totaal mag men deze vermindering ramen op iets minder dan 2 miljard.

Tabel III.5.
De Franse Gemeenschap
De begroting 1993 versus de norm.

miljoenen

	Begroting 1993 initieel	aangepast (a)	Advies	Verschil initieel	aangepast
+ Begrotingsuitgaven	218.400,6	n.b.			
- Intresten	6.688,5				
w.o. directe schuld	3.119,0				
indirecte schuld	3.569,5				
- Aflossingen	1.929,7				
w.o. directe schuld	1.139,0				
indirecte schuld	790,7				
+ Debudgetteringen	3.387,5 (b)				
= Gecorr. primaire uitgaven	213.169,9		198.917,0	14.252,9	
+ intresten	6.688,5		5.373,0	1.315,5	
= Gecorr. uitgaven	*219.858,4*		*204.290,0*	*15.568,4*	
- ontvangsten	*210.080,6*		*195.238,0*	*14.842,6*	
= Gecorr. saldo	*- 9.777,8*		*- 9.052,0*	*- 725,8*	

(a) de Franse Gemeenschap heeft nog geen begrotingscontrole doorgevoerd.
(b) waarvan 820,0 miljoen in sociale sector, 1.707,5 miljoen m.b.t. de para-communautaire instellingen 800 miljoen m.b.t. het meerjarig investeringsprogramma.

Bovenstaande tabel toont zowel op het vlak van de uitgaven als op het vlak van de ontvangsten een significante afwijking t.o.v. de cijfers die werden gehanteerd in het jaarverslag 1992 van de Afdeling m.b.t. de bepaling van de norm 1993.

Voor wat de ontvangsten betreft kan dit verklaard worden door de inschrijving van de middelen van de St.-Michielsakkoorden en de voorziene overbruggingslening waarvan de opbrengst ter beschikking van de Franse Gemeenschap zou gesteld worden. De totale weerslag van beide factoren wordt op ± 16 miljard geraamd.

De uitgaven liggen fors hoger gezien de uitvoering van de loonakkoorden in de sociale- en onderwijssector. Bovendien diende men opnieuw de betaling van de bedrijfsvoorheffing op de eindejaarspremies in de begroting in te schrijven.

Dank zij de niet-recurrente ontvangsten m.b.t. de opbrengst uit de overbruggingslening kan de Franse Gemeenschap haar budget nog juist binnen de door de Afdeling vooropgestelde normen houden. Er wegen op dit precaire evenwicht evenwel een aantal hypotheken :

- *de nog te verrekenen minderontvangsten ingevolge de herrekening van de middelen 1993 (bijna 2 miljard);*
- *de niet-recurrente toename van de middelen (10 miljard per jaar) die na 1996 wegvalt : de jaarlijkse ontvangsten van de overbruggingslening dienen opdat de Franse Gemeenschap in het jaar 2000 haar schuld zou kunnen stabiliseren onmiddellijk gevolgd te worden door recurrente besparingen voor een gelijkwaardig bedrag;*
- *de bijkomende besparingen die moeten gerealiseerd worden om aan de komende, toegezegde, loonsverhogingen te kunnen voldoen.*

Tevens vraagt de Afdeling dat de Franse Gemeenschap dringend werk zou maken van de opstelling van een meerjarenbegroting die de beheersbaarheid van de uitgaven m.b.t. de toekomst kan aantonen. Belangrijk element daarin is het onlangs afgesloten inter-francophone akkoord dat volgens nog niet-officieel vastgelegde modaliteiten een aantal bevoegdheden en middelen verschuift van de Franse Gemeenschap naar het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

1.4. Het Waalse Gewest.

De hierna volgende tabel toont de overgang van de begrotingsvoorstelling naar de norm van de Afdeling.

Tabel III.6.
Het Waalse Gewest
De begroting 1993 versus de norm.

miljoenen

	Begroting 1993 initieel	Begroting 1993 aangepast	Advies	Verschil initieel	Verschil aangepast
+ Begrotingsuitgaven	128.004,6	130.918,4			
- Intresten	7.573,3	7.866,7			
w.o. directe schuld	1.223,0	1.516,4			
indirecte schuld	6.350,3	6.350,3			
- Aflossingen	1.678,4	1.678,4			
w.o. directe schuld	0,0	0,0			
indirecte schuld	1.678,4	1.678,4			
+ Debudgetteringen	2.516,0	2.466,0			
= Gecorr. primaire uitgaven	121.268,9	123.839,3	119.857,0	1.411,9	3.982,3
+ intresten	7.573,3	7.866,7	7.448,0	125,3	418,7
= Gecorr. uitgaven	*128.842,2*	*131.706,0*	*127.305,0*	*1.537,2*	*4.401,0*
- ontvangsten	*111.243,9*	*114.344,0*	*109.362,0*	*1.881,9*	*4.982,0*
= Gecorr. saldo	*- 17.598,3*	*-17.362,0*	*- 17.942,0*	*345,7*	*581,0*

De begroting van het Waalse Gewest vertoont t.o.v. de vorige jaren geen grote verschuivingen. Aan te merken valt dat het Gewest wel nog een aantal "oude" begrotingsfondsen laat verder bestaan. Anderzijds bevatten de begrotingsdocumenten een bijna volledig overzicht van alle budgettaire en gedebudgetteerde verrichtingen. Het Waalse Gewest is vooralsnog het enige dat tot op heden een, zij het beperkt tot de eigenlijke begroting, economische hergroepering heeft gepubliceerd.

Uit de tabel blijkt dat het verschil tussen de norm en het gecorrigeerde saldo na de eerste aanpassing ongeveer 0,5 miljard beloopt.

Gezien de bijkomende lasten die het Gewest in de nabije toekomst op zich zal moeten nemen in het kader van het inter-francophone akkoord vraagt de Raad dat het Gewest zo vlug mogelijk werk zou maken van de opstelling van voortschrijdende meerjarige begrotingen welke een diepergaande uitwerking zouden kunnen zijn van de bestaande meerjarige analyses die het Gewest reeds maakt.

1.5. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

De onderstaande tabel toont aan hoe de overgang gemaakt wordt van het traditionele begrotingsconcept naar de norm van de afdeling.

Tabel III.7.
Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
De begroting 1993 versus de norm.

miljoenen

	Begroting 1993 initieel	Begroting 1993 aangepast (a)	Advies	Verschil initieel	Verschil aangepast
+ Begrotingsuitgaven	49.305,7	52.408,3			
- Intresten	2.479,0	3.371,7			
w.o. directe schuld	1.255,6	1.285,4			
indirecte schuld	1.223,4	2.086,3			
- Aflossingen	2.517,0	2.439,6			
w.o. directe schuld	1.044,6	931,8			
indirecte schuld	1.472,4	1.507,8			
+ Debudgetteringen	2.104,0	2.104,0			
= Gecorr. primaire uitgaven	46.413,7	48.701,0	40.513,0	5.900,7	8.188,0
+ intresten	2.479,0	3.371,7	4.813,0	- 2.334,0	- 1.441,3
= Gecorr. uitgaven	*48.892,7*	*52.072,7*	*45.326,0*	*3.566,7*	*6.746,7*
- ontvangsten	*41.845,1*	*45.424,5*	*39.953,0*	*1.892,1*	*5.471,5*
= Gecorr. saldo	*- 7.047,6*	*- 6.648,2*	*- 5.373,0*	*- 1.674,6*	*- 1.275,2*

De begroting van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest is in 1993, na de sprong die ze gemaakt had in 1992, vrijwel op hetzelfde niveau gebleven. Deze begroting beantwoordt aan de technische vereisten van de wetten op de Rijkscomptabiliteit.

De meest fundamentele wijziging heeft betrekking op de kredieten die voorzien zijn in het kader van de financiële steun aan de Gemeenten inzonderheid voor wat de intrest- en aflossingslasten van sommige leningen betreft.

Zo voorzag de initiële begroting niet meer in een aantal aflossings- en intrestlasten van o.a. de zogenaamde Hatry I & II-leningen en de Demuyter lening. De te dragen lasten zouden geherfinancierd worden via een "Fonds voor de herfinanciering van de gemeentelijke thesaurieën". Daartoe voorziet de begroting een krediet dat initieel voorzien werd op 2,7 miljard maar daarna werd aangepast tot 2,4 miljard. Daarnaast zou dat fonds ook moeten instaan voor de herfinanciering van de verplichtingen in het kader van het F 208 voorzover schulden t.o.v. de gemeenten door het Gewest oninvorderbaar zouden verklaard worden en voor het toekennen van thesaurievoorschotten. Daartoe werd in de initiële begroting een ontleningsmachtiging voorzien van 4.450 miljoen. Uit de documenten van de Raad blijkt dat mits een aangehouden budgettaire dotatie van 2,3 miljard de door dit Fonds over te nemen schulden op een termijn van 10 jaar zouden moeten kunnen terugbetaald worden. Uit de beschikbare financiële informatie blijkt dat volgens de recentste vooruitzichten de voorziene ontleningen voor 1993 maximaal 1 miljard zullen belopen. De voorziene uitgaven van het fonds, m.n. 6,6 miljard (aflossingen en intrest) worden gefinancierd met de begindotatie (± 4,5 miljard) en de begrotingsdotatie (2,3 miljard). Zodat alleen voor de nieuwe initiatieven moet ontleend worden. Daardoor verhoogt de beleidsruimte.

Rekening houdend met wat voorafgaat beloopt de afwijking m.b.t. de norm op basis van de aangepaste begroting, die rekening houdt met het St.-Michielsakkoord, ± 1,3 miljard, waaraan de vermoedelijke opname op de ontleningsmachtiging van 4,5 miljard (ongeveer 1 miljard) m.b.t. de herfinanciering van de Gemeenten moet worden toegevoegd.

Anderzijds komt er door de aflossing van schulden door derden (w.o. huisvesting) beleidsruimte vrij (± 1,3 miljard).

De Afdeling had ook voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest graag gezien dat haar begrotingsdocumenten zouden aangevuld worden met de economische hergroepering en met meerjarige budgettaire vooruitzichten.

1.6. De Duitstalige Gemeenschap.

In het advies van de Afdeling werd geen specifieke normering vooropgesteld voor de Duitstalige Gemeenschap. De Afdeling was van oordeel dat gezien de financieringswijze, hoofdzakelijk via dotatie, deze Gemeenschap zich het best kan houden aan het budgettaire evenwicht.

De navolgende tabel geeft een beeld van de evolutie van de ontvangsten en uitgaven van de Duitstalige Gemeenschap.

Tabel III.8.
De Duitstalige Gemeenschap
Begroting 1993

miljoenen

	Algemene	Toegewezen	Totaal
Ontvangsten	3.416,4	40,8	3.457,2
Uitgaven	3.397,1	302,0	3.699,1
Saldo	*19,3*	*- 261,2 (a)*	*- 241,9*

(a) gefinancierd uit overschotten van vorige jaren.

Uit deze tabel blijkt dat de Duitstalige Gemeenschap haar begrotingsevenwicht (initiële begroting) heeft bewaard. Het tekort op de toegewezen ontvangsten dat gefinancierd wordt met overschotten van voorgaande jaren, stelt wegens de aard van dit soort kredieten geen probleem voor het lange termijn evenwicht (17).

De Duitstalige Gemeenschap heeft althans t.o.v. haar totale budget een fors vastleggingsprogramma voorzien dat kadert in een 10-jarig investeringsprogramma. Het is logisch dat in dergelijk kader de vastleggingen in de beginjaren (programma gestart in 1992) oplopen. Bovendien toont de praktijk over 1992 dat de voorziene vastleggingskredieten niet altijd worden opgebruikt. Zo werden in 1992 1,9 miljard vastleggingskredieten voorzien en werd, slechts 0,6 miljard effectief vastgelegd. Het resterende kredietbedrag vervalt automatisch op het eind van het jaar. Hetzelfde scenario lijkt zich in 1993 voor te doen. Na vijf maand werd er 0,2 miljard vastgelegd op een krediet van 1,8 miljard. Gezien de beschikbare (vnl. overgedragen) ordonnanceringskredieten, stelt er zich op dit ogenblik geen probleem m.b.t. de financiering van de begroting.

De Afdeling beveelt evenwel aan dat de Duitstalige Gemeenschap een meerjarig programma zou opstellen dat de financieerbaarheid van het investeringsprogramma op langere termijn weergeeft. In dat kader kan tevens getracht worden om de realiteitswaarde van de in de begroting ingeschreven vastleggingskredieten te verbeteren.

17 De uitgaven op de organieke fondsen kunnen in principe nooit de beschikbare middelen overstijgen.

1.7. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Tegenover de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft de Afdeling dezelfde houding aangenomen als t.o.v. de Duitstalige Gemeenschap. Met name werd voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie steeds impliciet een begrotingsevenwicht voorgehouden.

Tabel III.9.
De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.
Begroting 1993.

miljoenen

	Niet gesplitste kredieten	Vastleggings-kredieten	Ordonnancerings kredieten	Totaal
Ontvangsten	-	-	-	1.233,9
Uitgaven	768,2	720,0	465,7	1.233,9
Saldo				0,0

Uit de initiële begroting voor 1993 kan afgeleid worden dat ook dit jaar het evenwicht gerespecteerd wordt. De ontvangsten en betalingskredieten belopen ieder 1.233,9 miljoen. Ten gevolge van de niet-realisatie van de begrotingen van de vorige jaren kan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie meer vastleggingskredieten voorzien zonder dat dit voor de onmiddellijke toekomst problemen kan stellen. Op termijn evenwel zullen de ordonnancerings- en vastleggingskredieten naar mekaar moeten toegroeien.

De Afdeling pleit voor de opstelling van een meerjarig begrotingsoverzicht waaruit blijkt dat het evenwicht op langere termijn gehandhaafd is.

1.8. De evolutie m.b.t. de Lokale Overheden.

Volgens de huidige vooruitzichten m.b.t. de begrotingen van gemeenten en provincies mag men zich in 1993 aan een gelijkaardig tekort als in 1992 verwachten. Dit blijkt onder andere uit de evolutie m.b.t. het eigen dienstjaar evenals uit de vooruitzichten m.b.t. de buitengewone begroting.

De Afdeling beschikt voor de beoordeling van de toestand van de Lokale Overheden alleen over de relatief summiere gegevens die het Gemeentekrediet hierover publiceert. Zij dringt er bij de Gewesten op aan dat deze statistische informatie zouden beschikbaar stellen m.b.t. de evolutie van onder andere de gemeentelijke en provinciale begrotingen.

DEEL IV
BUDGETTAIRE RETROSPECTIEVE

HOOFDSTUK I
EVOLUTIES OP BASIS VAN DE REKENING VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID

Inleiding

De studie van de recente evoluties op het vlak van de openbare financiën, op basis van de rekening van de Gezamelijke Overheid, laat toe om onmiddellijk de grote tendenzen vast te stellen. De onlangs door de N.B.B. gepubliceerde statistieken houden een vernieuwing in omdat ze opgesteld werden volgens de definities van het Europees Stelsel van Economische Rekeningen (ESER). Die nieuwe cijfers laten toe om onmiddellijk de realisaties te situeren t.o.v. de criteria van het Verdrag van Maastricht of t.o.v. het Europees gemiddelde.

Hierna wordt een analyse gemaakt die achtereenvolgens vertrekt van de evoluties in procent van het B.B.P. en van de evoluties in reële termen. De cijfers in procent van het B.B.P., op zich genomen hoe verhelderend ze ook zijn, laten niet toe om het reële impact van de saneringsinspanning (daarin begrepen de invloed van de conjunctuur) juist in te schatten. Inderdaad, de op voormelde wijze bepaalde weerslag van de saneringsinspanning is tengevolge van de berekeningsmethode beïnvloed door de weerslag van de reële groei van het B.B.P. evenals door de van elkaar afwijkende evolutie van de B.B.P.-deflator en de consumptieprijsindex (op basis waarvan het grootste deel van de overheidsuitgaven geïndexeerd wordt).

1. Evolutie in percent van het B.B.P.

De netto financieringsbehoeften (exclusief K.V.D.) van de Gezamenlijke Overheid uitgedrukt in percent van het B.B.P. bereikten 6,9% in 1992 t.o.v. 6,6% in 1991 en 5,8% in 1990 (zie bijlage I). Voor het tweede opeenvolgende jaar kon een, zij het veel minder uitgesproken, verslechtering vastgesteld worden.

Het is niet op deze plaats dat de analyse van deze verslechtering, in termen van conjuncturele oorzaken of discretionnaire impulsen, moet gemaakt worden. Noteren we alleen -ten indicatieve titel- dat de financieringsbehoeften t.o.v. het gemiddelde van de overige E.G.-landen met 0,5 percentpunt is afgenomen na de lichte verhoging in 1991. Zoals uit de navolgende tabel blijkt is die evolutie toe te schrijven aan de stabilisatie in 1992 van de primaire uitgaven in België terwijl ze in de overige E.G.-landen met 0,8% B.B.P. zijn toegenomen.

Tabel IV.1.
Openbare financiën : internationale vergelijking

in % B.B.P.

		1989	1990	1991	1992
Ontvangsten	België	45,9	46,6	46,6	47,0
	E.G.	41,6	41,0	41,9	42,4
Primaire uitgaven	België	42,0	41,4	42,6	42,6
	E.G.	39,8	40,2	41,5	42,3
Primair saldo	België	3,9	5,2	3,9	4,3
	E.G.	1,8	0,8	0,4	0,0
Intrestlasten	België	10,6	11,0	10,6	11,2
	E.G.	4,5	4,7	4,8	5,2
Netto financieringsbehoeften	België	- 6,7	- 5,8	- 6,6	- 6,9
	E.G.	- 2,7	- 3,8	- 4,4	- 5,2
	Verschil België-E.G.	- 4,0	- 2,0	- 2,2	- 1,7
N.F.B. : verschil t.o.v. het Convergentieplan					- 1,2(a)

(a) Een derde van dit verschil, d.i. 0,4%, is het gevolg van louter statistische faktoren.

Bron : N.B.B.

Tussen 1991 en 1992 zijn de totale **overheidsontvangsten** lichtjes gestegen (van 46,6% naar 47,0% van het B.B.P.), terwijl ze tussen 1990 en 1991 stabiel gebleven waren. Indien we nochtans naar het vorige decennium kijken dan stellen we vast dat alleen de jaren 1980 en 1989 een globale heffingsvoet gekend hebben die lager lag dan 47,0%. Men moet eveneens onderlijnen dat de stijging van de ontvangsten in België in 1992 van dezelfde grootte-orde was als in de overige E.G.-landen. In België liggen die ontvangsten nog steeds op een structureel hoger niveau.

De oorzaak van de in 1992 vastgestelde verhoging is gelocaliseerd in de sociale bijdragen die tussen 1990 en 1991 reeds gestegen waren van 15,5% naar 15,9% van het B.B.P. en daardoor een gelijkwaardige vermindering van de directe belastingen compenseerden. In 1992 stegen ze tot 16,2% van het B.B.P. terwijl de directe belastingen opnieuw daalden. Meer algemeen gezien dienen deze tegengestelde evoluties tussen bijdragen en directe belastingen niet te verrassen gezien een discretionnaire verhoging van de bijdragen een erosie van de belastbare basis veroorzaakt. De andere ontvangstencomponenten hebben geen significante wijzigingen ondergaan.

In 1992 stabiliseerden de **primaire uitgaven** (exclusief K.V.D.) van de Gezamenlijke Overheid zich op het niveau van 1991, d.i. 42,6% van het B.B.P.. In 1991 waren ze daarentegen met 1,2 procentpunt gestegen na een periode van negen opeenvolgende jaren van daling gedurende dewelke de primaire uitgaven terugvielen van 52,7% van het B.B.P. in 1981 tot 41,4% van het B.B.P. in 1990.

Niettegenstaande de in 1991 vastgestelde verslechtering, ligt het relatieve niveau van de primaire uitgaven in België nu op ongeveer hetzelfde niveau als dat van het geheel van de overige E.G.-landen. Dat is o.a. het gevolg van een verhoging van de primaire uitgaven in die landen vanaf 1990.

Binnen de primaire uitgaven is de evolutie van de transferten aan de particulieren vanuit de Sociale Zekerheid determinerend. Ze zijn van 18,2% van het B.B.P. in 1990 naar 18,9% in 1991 en zelfs naar 19,3% in 1992 opgelopen. Om die evolutie in reliëf te zetten kunnen we in herinnering brengen dat de transferten uit de Sociale Zekerheid naar de particulieren tussen 1983 en 1990 een zekere terugloop gekend hebben. Ze zijn in die periode gedaald van 21,3% tot 18,2% van het B.B.P..

Globaal genomen lagen de overige primaire uitgaven, na een stijging met 0,5% van het B.B.P. in 1991, in 1992 ongeveer op het niveau van 1990 (23,2% van het B.B.P.).

In zijn geheel genomen contrasteert het beeld van 1992 met dat van 1991. De toename van de collectieve lastendruk heeft zich, bij afwezigheid van een wijziging in de primaire uitgaven, vertaald in een verbetering, van dezelfde grootte (0,4% van het B.B.P.), van het saldo exclusief intresten. Doch de stijging van de intrestlasten (+0,6% van het B.B.P.) die voortvloeide uit een wijziging in de financieringsstructuur van de schuld, heeft een gelijkaardige verbetering van de netto financieringsbehoeften verhinderd. De netto financieringsbehoeften zijn in die context met 0,3 procentpunt achteruit gegaan.

In 1991 had, bij een stabilisatie van de collectieve lastendruk, de toename van de primaire uitgaven daarentegen een gevoelige verslechtering veroorzaakt van het primaire saldo (1,3% van het B.B.P.). De vermindering van de intrestlasten (–0,4% van het B.B.P.) o.a. onder de invloed van de consolidatie van de schuld heeft nochtans de verslechtering van de netto financieringsbehoeften beperkt tot 0,9% van het B.B.P.

Men weet dat het niveau van het primaire saldo één van de bepalende elementen is in de tweede voorwaarde m.b.t. de bepaling van "het sneeuwbaleffect" op de rentelasten van de overheidsschuld. Vanuit dat oogpunt moet men stellen dat de in 1992 vastgestelde verbetering van het primaire saldo onvoldoende is om de rentesneeuwbal, die vanaf 1991 opnieuw aan het rollen was, te stoppen.

De netto schuld van de gezamenlijke overheid is geëvolueerd van 8.401 miljard op het einde van 1991 tot 8.977 miljard op het einde van 1992 d.i. respectievelijk 125,0% en 127,7% van het B.B.P.

2. Evolutie in reële termen (18).

2.1. Op het niveau van de Gezamenlijke Overheid.

In **reële termen** zijn **de ontvangsten van de Gezamenlijke Overheid** gestegen met 3,0% in 1992, tegen slechts 1,3% in 1991 (Bijlage I - tabel II en III).

De **primaire uitgaven** exclusief K.V.D. zijn in reële termen met 2,2% toegenomen na een uitzonderlijke groei van 4,5% gekend te hebben tijdens het vorige jaar.

Ingevolge hun aandeel in de totale uitgaven gelden bijna dezelfde percentages voor de lopende uitgaven exclusief rentelasten. De netto-kapitaaluitgaven (exclusief K.V.D.) kennen daarentegen een zekere achteruitgang (-0,3%) na een zeer uitzonderlijke stijging met 6,2% in 1991. Deze uitgaven blijven op een zeer ongelijkmatige wijze evolueren.

Binnen de lopende uitgaven exclusief de intrestlasten hebben bijna alle posten een vertraging van hun reële groei gekend. Dit is het geval voor de netto uitgaven voor goederen en diensten, d.i. de overheidsconsumptie, waarvan de toename in 1992 0,9% beliep tegen 2,8% in 1991 en dat ten gevolge van een daling met 4,1% van de aankopen van goederen en diensten. De lonen en vooral de pensioenen (overheidssector) hebben nog een sterke groei gekend doch tegen een lager ritme dan vorig jaar. Men stelt wel vast dat ondanks de "inhaalbeweging" op het vlak van de lonen die we sinds 1989 kennen hun niveau, in reële termen, toch nog steeds lager ligt dan dat van 1981. Dit is niet het geval voor de pensioenen die een flink stuk boven dat niveau liggen.

In 1992 zijn de transferten van de Sociale Zekerheid aan de particulieren nog zeer sterk blijven toenemen (+4,1% in reële termen), hoewel ze minder aangroeiden dan in 1991 (+5,6%). De gezondheidszorgen, ondanks een stijging van 6,8%, en de werkloosheidsuitkeringen (+ 3,8%) liggen aan de basis van die relatieve vertraging. De pensioenen, brugpensioenen en loopbaanonderbrekingen evenals de gezinsbijslag zijn daarentegen sterker gestegen als in 1991.

---

18 De index van de consumptieprijzen werd hier als deflator gebruikt.

Sinds 1980 zijn de gezondheidszorgen, die een nieuwe dynamiek kenden vanaf 1986, doorlopend blijven toenemen. De pensioenuitgaven volgen ongeveer dezelfde trend, zij het veel gematigder. Indien men de werkloosheidsuitkeringen, in ruime zin, waarvan de evolutie evenmin lineair is, buiten beschouwing laat, dan moet men vaststellen dat de gezinsuitkeringen het enige type van transferten aan particulieren is dat geen betekenisvolle tendentiële stijging gekend heeft gedurende de laatste jaren.

2.2. Op het niveau van de voornaamste deelsectoren.

Om de bijdrage van de voornaamste deelsectoren van de Gezamenlijke Overheid in de evolutie van de overheidsfinanciën o.a. op het vlak van de uitgaven exclusief intrestlasten vast te stellen, is het noodzakelijk om de intersectoriële transferten van primaire uitgaven eigen aan iedere subsector (Bijlage I - tabel IV en V) te analyseren.

De spectaculaire vermindering, sinds 1983, van de in constante prijzen uitgedrukte interne transferten van de centrale overheid naar de twee andere subsectoren, hebben in 1992 een bruusk einde gekend. De transferten aan de Sociale Zekerheid zijn gestegen met 6,6% in reële termen, terwijl ze nog met 9,6% gedaald waren tijdens het vorige jaar. De transferten aan de Lokale Overheden stijgen met 1,3% in 1992 t.o.v. een daling met 0,7% in 1991.

De groei, in reële termen, van de eigen ontvangsten van elke subsector is vooral toe te wijzen aan de Sociale Zekerheid en de Lokale Overheden (resp. +4,7% en +3,1% in 1992, tegen +3,5% en +8,5% in 1991). Daardoor worden de onderliggende tendenzen eens te meer bevestigd. De Centrale Overheid zelf heeft in 1992 zijn ontvangsten in reële termen met 2% zien groeien na een onderbreking in hun trendmatige groei in 1991 (-0,4%).

Men zal niet verwonderd zijn vast te stellen dat de Sociale Zekerheid de deelsector is waar de totale ontvangsten het sterkst gestegen zijn in 1992 (+5,1% in reële termen) dit in tegenstelling met het vorige jaar (+0,7%) en de algemene trend van het verleden. Zowel in 1991 als in 1992 zijn het de totale ontvangsten van de Centrale Overheid die de zwakste stijging hebben laten optekenen (resp. +1,5% en +1,3%).

Vertrekkend van de netto primaire uitgaven (zonder transferten) krijgen we een bevestiging van de sterke groei van de Sociale Zekerheid en dit voor het tweede opeenvolgende jaar (+5,5% in 1991 en +4,0% in 1992). Op die manier wordt het verschil in trendmatige ontwikkeling met de Centrale Overheid en in zekere mate met de Lokale Overheden nog verder uitgediept. Uitgedrukt in reële termen varieerden de primaire uitgaven van de Centrale Overheid in 1992 praktisch niet. In 1991 kenden ze nog een zelfde stijging als die van de Sociale Zekerheid.

De tabel VI van bijlage IV.1. laat toe om gemakkelijker de relatieve positie van elke subsector te situeren. Men zal er merken dat het aandeel van de Sociale Zekerheid in het geheel van de netto primaire uitgaven in 1992 is blijven toenemen en 47,2% van het totaal van die uitgaven bereikte. Daar het aandeel van de Lokale Overheden slechts zeer beperkt is teruggelopen, is het de Centrale Overheid die zijn relatieve positie heeft zien achteruitgaan. Daardoor wordt de sinds 1982 ononderbroken evolutie verdergezet.

3. Conclusie.

Uitgedrukt in procent van het B.B.P. is het primair saldo in 1992, dankzij de stijging van de ontvangsten, verbeterd. In 1991 had het primaire saldo, in tegenstelling daarmee, een brutale stop gekend. De toen opgetekende ontsporing kon niet volledig weggewerkt worden in 1992. Het primaire saldo dat in 1991 van 5,2% van het B.B.P. naar 3,9% gedaald was, is in 1992 slechts gestegen tot 4,3% van het B.B.P.

Indien in 1991 ongeveer alle uitgavenposten min of meer bijgedragen hadden tot ontsporing, dan waren het in 1992 alleen de transferten van de Sociale Zekerheid aan de particulieren die een groot deel van het zeer hoge groeiritme (in reële termen), dat hen in 1991 gekarakteriseerd had, behouden hadden. Dit geldt voornamelijk voor de pensioenen (exclusief overheidssektor) en de gezondheidszorgen, die te samen meer dan 60% van de totale transferten van de Sociale Zekerheid aan de particulieren vormen. In het geheel van de andere primaire uitgaven zijn het voornamelijk de lonen en vooral de pensioenen (overheid) die blijven stijgen zijn terwijl de andere posten in reële termen daalden in van elkaar afwijkende proporties.

De analyse per sub-sektor kan natuurlijk niets anders dan wat voorafgaat bevestigen d.i. een stijging, in reële termen, sinds 1986 van de primaire uitgaven van de sub-sektor van de Sociale Zekerheid. Deze evolutie heeft een forse versnelling gekend in 1991 en 1992. De netto primaire uitgaven (exclusief transferten) van de Centrale Overheid die sinds 1986 (met uitzondering van 1991) slechts een zwakke groei kenden hebben in 1992, in reële termen uitgedrukt, praktisch geen groei gekend. De primaire uitgaven van de Lokale Overheden zijn toegenomen met 1,8% in 1992 nadat ze grosso modo tot nog toe dezelfde tendens als de Centrale Overheid gevolgd hadden.

Uit de analyse per sub-sector onthouden we ook de plotse verhoging in 1992 van de transferten van de Centrale Overheid aan de Sociale Zekerheid. Dit terwijl die transferten sinds verschillende jaren een spectaculaire daling kenden. De eigen ontvangsten van elke subsektor vertoonden geen uitzonderlijke schommelingen; de ontvangsten van de Lokale Overheden en meer nog die van de Sociale Zekerheid bleven vlugger toenemen dan die van de Centrale Overheid.

HOOFDSTUK II.
DE BUDGETTAIRE EVOLUTIES VAN DE DEELSECTOREN

1. Budgettaire evoluties m.b.t. Entiteit "I".

1.1 De budgettaire evoluties m.b.t. de Federale Overheid.

1.1.1. De totale ontvangsten zoals geïnd door de Federale Overheid.

De grote tendenzen m.b.t. de ontvangsten worden het best weergegeven door de evolutie van de totale ontvangsten, die door de Federale Overheid geïnd worden.

Uit de ontwikkelingen van de totale ontvangsten tussen 1991 en 1992, zoals die in navolgende tabel zijn opgenomen, kan afgeleid worden dat deze zich, uitgedrukt in procent van het BBP (± 28,7%), stabiliseerden. In vergelijking met de vooruitzichten was dat een eerder matige prestatie. De fiscale minderontvangsten die in vergelijking met de ramingen werden opgetekend, moeten evenwel in grote mate toegewezen worden aan de conjunctuurevolutie.

De evolutie van de verschillende ontvangstenrubrieken kan afgeleid worden uit navolgende tabel.

Tabel IV.2.
Evolutie van de totale ontvangsten 1992.

miljarden

	1991 Realisaties	1992 Initieel	1992 Begrot. controle	1992 Realisaties	Verschil 91rea./92rea.
Lopende ontvangsten	**1899,0**	**2027,2**	**2023,4**	**1992,2**	**93,2**
% variatie		6,8	6,6	4,9	
Fiscale	1772,0	1893	1876,0	1844,8	72,8
% variatie		6,8	5,9	4,1	
Directe belastingen	1021,5	1106,7	1076,4	1053,3	31,8
% variatie		8,3	5,4	3,1	
- roerende voorheffing	131,0	138,8	97,0	108,7	- 22,3
% variatie		6,0	- 26,0	- 17,0	
- bedrijfsvoorheffing	711,1	731,8	767,0	753,0	41,9
% variatie		2,9	7,9	5,9	
- voorafbetalingen	195,3	238,0	213,0	195,3	0,0
% variatie		21,9	9,1	0,0	
- kohieren	- 50,4	- 38,5	- 39,9	- 41,7	8,7
% variatie		- 23,6	- 20,8	- 17,3	
- andere	34,5	36,6	39,3	37,8	3,3
% variatie		6,1	13,9	9,6	
Douanerechten	35,1	35,3	38,4	36,8	1,7
% variatie		0,6	9,4	4,8	
Accijnzen en diversen	150,3	153,9	164,9	166,4	16,1
% variatie		2,4	9,7	10,7	
BTW en zegelrechten	509,4	535,7	537,8	528,2	18,8
% variatie		5,2	5,6	3,7	
Registratierechten	55,7	61,4	58,5	60,1	4,4
% variatie		10,2	5,0	7,9	
Niet-fiscale	127,0	134,2	147,4	147,4	20,4
% variatie		5,7	16,1	16,1	
Kapitaalontvangsten	**32,6**	**27,2**	**31,5**	**26,6**	**- 6,0**
% variatie		- 16,6	- 3,4	- 18,4	
Fiscale	21,3	20,7	21,3	22,1	0,8
% variatie		- 2,8	0,0	3,8	
Niet-fiscale	11,3	6,5	10,2	4,5	- 6,8
% variatie		-42,5	- 9,7	- 60,2	
Totale ontvangsten	***1931,6***	***2054,4***	***2055,0***	***2018,5***	***86,9***
% variatie		6,4	6,4	4,5	
Afhoudingen	-744,7	785,3	783,9	-786,1	- 41,4
% variatie		5,5	5,3	5,6	
Rijksmiddelenontvangsten	1186,9	1269,1	1271,0	1232,5	45,6
% variatie		6,9	7,1	3,8	

Bron : Algemene Toelichtingen 1992.

1.1.2. De ontvangsten van de Federale Overheid in ESER-termen.

Hierna wordt stilgestaan bij de ontvangsten van de Federale Overheid d.w.z. de totale ontvangsten verminderd met de over te dragen middelen. Deze werden herrekend volgens de ESER-definities.

Indien we de evoluties van de ontvangsten van de Federale Overheid, uitgedrukt in procent van het BBP, bekijken dan stellen we een bijna gelijkaardige tendens vast als voor de totale ontvangsten.

Daarachter gaan evenwel verschillende evoluties schuil (zie tabel IV.3). Binnen *de personenbelasting*, die tussen 1991 en 1992 uitgedrukt in procent van het BBP stabiel was gebleven, wordt een relatieve daling van de roerende voorheffing (–0,2% BBP) vastgesteld, die gecompenseerd wordt door een tegengestelde evolutie binnen de overige ontvangsten die deze categorie vormen.

Tabel IV.3.
Evolutie van de Rijksmiddelenontvangsten.
(ESER-definities)

in % BBP

	1989	1990	1991	1992
Totale ontvangsten	18,7	18,6	17,5	17,4
Belasting ontvangsten	*17,1*	*17,0*	*16,0*	*15,8*
- Personenbelasting	8,9	8,9	8,2	8,2
+ roerende voorheffing	1,4	1,5	1,1	0,9
+ andere	7,5	7,5	7,1	7,4
- Vennootschapsbelasting	2,7	2,6	2,4	2,0
- Indirecte belastingen	5,5	5,5	5,5	5,6
Andere ontvangsten	*1,6*	*1,5*	*1,6*	*1,6*

BRON : Planbureau; Economische vooruitzichten 1993-1997.

De vennootschapsbelasting (- 0,4 % BBP), waarvan het aandeel reeds tijdens vorige verslagjaren afnam, zakt nu, in relatieve termen, tot een absoluut dieptepunt.

De indirecte belastingen kennen opnieuw een relatieve stijging (+ 0,2% BBP) terwijl *de andere ontvangsten* stabiliseren op 1,6% BBP.

Na de daling met 1 procentpunt tussen 1990 en 1991, liepen de totale ontvangsten van de Federale Overheid in 1992 met 0,1 procentpunt terug. Op die basis kan men stellen dat nagenoeg voldaan werd aan de ontvangstennorm die de Regering zich had opgelegd. Dit is evenwel niet het geval indien we de evolutie van de fiscale ontvangsten bekijken.

1.1.3. Uitgaven.

In de navolgende tabel wordt nagegaan in welke mate de kredieten, die voor de begrotingsjaren 1991 en 1992 werden toegekend, ook effectief opgebruikt zijn.

Methodologische nota

Voor het bepalen van de totale ordonnanceringen op de primaire uitgaven van de begroting 1992 werden deze genomen die aangerekend werden in de loop van 1992. Zij werden aangevuld met de aanrekeningen op de van 1992 naar 1993 overgedragen niet-gesplitste kredieten. Voor de rijksschuld werden de effectieve betalingen in het begrotingsjaar in aanmerking genomen.

De navolgende tabel geeft voor de niet-rijksschuld-uitgaven zowel de aanrekening na 12 als na 15 maanden, d.w.z. inclusief de ordonnanceringen op de overgedragen kredieten tijdens de eerste drie maand van 1993. Deze laatste beliepen in 1992, (op begrotingskredieten van 1991) na uitzuivering voor de verrichtingen met het I.M.F., 35,9 miljard. Na 3 maanden 1993 beliepen de aanrekeningen op overgedragen kredieten uit de begroting 1992 18,8 miljard. Daardoor werd na 15 maanden een uitvoeringspercentage bereikt dat zeer nauw aansluit bij dit van 1991. De aanrekeningen op de rijksschuld konden in 1991 en 1992 binnen de budgettaire kredieten gehouden worden. In 1992 was daarvoor evenwel een overdracht (via K.B.) van 22,3 miljard kredieten voor aflossingen naar de rente-uitgaven nodig.

Tabel IV.4.
Evolutie van de uitgaven.

miljarden

Uitgaven	1991 Kredieten	1991 Ordonnanceringen 12m	1991 Ordonnanceringen 24m	1992 Kredieten	1992 Ordonnanceringen 12m	1992 Ordonnanceringen 15m	Verschil 91/92 kred.	Verschil 91/92 ord. 12m
Exclusief Rijksschuld	955,1	889,1 93,1%	924,3 96,8%	983,6	925,3 94,1%	944,1 96,0%	3,0%	4,1%
Rijksschuld	633,8	622,2 98,2%	622,2 98,2%	682,1	676,3 99,1%	676,3 99,1%	6,7%	8,7%
Totaal	**1.588,9**	**1.511,3** 95,1%	**1.546,5** 97,3%	**1.665,7**	**1.601,6** 96,2%	**1.620,4** 97,3%	**4,8%**	**6,0%**

BRON : A.T. 1993 - BC ; Begroting ; Thesaurie.

De bijkomende kredieten voor intrestlasten waren voornamelijk noodzakelijk geworden door de voorkeur die de Schatkist in de loop van 1992 gegeven had aan de financiering op korte termijn. Ook binnen de kortlopende schuld was een sterke tendens naar certificaten op 3 maand ten koste van deze op 9 of 12 maand te bemerken. Pas tegen het eind van het jaar werd overgegaan tot plaatsingen op langere termijn, zodat eind 1992 de schuld toch nog een iets hogere consolidatiegraad kende dan eind 1991.

1.1.4. De evoluties m.b.t. de gedebudgetteerde sector.

De hiervoor vermelde rente-uitgaven op de rijksschuld houden nog geen rekening met de gekapitaliseerde intresten ter gelegenheid van de omruiling van klassieke leningen tegen OLO's (21,0 miljard).

Daarnaast kenden ook de overige debudgetteringen, zoals opgenomen in de statistiek van het Ministerie van Financiën, in 1992 een toename van meer dan 10,0 miljard. Terwijl de niet-geïnventariseerde debudgetteringen (w.o. liquidatieboni, F208...) ± 16,0 miljard beliepen.

1.1.5. De uitgaven van de Federale Overheid in ESER-optiek.

Uitgedrukt in procenten van het BBP evolueerden de primaire en de rente uitgaven als volgt :

Tabel IV.5.
Evolutie van de uitgaven van de Federale Overheid
(ESER-definities)

in % BBP

	1989	1990	1991	1992
primaire	16,2	13,9	13,4	13,2
rente (a)	9,6	10,0	9,7	10,2
Totaal	25,8	23,9	23,1	23,4

Bron: Planbureau; Economische vooruitzichten 1993-1997.

(a) Omvat naast de uitgaven op de Rijksschuld ook de overige rentelasten die opgenomen zijn in de federale begroting of diegene die gedebudgetteerd werden.

Daaruit blijkt dat de niet-rente uitgaven in relatieve termen na een fikse daling tussen 1989 en 1990, in de twee daaropvolgende jaren eerder lijken te stabiliseren op een iets lager niveau.

De evolutie van de rentelasten kent bij een dalende rente, o.a. wegens de gevoerde schuldpolitiek, een zeer schommelend verloop rond 10% van het BBP.

1.1.6. Samenvattend.

De gerealiseerde kassaldi, weergegeven volgens de traditionele budgettaire optiek, evolueerden zoals blijkt uit navolgende tabel.

Tabel IV.6.
De begrotingsevolutie 1989-1992.

miljarden

	1989	1990	1991	1992
Ontvangsten	1.055,0	1.122,2	1.186,3	1.227,6
Uitgaven	1.526,2	1.483,8	1.552,4	1.621,3
Begrotingssaldo	- 471,2	- 361,6	- 366,2	- 393,7
Thesaurieverrichtingen	+ 28,8	- 4,2	- 1,4	+ 11,2
N.F.S.	***- 442,4***	***- 365,8***	***- 367,6***	***- 382,5***

Indien die gegevens omgezet worden in termen van netto financieringsbehoeften en uitgedrukt worden in procenten van het BBP, dan kan volgende evolutie worden vastgesteld :

Tabel IV.7.
Evolutie van de grote componenten van de rekening van de Federale Overheid.
(ESER-definities)

in % BBP

	1989	1990	1991	1992
Ontvangsten	18,7	18,6	17,5	17,4
Primaire uitgaven	16,2	13,9	13,4	13,2
Primair saldo	*2,5*	*4,6*	*4,1*	*4,1*
Rente uitgaven	9,6	10,0	9,7	10,2
N.F.B.	***- 7,2***	***- 5,4***	***- 5,6***	***- 6,1***

BRON : Planbureau; Economische vooruitzichten 1993-1997.

In relatieve termen stabiliseerde het primaire overschot. Daarentegen namen de netto financieringsbehoeften opnieuw toe wegens de stijging van de rente-uitgaven. Die evolutie was er, in samenloop met de conjunctuurneergang mede de oorzaak van dat de rentesneeuwbal na 1990 niet meer kon gestopt worden.

Besluitend kan men dus stellen dat de ontvangstennorm voor de Federale Overheid bijna werd gehaald doch dat dit niet het geval was voor de uitgavennorm (de reële nulgroei van de primaire uitgaven). De uitgangspunten van het convergentieplan m.b.t. de te realiseren netto financieringsbehoeften werden eveneens niet bereikt.

1.2. De budgettaire evoluties in de Sociale Zekerheid.

1.2.1. De Sociale Zekerheid voor werknemers.

Tabel IV.8.
De Sociale Zekerheid voor werknemers (a)
(begrotingsoptiek)

miljarden

	1990	1991	1992	Verschil 91/92 abs.	Verschil 91/92 %
Bijdragen	836	875	956	81	9,3
Sociale bijdragen	*704*	*736*	*808*	*72*	*9,8*
Andere bijdragen	*15*	*16*	*20*	*4*	*25,0*
Loonmatiging (FFE)	*87*	*91*	*99*	*8*	*8,8*
Spec. inhoud (FFE)	*30*	*31*	*30*	*- 1*	*- 3,2*
Staatstussenkomst	192	171	192	21	12,3
Toegewezen ontvangsten	7	18	19	- 1	- 5,6
Diverse ontvangsten	43	79	43	- 36	-45,6
Totaal ontvangsten	***1078***	***1142***	***1211***	***69***	***6,0***
Prestaties	976	1070	1130	60	5,6
ZIV-zorgen	*266*	*303*	*335*	*32*	*10,3*
ZIV-invaliditeit	*80*	*86*	*88*	*2*	*2,1*
RVP	*338*	*363*	*385*	*22*	*6,0*
RKW	*98*	*103*	*108*	*5*	*5,1*
F.A.O.	*6*	*5*	*6*	*1*	*7,4*
F.B.Z.	*15*	*15*	*15*	*...*	*...*
RVA-werkl.	*126*	*143*	*141*	*- 2*	*- 1,5*
RVA-brugpensioen	*49*	*51*	*53*	*2*	*4,2*
Diverse uitgaven	73	143	86	- 57	-39,9
Totaal uitgaven	***1049***	***1213***	***1216***	***3***	***0,3***
Saldo	***+ 29***	***- 70***	***- 6***	***- 64***	

(a) mits uitsluiting van de interne transferten.
Bron : Algemene Toelichting 1991-1992

In de loop van het jaar 1992 zijn *de bijdragen* in de Sociale Zekerheid voor werknemers gestegen met 9,3% in nominale termen en dit ondanks de ongunstige conjunctuur. Voor een deel heeft dit te maken met de herschikking van de betalingskalender m.b.t. de bijdragen van het laatste kwartaal. Voor een ander deel vinden we daarin ook de weerspiegeling van de afschaffing van de specifieke inhoudingen op de kinderbijslag en de bijdrage van 675 fr. van de alleenstaanden

evenals van de verhogingen van de werknemersbijdragen met 1%-punt (zie de daling in de post "specifieke inhoudingen -FFE"). Tenslotte is die stijging alhoewel relatief gezien minder belangrijk, ook toe te schrijven aan de toename van de *"andere bijdragen"* in de sector van de gezondheidszorgen.

De staatstussenkomst werd in 1992 opnieuw op het niveau van 1990 gebracht (192,0 miljard).

Ook *de toegewezen ontvangsten* kenden in de loop van 1992 een vrij sterke groei, doch die was volledig te wijten aan interne transferten tussen de takken en het FFE.

Aan *de uitgavenzijde* was de groei van de prestaties in 1992 iets gematigder dan in 1991 respectievelijk 5,6% t.o.v. 9,6%, in nominale termen.

Die evolutie verbergt evenwel sterke verschillen tussen de sectoren. De meest in het oogspringende evoluties in de verschillende sektoren zijn :

- de blijvend sterke groei van de uitgaven voor geneeskundige verzorging (+ 10,3% nominaal);
- de stijging van de pensioenen (6%);
- daarnaast lijken op basis van de budgettaire cijfers de uitgaven voor werkloosheid te dalen; in werkelijkheid kennen ze evenwel nog een sterke stijging. Zo werd namelijk een bedrag van ± 12 miljard doorgeschoven naar 1993. De werkelijke toename van de uitgaven ligt daardoor dicht in de buurt van 7%.

Op basis van deze gegevens is het niet verwonderlijk dat de Sociale Zekerheid voor werknemers in 1992 opnieuw afsloot met een tekort dat evenwel minder dramatisch was dan dat van 1991. Dit wijst erop dat de maatregelen, genomen n.a.v. de begrotingsopstelling 1992, een zeker effect gehad hebben doch niet hebben toegelaten om de uitgaven.

1.2.2. De Sociale Zekerheid voor zelfstandigen.

De navolgende tabel geeft een globaal beeld van de evoluties in de Sociale Zekerheid voor zelfstandigen.

Tabel IV.9.
Sociale Zekerheid van zelfstandigen
(begrotingsoptiek)

miljarden

	1990	1991	1992	Verschil abs.	%
Ontvangsten					
Bijdragen	55	58	68	10	8,5
Staatstussenkomst	39	39	39	0	0,0
Overige	4	4	5	1	23,6
Totaal ontvangsten	*98*	*101*	*112*	*11*	*10,8*
Uitgaven					
Prestaties	90	96	102	6	6,5
- Pensioen	55	58	62	3	5,9
- Gezinsbijslag	12	12	13	1	4,2
- ZIV-zorgen	19	21	23	2	9,4
- ZIV-invaliditeit	4	5	5	0	6,4
Overige	10	11	12	1	13,2
Totaal uitgaven	*100*	*107*	*114*	*8*	*7,1*
Saldo	*- 2*	*- 6*	*- 3*	*3*	

Zoals voor de werknemers is de groei van *de bijdragen* (+ 8,5%) in de sector zelfstandigen voornamelijk te wijten aan de verhoging van de bijdragen enerzijds ten gevolge van de afschaffing van de inhouding op de gezinsbijslag en anderzijds wegens de autonome verhogingen die werden opgelegd om het stelsel opnieuw in evenwicht te brengen, w.o. de verhoging van de inkomstengrenzen en de invoering van een *"éénmalige"* vennootschapsbijdrage.

Aan *de uitgavenzijde* blijft de sektor ZIV-zorgen de sterkste groeier met een toename van meer dan 9%. In de andere sectoren kennen de uitgaven een vrij matige groei en worden ze voornamelijk bepaald door de evolutie van de respectieve aantallen.

In die context kon het jaar 1992 afsluiten met een tekort van 2,7 miljard. Dit tekort is bij de huidige verdeelsleutel, m.b.t. de bijdragen, volledig toe te wijzen aan de sector ziekteverzekering.

1.2.3. De Sociale Zekerheid in ESER-optiek.

Tabel IV.10.
Globaal beeld van de Sociale Zekerheid
(ESER-definities)

in % BBP

	1989	1990	1991	1992
Ontvangsten				
bijdragen	14,80	14,96	15,21	15,73
overdrachten van gezinnen	0,15	0,16	0,17	0,14
netto inkomen uit vermogen	0,33	0,40	0,38	0,40
Rijkstoelagen	4,96	4,30	3,81	3,94
Totaal ontvangsten	*20,24*	*19,82*	*19,57*	*20,21*
Uitgaven				
werkingskosten	0,84	0,80	0,82	0,81
sociale prestaties	18,52	18,32	18,97	19,35
Totaal uitgaven	*19,37*	*19,14*	*19,80*	*20,16*
Saldo	*0,87*	*0,68*	*- 0,23*	*0,05*

BRON : Planbureau; Economische vooruitzichten 1993-1997.

Uit deze tabel blijkt dat 1992 in tegenstelling tot 1991 kon afsluiten met een licht positief resultaat.

Dat resultaat was evenwel onvoldoende. Uitgedrukt in ESER-termen zou de rekening van de Sociale Zekerheid een overschot van ongeveer 0,20% BBP moeten boeken om overeen te stemmen met de traditionele begrotingsoptiek zoals die gegeven wordt in de zogenaamde evenwichtstabellen. Dat overschot dat in ESER-optiek kan gelijkgesteld worden met een evenwicht in begrotingsoptiek is het gevolg van :

- de integratie van een aantal sectoren (die normaal overschotten boeken) en die niet opgenomen zijn in de begrotingsrekening, zoals de arbeidsongevallen verzekerd door de erkende private verzekeringsmaatschappijen en de fondsen voor bestaanszekerheid;
- het verschil in tijdstip waarop de bijdragen aangerekend worden, zo komen de bijdragen opgenomen in de evenwichtstabellen overeen met de kwartaalbijdragen van de drie eerste kwartalen, twee maandafkortingen van het vierde kwartaal en het kwartaalsaldo van het vierde kwartaal van vorig kalenderjaar (dat pas in januari en februari van dit jaar wordt geïnd). In het ESER-concept stemmen de bijdragen overeen met de in een bepaald jaar verschuldigde bijdragen.

2. Evolutie m.b.t. Entiteit "II".

2.1. Globale evoluties m.b.t. de Gemeenschappen en Gewesten.

2.1.1. De financieringsbehoeften van de Gemeenschappen en Gewesten.

Voor we overgaan tot de analyse van de uitvoering van de begrotingen van het jaar 1992 worden in navolgende tabel de evoluties in ESER-termen toegelicht.

Tabel IV.11.
Ontvangsten en uitgaven van de Gemeenschappen en Gewesten.
(ESER-definities)

in % BBP

	1989	1990	1991	1992
Totale ontvangsten	10,1	9,8	10,1	10,1
Totale primaire uitgaven	10,1	10,3	10,5	10,7
Primair saldo	*0,0*	*-0,5*	*- 0,4*	*-0,5*
Rentelasten	0,1	0,1	0,2	0,2
Financieringsbehoeften	*-0,2*	*-0,6*	*-0,5*	*-0,7*

BRON : Planbureau; Economische vooruitzichten 1993-1997.

Uit deze tabel blijkt dat de ontvangsten uitgedrukt in procent van het BBP over de periode 1989-1992 stabiel gebleven zijn. De primaire uitgaven zijn daarentegen sinds 1989 met een half procentpunt toegenomen. Het primaire tekort stabiliseerde in die omstandigheden op ± 0,5% van het BBP. De financieringsbehoeften namen van 0,2% van het BBP in 1989 toe tot 0,7% in 1992.

2.1.2. De uitvoering van de begrotingen in 1992.

Methodologische nota

Hierna wordt per Gemeenschap en per Gewest de analyse gemaakt van de resultaten voor het begrotingsjaar 1992. Daartoe worden de aanrekeningen op ordonnanceringsniveau en op kasbasis getoetst aan de vooropgestelde begrotingscijfers. Dit gebeurt zowel voor de ontvangsten als voor de uitgaven.

M.b.t. de ontvangsten worden de ordonnanceringen weerhouden die effectief werden opgetekend in de loop van het voorbije begrotingsjaar. De ordonnanceringen op de uitgaven werden hersamengesteld op basis van het begrotingsjaar waarin de ermee overeenstemmende kredieten werden toegekend, d.w.z. alle ordonnanceringen worden opgenomen ongeacht of ze in de loop van het begrotingsjaar zelf of in het daaropvolgende jaar zijn aangerekend op de niet-gesplitste overgedragen kredieten. (19)

Zoals er in het jaarverslag 1992 (deel IV, hoofdstuk II) werd gesteld, vertoonden sommige (initiële) begrotingen van Gemeenschappen en Gewesten een, zij het soms zeer beperkte, overschrijding van de norm die door de Afdeling werd vooropgesteld. Die overschrijdingen konden in sommige gevallen toegewezen worden aan een aantal "technische faktoren".

De aangepaste begrotingen voor 1992 vertonen hetzelfde beeld. Na begrotingsaanpassing beliep de overschrijding m.b.t. de Vlaamse Gemeenschap 0,8 miljard; deze van de Franse Gemeenschap 0,9 miljard. M.b.t. de Franse Gemeenschap dient evenwel opgemerkt te worden dat de begroting een aantal onzekere ontvangsten bevatte ten belope van 3,2 miljard (20). Na de verschillende aanpassingen van 1992 vertoonde de begroting van het Waalse Gewest een forse afwijking t.o.v. de norm van de Afdeling (5,2 miljard overschrijding). Dat was o.a. te wijten aan het voorzien van 2 miljard ontleningsmachtigingen ten behoeve van de ondergeschikte besturen in het kader van de investeringen voor waterzuivering (21) en had daarnaast te maken met de inschrijving van ordonnanceringskredieten ter betaling van in het verleden genomen vastleggingen waarvan het Waalse Gewest oordeelde dat het uitstaand niveau te hoog was geworden. Ook na de tweede aanpassing 1992 bleef de begroting van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest binnen de norm van de Afdeling (22).

---

19 Deze benadering die afwijkt van de traditionele rekening opstelling van de overheid wordt weerhouden, ze leunt evenwel dicht aan bij de principes die gehanteerd worden om de nationale rekeningen op te stellen.

20 Die ontvangsten werden uiteindelijk ook niet gerealiseerd.

21 Die machtiging werd in 1992 evenwel niet gebruikt.

22 Dit is ten dele te wijten aan de correctere informatie die m.b.t. de aflossingen van de gedebudgetteerde schuld werd ontvangen.

De op dit ogenblik door de Gemeenschappen en de Gewesten meegedeelde informatie m.b.t. de uitvoering van hun respectieve begrotingen laat niet toe om de naleving van de norm van de Afdeling (die alle begrotingsgegevens gebudgetteerd of gedebudgetteerd incorporeert) op een gelijkaardige basis te controleren (geen detail i.v.m. gerealiseerde aflossingen, ontleningsmachtigingen of werkelijk uitgevoerde intrestbetalingen). Daarom wordt hierna bij wijze van een eerste evaluatie een afzonderlijke analyse gemaakt van de eigenlijke begrotingsoperaties en de gedebudgetteerde verrichtingen.

In de navolgende paragrafen worden de begrotings-, ordonnancerings- en kascijfers per Gemeenschap en per Gewest naast mekaar geplaatst en geëvalueerd.
De interpretatie van de begrotingen van de Gemeenschappen en de Gewesten blijft evenwel een zeer delikate zaak. Daar waar tot 1990 de Nationale Thesaurie zorgde voor de boekhouding van de Gemeenschappen en de Gewesten, hebben deze sinds 1991 (23) elk voor zich deze taak overgenomen. Dit leidt ertoe dat zowel de begrotingsgegevens als hun uitvoering op een zeer heterogene wijze worden voorgesteld. Bovendien diende er in verschillende gevallen op officieuze cijfers gewerkt te worden aangezien sommige Gemeenschappen of Gewesten hun thesaurietoestanden nog niet publiceerden in het Belgisch Staatsblad.
De hierna weergegeven appreciaties dienen daarom met het nodige voorbehoud behandeld te worden.

2.1.3. De uitvoering van de begrotingen op kasbasis.

De navolgende tabel geeft ***een ongenuanceerd beeld*** van de evolutie van de in de begrotingen 1991-1992 voorziene kredieten en de in datzelfde jaar gerealiseerde kasuitgaven.

23 De Duitstalige Gemeenschap vanaf het jaar 1992.

Tabel IV.12.
Kredietevolutie en kasuitgaven in 1991 - 1992.

miljarden

	1991		1992		
	aangepast	Kas	initieel	aanpassing	kas
Ontvangsten	708,6	722,9 *102,0%*	742,5	747,6	754,4 *100,9%*
Uitgaven	777,0	756,6 *97,4%*	808,7	817,4	816,0 *99,8%*
Saldo	*-68,4*	*-33,7*	*-66,2*	*-69,7*	*- 61,6*

BRON : Studiedienst Financiën : Conjunctuurnota.

2.1.4. De evolutie van de direkte schuld.

Methodologische nota :

De gecumuleerde kassaldi van 1991 en 1992 samen geven de totale directe schuldpositie van de Gemeenschappen en Gewesten. Inderdaad per eind 1990 werden alle vorderingen en schulden tussen de Federale Overheid en de Gemeenschappen en Gewesten afgerekend. De ermee verband houdende financiële overdrachten zitten vervat in de kaspositie van 1991 (24).

De direkte schuld van de Gemeenschappen en de Gewesten is in de loop van 1992 toegenomen met een bedrag dat overeenstemt met het totale netto te financieren saldo (NFS) van de Gemeenschappen en de Gewesten van dat jaar. Het bruto te financieren saldo (BFS) lag per einde 1992 iets hoger dan het NFS aangezien het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest (0,5 miljard) en de Franse Gemeenschap (0,2 miljard) reeds een deel van hun uitstaande direkte schuld terugbetaalden.

24 Er blijft nog een geschil te regelen tussen de Franse Gemeenschap en de Federale Overheid.

Tabel IV.13.
Evolutie van de direkte schuld 1991-1992.

miljarden

Toename in	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest	Totaal
1991	13,5	15,0	3,0	5,0	36,5
1992	27,1	9,4	14,5	10,0	61,0
Uitstaand bedrag per eind 1992	40,6	24,4	17,5	15,0	97,5

BRON : Studiedienst Financiën - Conjunctuurnota.

2.1.5. De evolutie van de gedebudgetteerde schuld.

De navolgende tabel IV.14. geeft de uitstaande bedragen van de gedebudgetteerde schuld exclusief en inclusief huisvesting per eind 1990, 1991 en 1992 (bijlagen IV.2, IV.3 en IV.4 geven een meer gedetailleerd overzicht).

Tabel IV.14.
Evolutie van de gedebudgetteerde schuld 1990-1992.

miljarden

Uitstaand bedrag per eind	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest	Totaal
Exclusief huisvesting					
1990	95,6	22,7	41,8	38,8	199,0
1991	101,6	28,6	41,6	38,1	210,0
1992	113,8	29,5	41,8	37,1	222,1
Inclusief huisvesting					
1990	241,4	22,7	141,2	61,1	466,4
1991	252,2	28,6	144,7	57,7	483,2
1992	268,8	29,5	148,0	54,8	501,1

BRON : Studiedienst Financiën - Conjunctuurnota.

2.2. De begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

2.2.1. De uitvoering van de begroting 1992.

Tabel IV.15.
Vlaamse Gemeenschap - Begroting 1992 -
Kredietevolutie en uitvoering.

miljarden

	initieel	aanpassing	ordonnan-ceringen 12 maand	ordonnan-ceringen 15 maand	kas
Ontvangsten	407,4	407,4	398,2	398,2	417,8
			97,7%	*97,7%*	*102,5%*
Uitgaven	441,3	441,4	411,7	428,0 (a)	445,4
			93,3%	*97,0%*	*100,9%*
Saldo	-33,8	-34,0	-13,5	-29,3	-27,6

(a) zie methodologische nota hierna.

BRON : Documenten Vlaamse Gemeenschap.

- *Op ordonnanceringsbasis :*

Methodologische nota

De Vlaamse Gemeenschap publiceert als enig deelgebied op een systematische wijze (25) (maandelijks in het Belgisch Staatsblad) cijfers m.b.t. haar thesaurietoestand (26).
Aangezien alle traditionele begrotingsfondsen in de begroting 1992 afgeschaft waren, wordt de interpretatie van de begrotingscijfers daardoor niet meer vertekend.
Op het vlak van de ontvangsten worden in de gepubliceerde ordonnanceringscijfers evenwel alleen de toegewezen ontvangsten en de gewestelijke belastingen opgenomen. Om een totaalbeeld van de ontvangsten te krijgen werd daarom het cijfer van de economische hergroepering genomen.
Het totaal van de geordonnanceerde uitgaven kan voor de uitgaven op het lopend jaar afgeleid worden uit de officiële documenten. De ordonnanceringen op de overgedragen niet-gesplitste kredieten werden geraamd op basis van de realisaties van het vorige jaar.

---

25 De financieringswet voorzag de regelmatige mededeling van de gegevens m.b.t. de schatkisttoestand.

26 Er worden geen cijfers gepubliceerd m.b.t. de aanrekeningen op de overgedragen niet-gesplitste kredieten.

Zoals verwacht kon worden, is de uitvoering van de begroting in 1992 op kruissnelheid gekomen.

In 1992 tekende de Vlaamse Gemeenschap ontvangsten op die juist beneden de begrotingsvooruitzichten lagen. Dit geldt eveneens voor de uitgaven.
Het niet gebruikte deel wordt, voor zover het om ordonnanceringskredieten op de gesplitste kredieten gaat, geschrapt (27).

- *Op kasbasis :*

Op kasbasis heeft de Vlaamse Gemeenschap meer geïnd dan begroot. Dit is o.a. te wijten aan het opnemen van de leningsopbrengst bestemd voor Argo/Digo (± 4,4 miljard) -die begin 1993 werd doorgestort aan de begunstigden- en aan andere, diverse, rekeningen die de Vlaamse Gemeenschap in haar globale thesaurie staat opneemt. De Vlaamse Gemeenschap heeft bovendien het ontleende bedrag ter compensatie van de niet-gestorte laatste schijf van de gewestelijke belastingen eveneens als een gewone ontvangst geboekt. De uitgaven overschrijden eveneens licht de begrotingscijfers. In 1992 gebeurden er 424,3 miljard uitgaven op het lopend jaar en 21,1 miljard op vorig jaar. De uitgavencijfers op het lopend jaar contrasteren fel met de beschikbare ordonnanceringscijfers.

2.2.2. De evolutie van de schuld.

- *De direkte schuld.*

De bijlagen IV.5 en IV.6 geven de gecumuleerde uitstaande schuld op het eind van iedere maand voor het jaar 1991 en 1992. Deze schuldevolutie weerspiegelt de gecumuleerde kassaldi over beide jaren.

- *De gedebudgetteerde schuld.*

Methodologische nota

Hierna wordt de gedebudgetteerde schuld exclusief de sociale huisvesting behandeld. De ontleningsmachtigingen waarvan hier sprake is houden dan ook geen rekening met de machtigingen die toegestaan worden m.b.t. financiering of herfinanciering van sociale huisvestingslasten of met de impliciete herfinanciering ervan door het ALESH.

27 Zie in dit verband ook de analyse van de begroting 1993 in deel III van dit verslag.

Hoewel er op het eerste gezicht slechts een beperkt verschil vast te stellen is tussen de evolutie van de voorziene ontleningsmachtigingen, verminderd met de aflossingen ingeschreven in de begroting (28) en de aangroei van de gedebudgetteerde schuld per eind 1992, dient die stelling toch wat genuanceerd. Zo wordt bij de gedebudgetteerde schuld m.b.t. de ex-nationale sektoren (beheerd door GIMVINDUS) volgens de met de Vlaamse Gemeenschap afgesloten protocollen alle gelopen intresten toegevoegd aan de hoofdsom. Ingevolge een boekhoudkundige verschuiving werden de intresten niet geboekt in 1991, maar wel in de schuld van 1992 opgenomen. Indien de geraamde bedragen aan intresten in het jaar van oorsprong m.n. 1991 zouden geboekt zijn dan zou de schuldstijging in 1991 resp. 1992 9,4 miljard en 8,7 miljard belopen hebben.

De vooruitzichten m.b.t. de verwachte evolutie van de gedebudgetteerde schuld zoals die blijkt uit de begroting en bepaald als de som van de toegekende ontleningsmachtiginen en de effectieve evolutie over 1991 en 1992 zijn gegeven in de tabel hierna.

Tabel IV.16.
Vlaamse Gemeenschap.
Evolutie van de gedebudgetteerde verrichtingen.

miljarden

	1990	1991	1992
1. Ontleningsmachtigingen	12,1	13,5	15,1
2. Aflossing voorzien in begroting	4,0	3,1	3,6
3. Potentiële toename (1)-(2)	+ 8,1	+10,4	+11,5
4. Werkelijke evolutie	n.b.	+ 6,0	+12,2

Over de verschillende jaren gerekend mag men stellen dat er op de ontleningsmachtigingen een kleine ruimte niet benut is geworden.

Indien we de gedebudgetteerde sektor uitbreiden tot de sociale huisvestingssektor zoals deze in de simulaties m.b.t. de periode 1994-1996 zijn geïntegreerd dan stellen we vast dat de schuld (29) als volgt evolueerde :

miljarden

	absoluut	toename
1990	145,8	
1991	150,6	+ 4,8
1992	155,0	+ 4,4

28 Geen cijfers m.b.t. de gerealiseerde aflossingen beschikbaar.

29 Dit is de volledige schuld van de Vlaamse Gemeenschap en van de regionale huisvestingsmaatschappijen t.o.v. het ALESH en de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij. Ze bevat eveneens de schuld i.v.m. de bouw- en saneringspremies. Deze cijfers dienen, gezien er nog geen definitieve verdeling van de huisvestingsschulden is opgesteld met de nodige omzichtigheid behandeld te worden. Zo blijkt er uit de schuldstaten van de Vlaamse Gemeenschap een daling van de schuld tussen 1990 en 1991 terwijl er op budgettair niveau geen enkele (ook niet qua intrestlasten) tussenkomst werd gerealiseerd t.o.v. het ALESH.

Voormelde toename van de schuld van de huisvestingsector vertegenwoordigt het door het ALESH geherfinancierde deel van de intresten wat in feite door de Vlaamse Gemeenschap had moeten gestort worden.

Een deel van het uitstaand bedrag van bovenstaande schuld is niet ten laste van de Vlaamse Gemeenschap zelf maar wordt door de regionale huisvestingsmaatschappijen in de vorm van annuïteiten op 33 of 66 jaar terugbetaald.

2.2.3. Samenvattend.

Op basis van de realisaties is de Vlaamse Gemeenschap tot 1992 binnen de norm van de Afdeling gebleven. De jaarlijkse evoluties tonen evenwel aan dat de begrotingsuitvoering, wegens het op kruissnelheid komen van de begroting, dichter gaan aanleunen bij de begrotingsvooruitzichten. De beperkte ruimte die binnen de eigenlijke begroting op uitvoeringsbasis nog bestaat wordt opgebruikt door de herfinanciering van de intrestlasten van de huisvestingssektor.
Alhoewel de Vlaamse Gemeenschap regelmatig cijfers publiceert m.b.t. de uitvoering van haar begroting stelt de Afdeling vast dat deze, gezien ze zich vast enten op de begrotingsuitvoering in het begrotingsjaar zelf, niet de volledige begrotingstoestand weergeven. De Afdeling zou het ten zeerste op prijs stellen mocht de Vlaamse Gemeenschap zich hier meer richten op de traditionele presentatie die ook rekening houdt met de aanrekening op overgedragen niet-gesplitste kredieten. Bovendien zou men in de aangerekende ontvangsten alle in de begroting voorziene middelen kunnen opnemen.

2.3. De begroting van de Franse Gemeenschap.

2.3.1. De uitvoering van de begroting 1992.

Tabel IV.17.
Franse Gemeenschap - Begroting 1992
Kredietevolutie en uitvoering.

miljarden

	initieel	aanpassing	ordonnan-ceringen 12 maand	ordonnan-ceringen 15 maand	kas
Ontvangsten	191,6	191,6	193,7	193,7	193,7
			101,1%	*101,1%*	*101,1%*
Uitgaven	198,7	198,8	200,8	204,2	203,1
			101,0%	*102,7%*	*102,2%*
Saldo	- 7,1	- 7,2	- 8,8	- 10,5	- 9,4

BRON : Documenten Franse Gemeenschap.

- *Op ordonnanceringsbasis :*

Methodologische nota

De ordonnanceringen zoals die door de Franse Gemeenschap gepubliceerd werden (30), hebben betrekking op de som van de geordonnanceerde bedragen van het lopende begrotingsjaar en van de ordonnanceringen op de overdrachten van het vorige begrotingsjaar. Ze sluiten evenwel de ordonnanceringen op de "klassieke" begrotingsfondsen uit waardoor dubbeltellingen worden voorkomen. In de voorgaande tabel werden die cijfers herrekend naar het jaar waarin het begrotingskrediet werd ingeschreven.

Op basis van de hogervermelde cijfers blijkt er voor de ordonnanceringen een overschrijding van ± 6 miljard. Dit zou het gevolg zijn van het veelvuldig gebruik van de overschrijving van kredieten (via een decreet) van het vorige naar het volgende begrotingsjaar. Deze kredieten werden niet opgenomen in voorgaande tabel terwijl de ordonnanceringen wel vervat zitten in de globale cijfers. Dit zou impliceren dat de begrotingen van de vorige jaren niet ten volle werden uitgevoerd, wat is mogelijk gezien de kredietoverschrijvingen reeds dateren van 1989 en van jaar tot jaar opnieuw toegelaten worden.

30 De Franse Gemeenschap heeft in de loop van oktober 1992 (BS 15.10.1992) en in de maand maart 1993 (BS 30.3.1993) resp. de cijfers m.b.t. de begroting 1991 en 1992 gepubliceerd.

- *Op kasbasis :*

Op basis van de gegevens die afgeleid worden uit de maandelijkse schatkisttoestand (31) blijkt dat de Franse Gemeenschap een saldo realiseert dat hoger ligt dan het begrotingssaldo en het saldo dat bekomen wordt op basis van de begrotingen. Deze evolutie wordt op dezelfde wijze verklaard als de afwijking m.b.t. de ordonnanceringen.

2.3.2. De evolutie van de schuld.

- *De direkte schuld.*

De evolutie van de direkte schuld geeft het best weer welke de financiële positie is van een deelgebied. Sinds 1991 evolueerde de gecumuleerde directe schuld van de Franse Gemeenschap zoals blijkt uit bijlage IV.5 en IV.6.

- *De gedebudgetteerde schuld.*

Zoals in het verslag 1992 werd aangegeven heeft de Franse Gemeenschap in 1992 nieuwe debudgetteringen (ter gedeeltelijke financiering van sommige para-communautaire instellingen) (32) doorgevoerd. Navolgende tabel geeft de evolutie van de ontleningsmachtigingen en de effectieve evolutie van de schuld over de periode 1990-1992.

Tabel IV.18.
De Franse Gemeenschap.
Evolutie van de gedebudgetteerde verrichtingen.

miljarden

	1990	1991	1992
1. Ontleningsmachtigingen	1,2	7,7 (33)	2,4 (34)
2. Aflossing voorzien in begroting (a)	0,2	0,2	0,5
3. Potentiële toename (1)-(2)	1,0	7,5	1,8
4. Werkelijke evolutie	n.b.	5,9	0,9

(a) m.b.t. 1990 en 1991 zitten de aflossingen van de universitaire leningen hierin nog niet vervat.

---

31 De in het Belgisch Staatsblad gepubliceerde gegevens nemen de geconsolideerde leningen op bij de ontvangsten waardoor er een lager te financieren saldo ontstaat en houden geen rekening met sommige saldi die op de *"sateliet"*-rekeningen staan van de Franse Gemeenschap (gemiddeld maandelijks bedrag 1 à 2 miljard) waardoor het saldo voor een gelijkaardig bedrag hoger ligt.

32 Alhoewel deze ontleningen door de resp. para-communautaire instellingen binnen hun huidige dotatie zullen moeten terugbetaald worden, ontstaat er in de beginjaren dat een dergelijk systeem wordt toegepast een grotere beleidsruimte voor de Gemeenschap in zijn geheel.

33 Inclusief 6,5 miljard voor de financiering van de universiteiten.

34 Exclusief de verschuiving van aflossing m.b.t. universitaire leningen (1,0 miljard).

Uit deze tabel blijkt dat de Franse Gemeenschap nog een zeer beperkte ruimte niet realiseerde op haar ontleningsmachtigingen.

2.3.3. Samenvattend.

Eind 1992 is de Franse Gemeenschap in een financiële positie gekomen, die alle marges t.o.v. de norm heeft uitgeput.

De interpretatie van de begrotingscijfers wordt bemoeilijkt door de afwezigheid van sommige documenten (o.a. Algemene Toelichting) evenals door de niet regelmatige publicatie m.b.t. de uitvoering van de begroting. De gepubliceerde gegevens zouden beter moeten afgestemd worden op de traditionele concepten. Tenslotte pleit de Afdeling ervoor dat snel werk zou gemaakt worden van de opstelling van de economische hergroepering.

2.4. Het Waalse Gewest.

2.4.1. De uitvoering van de begroting 1992.

Tabel IV.19.
Waalse Gewest - Begroting 1992
Kredietevolutie en uitvoering

miljarden

	initieel	aanpassing	ordonnan-ceringen 12 maand	ordonnan-ceringen 15 maand	kas
Ontvangsten	101,3	101,6	100,0	100,0	102,6
			98,4%	*98,4%*	*101,0%*
Uitgaven	118,9	121,5	107,3	113,0	117,2
			88,3%	*91,4%*	*96,4%*
Saldo	**-17,7**	**-19,9**	**-7,3**	**-13,3**	**-14,6**

BRON : Documenten Waalse Gewest.

- *Op ordonnanceringsbasis :*

Methodologische nota

Het Waalse Gewest maakt zoals de Vlaamse Gemeenschap een onderscheid tussen de ordonnanceringen op het lopende en het vorig begrotingsjaar zodat in principe de begrotingsopvolging vrij vlot kan gebeuren. De officiële cijfers bevatten evenwel de aanrekeningen op begrotingsfondsen. In de hierboven gehanteerde cijfers werden aan de uitgaven- en ontvangstenzijde (voor eenzelfde bedrag) de begrotingsfondsen uitgesloten en werden de overdrachten gevoegd bij het jaar waarin het krediet oorspronkelijk werd toegekend. Daarnaast weze opgemerkt dat de ordonnanceringen werden bepaald op grond van "betaalde" ordonnanceringen.

De uitvoering van de begroting voor ontvangsten toont op ordonnanceringsbasis een bijna volledige realisatie van de ramingen. Aan de uitgavenzijde lag het realisatieritme, na 12 maand slechts op 88%; na 15 maand was dat opgelopen tot 91%. Op zich genomen blijft dat een vrij laag realisatiepercentage. Ten dele kan dit verklaard worden doordat er nog voor een relatief belangrijk bedrag zou geordonnanceerd worden op de begroting van 1992 in de resterende loop van het jaar 1993 (o.a. storting ALESH ± 3,0 miljard). Daardoor zou de uitvoering dan ook op een meer normaal niveau komen te liggen.

Uit de geordonnanceerde bedragen blijkt dat het Gewest op dit niveau de norm niet heeft overschreden.

- *Op kasbasis :*

Ook in 1992 is het Waalse Gewest nog beneden het budgettair vooropgestelde saldo gebleven. De realisaties benaderen evenwel de ramingen. De laattijdige doorstorting door de Federale Overheid van de laatste schijf 1992 van de gewestelijke belastingen heeft de kaspositie voor ± 1 miljard negatief beïnvloed.

De overschrijding die op begrotingsbasis kan worden vastgesteld is bij de uitvoering op kasbasis niet terug te vinden.

2.4.2. De evolutie van de schuld.

- *De direkte schuld.*

Op basis van de maandelijkse schatkisttoestand kon de volgende gecumuleerde schuldpositie afgeleid worden die gegeven wordt in de bijlagen IV.5 en IV.6.

- *De gedebudgetteerde schuld.*

De in de begroting opgenomen ontleningsmachtigingen waarvan het Waalse Gewest de volle last draagt worden hierna weergegeven evenals de in de begroting voorziene aflossingen op die schuld evenals de effectieve evolutie van de gedebudgetteerde schuld.

Tabel IV.20.
Waalse Gewest.
Evolutie van de gedebudgetteerde verrichtingen.

miljarden

	1990	1991	1992 (35)
1. Ontleningsmachtigingen (36)	2,4	2,4	4,2
2. Aflossing voorzien in begroting	2,8	1,4	1,6
3. Potentiële toename (1)-(2)		1,0	2,6
4. Werkelijke evolutie	1,1	-0,2	0,2

De toekenning van een ontleningsmachtiging m.b.t. investeringen voor waterzuivering door de gemeenten ten belope van 2,0 miljard veroorzaakte in 1992 een bijna verdubbeling van de gevraagde ontleningsmachtigingen. Op die machtiging werd evenwel in de loop van 1992 niets aangerekend.

Zoals ook voor andere deelgebieden werd vastgesteld, worden de ontleningsmachtigingen niet ten volle uitgeput. De evolutie van de schuld van de ex-nationale sektoren zorgt er voorlopig voor dat de gedebudgetteerde schuld in 1991 en 1992 samen niet is toegenomen.

Zoals reeds vastgesteld voor de Vlaamse Gemeenschap is ook in het Waalse Gewest de schuld in de huisvestingssektor nog toegenomen.

miljard

	uitstaand	evolutie
1991	99,4	
1992	103,1	+ 3,7
1993	106,2	+ 3,1

Een deel van deze schuld dient niet gedragen te worden door het Waalse Gewest maar komt ten laste van de gewestelijke huisvestingsmaatschappijen.

35 Raming.
36 Exclusief nationale sektoren waar voorlopig geen budgettaire tussenkomsten noodzakelijk waren.

2.4.3. Samenvattend.

Het Waalse Gewest lijkt budgettair (in ordonnancerings- of kastermen) gezien iets minder vlug op kruissnelheid te komen. Toch nadert men ook hier stilaan de volledige uitvoering van de begrotingen.

De Afdeling pleit ervoor dat ook het Waalse Gewest regelmatig cijfers m.b.t. begrotingsuitvoering zou publiceren die conform de algemeen aanvaarde principes van de rijkscomptabiliteit zouden moeten opgesteld worden.

2.5. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

2.5.1. De uitvoering van de begroting 1992.

Tabel IV.21.
Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest - Begroting 1992
Kredietevolutie en uitvoering

miljarden

	initieel	aanpassing	ordonnan-ceringen 12 maand	ordonnan-ceringen 15 maand	kas
Ontvangsten	38,0	42,4	35,0	35,0	35,7
			82,5%	*82,5%*	*84,3%*
Uitgaven	44,4	49,1	39,5	42,2	45,7
			80,5%	*86,0%*	*93,0%*
Saldo	**- 6,4**	**- 6,7**	**- 4,5**	**- 7,2**	**- 9,9**

BRON : Documenten Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

- *Op ordonnanceringsbasis :*

Methodologische nota

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest maakt in zijn schatkisttoestand een onderscheid tussen de ordonnanceringen op het lopende en op het vorige jaar. Dit heeft tot gevolg dat we de uitvoering van de begroting vrij goed kunnen opvolgen. De begrotingsfondsen waren ook reeds afgeschaft zodat er op dat vlak geen storingen meer optreden.

Op ordonnanceringsvlak blijven de ontvangsten van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest een stuk achter op de begrotingsvooruitzichten. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan volgende faktoren. Enerzijds de niet realisatie van het zogenaamde PSU-dossier en anderzijds de achterblijvende ontvangsten op de organieke fondsen. Bovendien werden de gewestelijke belastingen laattijdig doorgestort.

De ordonnanceringen m.b.t. uitgavenkredieten geven een positief beeld van de uitvoering van de begroting. Het realisatiepercentage na 12 maand ligt in de omgeving van 80%. Na 15 maand zijn de ordonnanceringen op de uitgaven opgelopen tot ± 86%. Ten dele kunnen de lage realisatiepercentages verklaard worden door de niet uitvoering van het zogenaamde PSU-dossier (37).

- *Op kasbasis :*

Op kasbasis genomen realiseert het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest een tekort dat merkelijk boven het voor 1992 begrootte tekort ligt. Dit kan verklaard worden door dezelfde faktoren als aangehaald bij de ordonnanceringen. Uitzondering daarop vormt het PSU-dossier waar er ook aan de uitgavenzijde geen verrichtingen plaatsvonden. Daarnaast wordt ook een versnelling van de kasuitgaven op de lopende begroting vastgesteld.

2.5.2. De evolutie van de schuld.

- *De direkte schuld.*

Het per eind 1991 en 1992 uitstaand bedrag aan de gecumuleerde direkte schuld is gegeven in bijlage IV.5 en IV.6.

- *De gedebudgetteerde schuld.*

De ontleningsmachtigingen van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest werden sinds 1991 teruggebracht tot de machtiging voor de MIVB.

37 De ontvangsten en uitgaven m.b.t. netheid en veiligheid konden niet meer in 1992 gerealiseerd worden.

Tabel IV.22.
Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.
Evolutie van de gedebudgetteerde verrichtingen.

miljarden

	1990	1991	1992
1. Ontleningsmachtigingen (a)	4,5	2,1	2,1
2. Aflossing voorzien in begroting	4,2	2,8	3,7
3. Potentiële toename (1)-(2)	0,3	- 0,7	- 1,6
4. Werkelijke evolutie (a)	n.b.	- 0,9	- 1,3

(a) Exclusief de huisvestingsschulden.

De evolutie van de gedebudgetteerde schuld wordt verklaard door de jaarlijkse "reserveringen" voor de aflossing van de zogenaamde "Hatry"-leningen. Daartegenover staan daartegenover geen nieuwe debudgetteringen.

Bovendien is het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest het enige dat de last van het verleden inzake de sociale huisvesting ook effectief aflost. Dit is mede te danken aan de overname van die schulden door de Federale Overheid in het kader van de afrekening van de eigen thesaurieën van de Gemeenschappen en Gewesten. In het totaal betrof het hier ± 11 miljard waarvan 5,9 in 1990 en ± 1 miljard jaarlijks tussen 1991 en 1995.

De schuld van het Brusselse Hoofstedelijk Gewest t.o.v. het ALESH, die overeenstemt met de totale huisvestingsschuld evolueerde als volgt :

miljarden

	uitstaand	evolutie
1990	22,2	
1991	19,6	- 0,6
1992	17,7	- 1,9

2.5.3. Samenvattend.

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest heeft op kasbasis haar toegelaten saldo overschreden. Gedeeltelijk is dit te wijten aan betalingen m.b.t. het verleden en een laattijdige storting vanwege de Federale Overheid.

Indien we de situatie m.b.t. de vorige jaren en de evoluties in de gedebudgetteerde sector mee in rekening nemen, dan kan voorlopig niet gesproken worden van een overschrijding van de normen van de Afdeling.

Bovendien stelt de Afdeling vast dat het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest het enige Gewest is dat ook effectief zijn huisvestingsschuld afbouwt.

Ook hier pleit de Afdeling voor een regelmatige publicatie van de relevante gegevens m.b.t. de begrotingsuitvoering volgens de geldende principes.

2.6. De Duitstalige Gemeenschap.

Tabel IV.23.
De Duitstalige Gemeenschap - Begroting 1992
Kredietevolutie en uitvoering

miljarden

	initieel	aanpassing	ordonnan-ceringen 12 maand (a)	kas
Ontvangsten	3,2	3,4	3,3	3,3
				96,0%
Uitgaven	4,4	4,6	3,4	3,7
				79,0%
Saldo	- 1,2	- 1,2	n.b.	- 0,4

BRON : Documenten Duitstalige Gemeenschap.
(a) Het begrotingsjaar wordt na 12 maand afgesloten.

- *Op ordonnnanceringsbasis :*

De ontvangsten worden ongeveer volledig gerealiseerd. Dit is het logische gevolg van het feit dat het hier voornamelijk doorgestorte dotaties betreft.

Deze tabel toont dat de uitvoering van de uitgavenbegroting in 1992 een stuk beneden de ingeschreven kredieten is gebleven. Vermoedelijk is dit te wijten aan de inloopfase waarin de Duitstalige Gemeenschap nog zit. Bovendien is dit ook toe te schrijven aan de niet-uitvoering van de vooropgestelde investeringen.

Het uitgavenprogramma dat rekening hield met het opgebruiken, in het kader van een 10-jarig investeringsprogramma, van de reserves uit het verleden kon slechts voor een deel effectief gerealiseerd worden.

- *Op kasbasis :*

Aan de ontvangstenzijde benaderen de kasontvangsten de in de begroting voorziene middelen.

De Duitstalige Gemeenschap maakt ook geen gebruik van de debudgetteringstechnieken.

Besluitend kan men dus stellen dat de begroting van de Duitstalige Gemeenschap in een relatief goede gezondheid verkeerd.

2.7. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Tabel IV.24. :
De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie - Begroting 1992
Kredietevolutie en uitvoering

miljarden

	initieel	aanpassing	ordonnan-ceringen 12 maand	ordonnan-ceringen 15 maand	kas
Ontvangsten	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
			100,0%	*100,0%*	*100,4%*
Uitgaven	1,0	1,9	0,8	0,9	1,0
			42,1%	*47,4%*	*52,5%*
Saldo	**0,1**	**- 0,7**	**+ 0,4**	**+ 0,3**	**0,2**

BRON : Documenten Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

- *Op ordonnanceringsbasis :*

Zoals uit de tabel blijkt werden de ontvangsten volledig gerealiseerd. Dit is logisch gezien de ontvangsten volledig bestaan uit dotaties. De uitgaven bereiken ongeveer het niveau van de initiële begroting wat wil zeggen dat de herinschrijving van vervallen kredieten van jaar tot jaar opnieuw wordt ingeschreven maar niet effectief gebruikt.

- *Op kasbasis :*

Op kasbasis werd de initiële begroting volledig uitgevoerd. De overgedragen kredieten, die grosso modo overeenstemmen met de reserves van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, werden niet uitgegeven en blijven beschikbaar voor de toekomst.

2.8. De evolutie van de financiële toestand van de lokale overheden.

De evolutie van de financiële toestand van de lokale overheden kan voor wat de gemeenten betreft gemeten worden aan de hand van de evolutie van de begrotingen voor 1992. Daaruit blijkt voor 1992 een tekort van 6,7 miljard op de gewone begroting van het eigen dienstjaar.

Dit bedrag weerspiegelt tegengestelde evoluties. In Vlaanderen lijkt de toestand geleidelijk te verbeteren, terwijl in Wallonië de financiële situatie verslechtert. In het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest wordt het evenwicht benaderd hoewel er zich voor 1992 ook daar een lichte achteruitgang aftekent.

Er wordt op gewezen dat deze evoluties met de nodige voorzichtigheid moeten geïnterpreteerd worden want de afwijking tussen de begrotingscijfers en de realisaties is altijd zeer significant geweest. Vandaar dat het saldo met inbegrip van de vorige dienstjaren (op de gewone begroting) sterk positief is gebleven.

De financiële positie van de provincies bleef in de loop van 1992 vrij stabiel.

Uit de beschikbare informatie blijkt dat de schuld (38) van de lokale sector in de loop van 1992 is toegenomen met bijna 19 miljard van 529,8 tot 548,8 miljard.

Uit de voorgaande evoluties kan afgeleid worden dat de financiële toestand van de lokale overheden binnen het kader van de vooropgestelde normering is gebleven.

---

38 Dit lijkt de beste maatstaf te zijn aangezien dit bedrag zowel de evoluties op de gewone als buitengewone dienst weerspiegelt.

BIJLAGEN

Bijlage II.1. :

Technische hypothesen bij de ramingen voor de GM en GW en voor de Federale Overheid.

A. Technische hypothesen m.b.t. de ramingen voor de GM en GW.

Op methodologisch vlak ligt de benadering inzake normatieve simulaties voor de GM en GW in het verlengde van deze die in de adviezen van juni 1991 en juni 1992 werd toegepast (39).

Toch werden er in onderhavig advies een aantal belangrijke aktualisaties en wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot de macro-economische en socio-demografische basishypothesen en de in aanmerking genomen gedebudgetteerde schuld, tevens werden er korrekties doorgevoerd ter vertaling van de door het Sint-Michielsakkoord geregelde overheveling van bevoegdheden en financiële middelen naar de Gemeenschappen en de Gewesten.

1. Voor de aan de GM & GW overgedragen middelen inzake personenbelasting en BTW werden tot en met 1992 de effektief toegewezen gedeelten in aanmerking genomen. Vanaf het begrotingsjaar 1993 werden de toegewezen gedeelten van die belastingen geraamd op basis van de hypothesen die hierna worden toegelicht (40).

2. Voor begrotingsjaar 1993 werd vertrokken van een inflatiegraad (index consumptieprijzen) van 2,9%, voor de latere jaren werd de inflatie konstant verondersteld op 3,0%.
   De reële groei van het B.N.P. werd voor 1993 op - 0,7% en voor 1994 op + 1,2% geraamd, vervolgens werd vanaf 1995 de reële groeivoet konstant gehouden op 2,5% (B.N.P.-nominaal van 8.316 mia. in 1996).
   Voor de lange termijn rentevoet werd vanaf 1994 7% weerhouden.

3. Voor de demografische vooruitzichten inzake de totale bevolking en haar regionale spreiding over de Gewesten werden de recentste projekties (tot 2050) van het N.I.S. ter zake overgenomen.
   Wat de vooruitzichten inzake schoolbevolking betreft, werd uitgegaan van de projekties van het Planbureau. Daaruit blijkt dat de aanpassingsfaktor voor de Franse Gemeenschap vanaf 1994 en deze voor de Vlaamse Gemeenschap vanaf 1995 meer dan 100% zouden bedragen. Dit betekent dat de schoolbevolking vanaf 1994 respektievelijk 1995 reeds het niveau van 1988 zou overschrijden, terwijl in het advies van juni 1992 nog een neerwaartse trend werd verondersteld met een aanpassingsfaktor van 97,472% in 1999. Op basis van de nieuwe projekties zou die aanpassingsfaktor in 1999 100,994% bedragen.

---

39 Een detailbeschrijving hiervan is in het advies van juni 1991 terug te vinden.

40 De lange termijn rentevoet, bedoeld in art. 14, §1 van de bijzondere financieringswet van 16 januari 1989, voor het begrotingsjaar 1993 (annuïteiten vanaf 1994) is reeds gekend en stemt overeen met de effektieve interestvoet van de Staatslening uitgegeven in januari 1993, zijnde 7,41%.

4. Inzake de verschillen in fiskale kapaciteit tussen de drie Gewesten en de afwijking ervan ten opzichte van het Rijk werden de projekties gebaseerd op de realisaties met betrekking tot het aanslagjaar 1991 (toestand 30 juni 1992). Die realisaties bevestigen, maar in sterkere mate dan verondersteld in het advies van juni 1992, de trendmatige afwijkingen in fiskale kapaciteit zoals die zich sedert meerdere jaren voordoen :

- de toenemende verslechtering van de negatieve afwijking in het Waalse Gewest ten opzichte van het Rijk (- 11,3% voor aj. 1991 t.o.v. - 10,5 % voor aj. 1990) ;

- de afnemende positieve afwijking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten opzichte van het Rijk (+ 10,3% voor aj. 1991 t.o.v. + 11,8% voor aj. 1990) ;

- de toenemende positieve afwijking in het Vlaamse Gewest ten opzichte van het Rijk (+ 4,7% voor aj. 1991 t.o.v. + 3,9% voor aj. 1990).

In dit advies werd voor de simulaties uitgegaan van de hypothese dat voornoemde trends zich zullen verder zetten gedurende de vijf eerstvolgende aanslagjaren, om zich dan geleidelijk aan op het voor aj. 1996 bereikte niveau te stabiliseren, zodat de afwijking in fiskale kapaciteit van elk Gewest ten opzichte van het Rijk dat voor laatstgenoemd aanslagjaar wordt vooropgesteld, op een min of meer konstante wijze wordt doorgetrokken naar de volgende jaren.

5) De in aanmerking genomen gedebudgetteerde schuld omvat, in tegenstelling tot het advies van juni 1992, de totale schuld van de sociale huisvestingssektor, met inbegrip van de schuld die thans door het Amortisatiefonds (Alesh) van de leningen voor de sociale huisvesting wordt beheerd. Die schuld vermindert thans uitsluitend met het aflossingsgedeelte begrepen in de door de plaatselijk erkende vennootschappen aan het Alesh gestorte annuïteiten. Het aandeel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in die schuld neemt echter sneller af rekening houdende met de tussenkomst van de Federale Overheid ten belope van 5 miljard (jaarlijks 1 mia. tot en met 1995) en met de in de Gewestbegroting ingeschreven kredieten bestemd voor de *effektieve aflossing* van de uitstaande leningen door het Alesh.
Het detail van de gedebudgetteerde schuld, opgesplitst per deelgebied, is weergegeven in de bijlagen IV.2. tot IV.4.
De toevoeging van de sociale huisvestingsschuld laat toe een juister beeld te krijgen van de financiële lasten die wegen op de totale gedebudgetteerde schuld van de Gewesten.

6) Teneinde de effekten van de door het Sint-Michielsakkoord aan de deelgebieden overgedragen bevoegdheden in rekening te brengen in de normatieve simulaties werden per deelgebied specifieke korrekties aangebracht voor die begrotingsjaren vanaf dewelke bepaalde bijkomende bevoegdheden werden overgeheveld.
De korrekties aan de uitgavenzijde stemmen overeen met de in het wetsvoorstel houdende het Sint-Michielsakkoord expliciet vermelde bedragen

wat de overgedragen middelen betreft. Dit impliceert dat werd aangenomen dat initieel de overgedragen bevoegdheden qua uitgavenvolume overeenstemmen met de toegewezen middelen (41).
De korrekties langs de uitgavenzijde hebben tot gevolg dat de gesimuleerde reële groei van de primaire uitgaven, voor *die* jaren vanaf wanneer bevoegdheden worden overgeheveld, hoger ligt dan de genormeerde trendmatige groei die uit het genormeerd scenario voor de periode tot 1999 (tot 2010 wat de Vlaamse Gemeenschap betreft) voortspruit. De norm inzake reële groei van primaire uitgaven kan bijgevolg als een netto marge beschouwd worden.

7) De interestlasten werden niet helemaal op dezelfde wijze geraamd als in het vorig advies. De interestlasten op de eind 1990 uitstaande schuld (enkel indirecte schuld) werden op forfaitaire wijze geraamd op basis van éénzelfde impliciete rentevoet voor alle deelgebieden.
De interestlasten op de na 1990 ontstane direkte en gedebudgetteerde schuld werden voor de begrotingsjaren 1991 tot en met 1993 afgeleid op basis van de schuldpositie zoals vastgesteld op het einde van het voorgaande jaar, d.i. op grond van het gerealiseerd netto gekorrigeerd tekort (bepaald als het kassaldo vermeerderd met de toename van de gedebudgetteerde schuld). Vanaf 1994 werden die interestlasten overeenkomstig de werkwijze in de voorgaande adviezen geraamd op basis van het gesimuleerd maximaal toelaatbaar netto gekorrigeerd saldo.
Door het in rekening brengen van de door derden (42) terugbetaalde schuld dienden de aldus geraamde interestlasten naar beneden toe aangepast te worden met het interestgedeelte vervat in de door de plaatselijk erkende vennootschappen aan het Alesh en aan de Vlaamse huisvestingsmaatschappij gestorte annuïteiten wat de sociale huisvestingsschuld betreft en rekening houdende met de door derden geplande terugbetalingsschema's.

---

41 Daarnaast worden bijkomende middelen toegewezen waar geen bijkomende bevoegdheden tegenover staan.

42 Derden zijnde het Amortisatiefonds voor de leningen van de sociale huisvesting, de plaatselijk erkende vennootschappen in de sociale huisvesting, de GIMV wat de schuld van de nationale sectoren in Vlaanderen betreft, en de Federale Overheid wat een deel van de sociale huisvestingsschuld in het Brussels Gewest betreft.

Bijlage II.2. :

Vergelijking met advies van juni 1992.

	Norm reële groei primaire uitgaven (in %)	Maximum gekorrigeerd N.F.S. (in mia.) 1994	1995	1996
Stabilisatie schuldratio in 2010 :				
Vlaamse Gemeenschap :				
- advies juni 1992 (stabilisatie in 2000)	+ 1,50	- 36,31	- 33,60	- 30,16
- op basis van nieuwe simulaties en met St. Michielsakkoord	+ 2,13	- 28,77	- 23,95	- 17,21
Stabilisatie schuldratio in 2000 :				
Communauté française :				
- avis de juin 1992 :	- 0,65	- 8,44	- 7,68	- 6,75
- sur base des nouvelles simulations et avec l'accord St. Michel	+ 0,16	- 7,23	- 7,08	- 6,85
Région wallonne :				
- avis de juin 1992 :	+ 1,03	- 16,52	- 14,98	- 13,27
- sur base des nouvelles simulations et avec l'accord St. Michel	+ 2,55	- 16,01	- 15,09	- 14,17
Brussels Hoofdstedelijk Gewest :				
- advies juni 1992	+ 1,60	- 5,29	- 5,14	- 4,89
- op basis van nieuwe simulaties en met St. Michielsakkoord	+ 0,91	- 6,86	- 7,28	- 7,27
Gemeenschappen en Gewesten (1) :				
- advies juni 1992 :	+ 0,92	- 66,56	- 61,40	- 55,07
- op basis van nieuwe simulaties en met St. Michielsakkoord	+ 1,59 (2)	- 58,86	- 53,40	- 45,49

(1) Inkl. Dtst. GM en GGC.
(2) Gemiddelde reële groei op gekonsolideerde basis in de periode 1994-2000.

BIJLAGE III.1. BEGROTINGEN VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN 1993.

AB/DR A.Boon 02-210.39.30 miljoenen franken

OMSCHRIJVING	algemene	toegewezen	totaal	begrotings-fondsen
Vlaamse Gemeenschap				
Ontvangsten	433271.2	1483.3	434754.5	
Uitgaven	477958.9	1908.8	479867.7	
Saldo	-44687.7	-425.5	-45113.2	0.0
Franse Gemeenschap				
Ontvangsten	208411.9	1668.7	210080.6	
Uitgaven (a)	215592.9	1668.7	217261.6	
Saldo	-7181.0	0.0	-7181.0	0.0
ılse Gewest				
Ontvangsten	109135.6	5208.4	114344.0	1955.7
Uitgaven	126725.0	4193.4	130918.4	2683.4
Saldo	-17589.4	1015.0	-16574.4	-727.7
Brusselse Hoofdsted. Gewest				
Ontvangsten	43625.4	1799.1	45424.5	
Uitgaven (a)	49632.4	1844.1	51476.5	
Saldo	-6007.0	-45.0	-6052.0	0.0
Duitstalige Gemeenschap				
Ontvangsten	3416.4	40.8	3457.2	
Uitgaven	3397.1	302.0	3699.1	
Saldo	19.3	-261.2	-241.9	0.0
Gem. Gemeenschapscomm.				
Ontvangsten	1233.9	0.0	1233.9	
Uitgaven	1233.9	0.0	1233.9	
Saldo	0.0	0.0	0.0	0.0
Totaal				
Ontvangsten	799094.4	10200.3	809294.7	1955.7
Uitgaven	874540.2	9917.0	884457.2	2683.4
Saldo	-75445.8	283.3	-75162.5	-727.7

(a) Exclusief de aflosssingen op de directe schuld ten belope van 1139.0 miljoen voor voor de Franse Gemeenschap en 1044.6 miljoen voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

BIJLAGE IV.1 : FINANCIERINGSBEHOEFTEN VAN DE GLOBALE OVERHEID

TABEL I: ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN NETTO FINANCIERINGSBEHOEFTEN VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID (in % v.h. BBP)

	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
I. Ontvangsten													
1. Belastingen	31.36%	31.51%	33.07%	32.45%	32.64%	32.37%	31.51%	31.66%	30.59%	29.30%	29.61%	29.21%	29.23%
1. Direct	18.57%	18.59%	20.03%	19.29%	19.83%	19.81%	19.31%	18.99%	18.17%	16.87%	17.07%	16.69%	16.54%
2. Indirect	12.43%	12.54%	12.73%	12.85%	12.51%	12.28%	11.92%	12.37%	12.13%	12.15%	12.23%	12.17%	12.36%
3. Kapitaal	0.37%	0.37%	0.31%	0.30%	0.30%	0.28%	0.28%	0.30%	0.29%	0.28%	0.31%	0.34%	0.33%
2. Sociale bijdragen	13.55%	13.88%	13.92%	14.49%	15.36%	15.76%	15.92%	16.15%	15.71%	15.29%	15.54%	15.89%	16.21%
3. Niet-fiscale & niet-parafiscale ontvangsten	1.69%	1.96%	2.28%	1.93%	1.92%	1.89%	1.58%	1.34%	1.24%	1.30%	1.43%	1.46%	1.51%
4. Algemeen totaal (1 tot 3)	46.60%	47.35%	49.28%	48.86%	49.91%	50.02%	49.01%	49.16%	47.54%	45.88%	46.58%	46.56%	46.95%
II. Uitgaven													
1. Intrestlasten	6.27%	8.09%	9.42%	9.59%	10.09%	10.88%	11.52%	10.84%	10.31%	10.60%	10.97%	10.57%	11.21%
2. Netto uitgaven voor goederen & diensten	17.37%	18.13%	17.60%	17.11%	16.66%	16.71%	16.46%	15.82%	14.79%	14.20%	14.12%	14.32%	14.16%
1. Lonen	11.92%	12.44%	12.08%	11.53%	11.26%	11.22%	11.03%	10.44%	9.74%	9.44%	9.43%	9.48%	9.45%
2. Pensioenen	1.77%	1.88%	1.90%	1.93%	1.89%	1.86%	1.86%	1.85%	1.85%	1.82%	1.83%	1.95%	2.00%
3. Aankopen van goederen & diensten	3.68%	3.81%	3.62%	3.65%	3.51%	3.62%	3.57%	3.54%	3.20%	2.94%	2.85%	2.88%	2.71%
3. Totale transferten aan particulieren	22.14%	23.94%	23.78%	24.37%	23.95%	23.38%	22.97%	23.03%	21.98%	21.23%	21.08%	21.87%	22.27%
1. Transferten van de sociale zekerheid	19.30%	20.80%	20.77%	21.28%	20.75%	20.22%	19.90%	19.95%	18.97%	18.24%	18.15%	18.92%	19.30%
a. ZIV-gezondheidszorgen	4.18%	4.36%	4.41%	4.57%	4.56%	4.51%	4.56%	4.94%	4.70%	4.66%	4.77%	5.20%	5.44%
b. Werkloosheid	2.63%	3.43%	3.54%	3.89%	3.72%	3.51%	3.41%	3.32%	3.10%	2.85%	2.80%	2.97%	3.02%
: Werkloosheidsuitkeringen	2.10%	2.76%	2.76%	2.93%	2.80%	2.64%	2.55%	2.50%	2.25%	2.04%	1.96%	2.13%	2.17%
: Brugpensioen & loopbaanonderbreking	0.54%	0.66%	0.79%	0.96%	0.92%	0.87%	0.86%	0.82%	0.85%	0.81%	0.83%	0.84%	0.85%
c. Pensioenen	6.70%	7.11%	7.07%	7.19%	7.07%	6.95%	6.91%	6.77%	6.58%	6.35%	6.32%	6.44%	6.56%
d. Gezinsbijslag	2.63%	2.69%	2.64%	2.51%	2.38%	2.26%	2.19%	2.19%	2.13%	2.03%	1.92%	1.90%	1.88%
e. Andere	3.17%	3.21%	3.09%	3.12%	3.02%	2.98%	2.83%	2.73%	2.46%	2.35%	2.35%	2.40%	2.39%
2. Andere	2.84%	3.14%	3.02%	3.09%	3.19%	3.16%	3.08%	3.09%	3.01%	3.00%	2.93%	2.95%	2.98%
4. Andere lopende uitgaven	4.76%	5.02%	5.02%	5.29%	4.93%	4.55%	4.35%	4.25%	4.38%	4.00%	3.78%	3.93%	3.78%
1. Subsidies aan bedrijven	3.33%	3.50%	3.32%	3.61%	3.45%	3.13%	2.93%	2.61%	2.74%	2.50%	2.38%	2.34%	2.26%
2. Transferten aan rest v.d. wereld	1.43%	1.51%	1.70%	1.68%	1.48%	1.42%	1.42%	1.63%	1.64%	1.50%	1.40%	1.59%	1.52%
5. Totale lopende uitgaven	50.55%	55.18%	55.83%	56.36%	55.62%	55.52%	55.30%	53.94%	51.45%	50.03%	49.95%	50.69%	51.43%
6. Idem, excl. intrestlasten	44.28%	47.09%	46.41%	46.77%	45.53%	44.64%	43.78%	43.10%	41.15%	39.43%	38.98%	40.12%	40.21%
7. Netto kapitaaluitgaven													
1. Bruto kapitaalvorming	3.65%	3.55%	3.26%	3.01%	2.57%	2.23%	2.01%	1.79%	1.80%	1.59%	1.56%	1.64%	1.60%
2. Netto kapitaaltransferten (excl. KVD)	1.74%	2.09%	1.65%	1.43%	1.29%	1.32%	1.14%	0.96%	1.05%	0.97%	0.82%	0.86%	0.83%
3. Totaal netto kapitaaluitgaven	5.39%	5.64%	4.91%	4.44%	3.87%	3.56%	3.15%	2.75%	2.85%	2.56%	2.38%	2.49%	2.43%
9. Algemeen totaal uitgaven	55.93%	60.82%	60.74%	60.80%	59.48%	59.08%	58.45%	56.69%	54.31%	52.59%	52.33%	53.19%	53.86%
10. Primaire	49.67%	52.72%	51.32%	51.21%	49.40%	48.20%	46.93%	45.85%	44.00%	41.99%	41.35%	42.61%	42.64%
III. Saldi													
A. Netto financieringsbehoefte	-9.34%	-13.47%	-11.47%	-11.94%	-9.57%	-9.06%	-9.43%	-7.53%	-6.77%	-6.71%	-5.75%	-6.63%	-6.90%
B. Primair saldo	-3.07%	-5.38%	-2.05%	-2.35%	0.52%	1.82%	2.08%	3.31%	3.54%	3.89%	5.22%	3.94%	4.31%

TABEL II: EVOLUTIE IN REELE TERMEN VAN DE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN VAN DE GEZAMELIJKE OVERHEID (jaarlijkse variatie).

	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
I..Ontvangsten	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1.Belastingen	-3.0%	4.9%	-3.4%	1.7%	1.1%	1.2%	3.3%	2.1%	0.9%	3.7%	-0.0%	2.2%
1. Direct	-3.3%	7.7%	-5.2%	3.9%	1.9%	1.3%	1.1%	1.1%	-2.2%	3.8%	-0.8%	1.1%
2. Indirect	-2.5%	1.4%	-0.6%	-1.6%	0.0%	0.9%	6.8%	3.5%	5.6%	3.3%	0.9%	3.6%
3. Kapitaal	-2.7%	-15.0%	-4.8%	-0.7%	-5.4%	6.3%	8.3%	4.6%	-0.7%	14.5%	11.0%	0.2%
2.Sociale bijdragen	-1.1%	0.3%	2.4%	7.2%	4.7%	5.0%	4.4%	2.7%	2.5%	4.3%	3.6%	4.2%
3.Niet-fiscale & niet-parafiscale ontvangsten	12.1%	16.2%	-16.9%	0.5%	0.6%	-12.9%	-12.7%	-2.7%	10.3%	13.0%	3.9%	5.7%
4.Algemeen totaal (1 tot 3)	-1.9%	4.1%	-2.4%	3.3%	2.2%	1.8%	3.2%	2.2%	1.7%	4.2%	1.3%	3.0%
II.Uitgaven												
1.Intrestlasten	24.7%	16.4%	0.2%	6.3%	10.0%	10.0%	-3.2%	0.4%	8.4%	6.3%	-2.3%	8.3%
2.Netto uitgaven voor goederen & diensten	0.8%	-2.9%	-4.3%	-1.6%	2.3%	2.3%	-1.2%	-1.2%	1.1%	2.1%	2.8%	0.9%
1. Lonen	0.8%	-2.9%	-6.1%	-1.3%	1.6%	2.1%	-2.7%	-1.4%	2.1%	2.5%	1.9%	1.8%
2. Pensioenen	2.3%	1.0%	0.2%	-1.2%	0.7%	3.7%	2.4%	5.4%	3.7%	3.4%	8.0%	4.5%
3. Aankopen van goederen & diensten	0.0%	-5.1%	-0.9%	-2.8%	5.4%	2.3%	2.1%	-4.5%	-3.2%	-0.3%	2.4%	-4.1%
3.Totale transferten aan particulieren	4.4%	-0.7%	0.9%	-0.7%	-0.4%	2.1%	3.1%	0.8%	1.8%	1.9%	5.2%	4.0%
1. Transferten van de sociale zekerheid	4.0%	-0.2%	0.9%	-1.4%	-0.7%	2.3%	3.1%	0.5%	1.3%	2.2%	5.6%	4.1%
a. ZIV-gezondheidszorgen	0.8%	1.2%	2.1%	0.8%	0.8%	5.2%	11.4%	0.5%	4.5%	5.0%	10.5%	6.8%
b. Werkloosheid	25.6%	3.5%	8.0%	-3.2%	-3.8%	0.8%	0.0%	-1.1%	-3.2%	0.7%	7.8%	3.5%
: Werkloosheidsuitkeringen	27.3%	-0.3%	4.7%	-3.3%	-3.8%	0.1%	0.9%	-4.9%	-4.4%	-1.2%	10.1%	3.8%
: Brugpensioen & loopbaanonderbreking	19.0%	19.1%	19.5%	-2.6%	-3.7%	3.0%	-2.4%	10.2%	-0.2%	5.5%	2.3%	2.8%
c. Pensioenen	2.5%	-0.6%	0.2%	-0.6%	0.3%	3.3%	0.7%	2.8%	1.6%	2.2%	3.4%	4.0%
d. Gezinsbijslag	-1.0%	-1.8%	-6.5%	-4.3%	-3.0%	0.6%	2.8%	2.7%	0.6%	-3.0%	0.4%	1.3%
e. Andere	-2.1%	-3.7%	-0.8%	-1.9%	0.7%	-1.6%	-0.5%	-5.1%	0.9%	2.7%	3.5%	1.7%
2. Andere	6.7%	-3.8%	0.8%	4.4%	1.0%	1.1%	3.3%	2.9%	5.0%	0.3%	2.1%	2.9%
4.Andere lopende uitgaven	1.8%	0.0%	3.7%	-5.8%	-5.9%	-0.6%	0.3%	9.0%	-3.7%	-3.1%	5.6%	-1.9%
1. Subsidies aan bedrijven	1.7%	-5.2%	6.9%	-3.3%	-7.4%	-2.7%	-8.3%	10.8%	-4.0%	-2.2%	-0.4%	-1.3%
2. Transferten aan rest v.d. wereld	1.9%	12.2%	-2.6%	-11.0%	-2.3%	4.3%	18.0%	6.1%	-3.3%	-4.6%	15.7%	-2.7%
5.Totale lopende uitgaven	5.4%	1.1%	-0.6%	-0.2%	1.8%	3.5%	0.3%	0.8%	2.5%	2.5%	2.9%	3.6%
6.Idem, excl. intrestlasten	2.7%	-1.5%	-0.8%	-1.6%	-0.0%	1.9%	1.2%	0.9%	1.0%	1.4%	4.3%	2.3%
7.Netto kapitaaluitgaven												
1.Bruto kapitaalvorming	-6.1%	-8.0%	-9.2%	-13.5%	-11.5%	-6.5%	-8.3%	6.1%	-6.8%	0.8%	6.2%	0.1%
2.Netto kapitaaltransferten (excl.KVD)	16.0%	-21.1%	-14.6%	-8.7%	4.3%	-10.7%	-13.3%	16.3%	-3.3%	-13.4%	6.3%	-1.2%
3.Totaal netto kapitaaluitgaven	1.0%	-12.9%	-11.1%	-12.0%	-6.2%	-8.1%	-10.1%	9.6%	-5.5%	-4.6%	6.2%	-0.3%
9.Algemeen totaal uitgaven	5.0%	-0.1%	-1.5%	-1.1%	1.3%	2.8%	-0.2%	1.2%	2.0%	2.1%	3.0%	3.4%
10.Primaire	2.5%	-2.7%	-1.8%	-2.5%	-0.5%	1.2%	0.5%	1.4%	0.6%	1.1%	4.5%	2.2%

Bron: Berekeningen op basis van gegevens van de NBB

TABEL III: EVOLUTIE IN REELE TERMEN VAN DE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN VAN DE GEZAMELIJKE OVERHEID (indexen).

	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
I. Ontvangsten												
1. Belastingen	100.0	104.9	101.4	103.1	104.2	105.5	109.0	111.2	112.3	116.4	116.4	118.9
1. Direct	100.0	107.7	102.1	106.1	108.1	109.5	110.8	112.0	109.5	113.7	112.8	114.0
2. Indirect	100.0	101.4	100.8	99.2	99.3	100.2	107.0	110.7	116.9	120.8	121.9	126.3
3. Kapitaal	100.0	85.0	80.9	80.3	76.0	80.8	87.4	91.5	90.9	104.0	115.5	115.7
2. Sociale bijdragen	100.0	100.3	102.7	110.1	115.2	120.9	126.2	129.7	133.0	138.7	143.8	149.8
3. Niet-fiscale & niet-parafiscale ontvangsten	100.0	116.2	96.6	97.2	97.8	85.2	74.4	72.3	79.8	90.2	93.7	99.0
4. Algemeen totaal (1 tot 3)	100.0	104.1	101.6	104.9	107.2	109.2	112.6	115.0	117.0	121.9	123.5	127.1
II. Uitgaven												
1. Intrestlasten	100.0	116.4	116.6	124.0	136.4	150.0	145.3	145.9	158.1	168.0	164.0	177.6
2. Netto uitgaven voor goederen & diensten	100.0	97.1	92.9	91.4	93.5	95.7	94.6	93.5	94.5	96.5	99.2	100.1
1. Lonen	100.0	97.1	91.2	90.1	91.6	93.5	91.0	89.7	91.6	93.9	95.7	97.4
2. Pensioenen	100.0	101.0	101.2	99.9	100.6	104.4	106.9	112.7	116.8	120.8	130.4	136.4
3. Aankopen van goederen & diensten	100.0	94.9	94.1	91.5	96.4	98.6	100.6	96.1	93.0	92.7	94.9	91.0
3. Totale transferten aan particulieren	100.0	99.3	100.2	99.5	99.1	101.2	104.4	105.2	107.1	109.1	114.7	119.3
1. Transferten van de sociale zekerheid	100.0	99.8	100.7	99.3	98.6	100.9	104.0	104.5	105.9	108.1	114.2	119.0
a. ZIV-gezondheidszorgen	100.0	101.2	103.3	104.1	104.9	110.4	123.0	123.5	129.1	135.6	149.9	160.0
b. Werkloosheid	100.0	103.5	111.7	108.2	104.1	105.0	105.0	103.8	100.4	101.1	109.0	112.9
: Werkloosheidsuitkeringen	100.0	99.7	104.3	100.9	97.0	97.2	98.0	93.3	89.1	88.1	96.9	100.6
: Brugpensioen & loopbaanonderbreking	100.0	119.1	142.4	138.6	133.5	137.5	134.2	147.8	147.6	155.8	159.4	163.9
c. Pensioenen	100.0	99.4	99.6	99.0	99.2	102.5	103.2	106.1	107.7	110.1	113.8	118.4
d. Gezinsbijslag	100.0	98.2	91.8	87.8	85.2	85.7	88.1	90.4	90.9	88.2	88.5	89.7
e. Andere	100.0	96.3	95.5	93.7	94.3	92.9	92.3	87.6	88.4	90.8	94.0	95.6
2. Andere	100.0	96.2	96.9	101.2	102.2	103.4	106.8	109.9	115.3	115.6	118.1	121.6
4. Andere lopende uitgaven	100.0	100.0	103.7	97.7	92.0	91.5	91.7	100.0	96.3	93.3	98.4	96.6
1. Subsidies aan bedrijven	100.0	94.8	101.3	97.9	90.7	88.2	80.9	89.6	86.1	84.1	83.8	82.7
2. Transferten aan rest v.d. wereld	100.0	112.2	109.2	97.2	95.0	99.1	116.9	124.0	119.9	114.3	132.2	128.6
5. Totale lopende uitgaven	100.0	101.1	100.5	100.3	102.1	105.7	106.0	106.8	109.5	112.2	115.4	119.5
6. Idem, excl. intrestlasten	100.0	98.5	97.8	96.2	96.2	98.0	99.3	100.1	101.1	102.6	107.0	109.5
7. Netto kapitaaluitgaven												
1. Bruto kapitaalvorming	100.0	92.0	83.5	72.2	63.9	59.7	54.8	58.1	54.1	54.6	57.9	58.0
2. Netto kapitaaltransferten (excl. KVD)	100.0	78.9	67.4	61.5	64.2	57.3	49.7	57.8	55.8	48.3	51.4	50.8
3. Totaal netto kapitaaluitgaven	100.0	87.1	77.5	68.2	64.0	58.8	52.9	58.0	54.8	52.3	55.5	55.3
9. Algemeen totaal uitgaven	100.0	99.9	98.4	97.3	98.6	101.3	101.1	102.3	104.4	106.6	109.8	113.5
10. Primaire	100.0	97.3	95.6	93.2	92.8	93.9	94.3	95.6	96.1	97.2	101.5	103.7

Bron: Berekeningen op basis van gegevens van de NBB

TABEL IV: EVOLUTIES VAN DE SUBSECTOREN (variatie in reële termen)

	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
I..Totaal interne transferten	15.74%	1.24%	-3.21%	-3.84%	-9.94%	1.03%	-10.86%	1.64%	-0.45%	-6.91%	-5.74%	4.19%
1.Aan sociale zekerheid	23.35%	3.93%	-2.80%	-8.28%	-15.20%	-0.74%	-13.78%	8.20%	-3.11%	-10.52%	-9.56%	6.60%
2.Aan lokale overheden	3.93%	-3.71%	-4.04%	5.10%	-0.70%	3.68%	-6.65%	-7.06%	3.65%	-1.70%	-0.71%	1.30%
II.Totale ontvangsten (na interne transferten)	-1.89%	4.05%	-2.38%	3.27%	2.19%	1.83%	3.16%	2.17%	1.69%	4.18%	1.32%	2.96%
1.Centrale overheid	-12.84%	8.42%	-4.82%	4.19%	7.97%	-0.29%	9.80%	2.20%	2.74%	8.89%	1.45%	1.27%
2.Sociale zekerheid	6.93%	1.03%	0.20%	1.32%	-1.87%	3.28%	-0.81%	4.05%	1.04%	1.03%	0.65%	5.06%
3.Lokale overheid	4.73%	2.35%	-3.78%	7.15%	-0.55%	3.50%	-3.12%	-3.83%	0.40%	-1.13%	3.18%	2.09%
III.Totale ontvangsten (voor transferten)	-1.89%	4.05%	-2.38%	3.27%	2.19%	1.83%	3.16%	2.17%	1.69%	4.18%	1.32%	2.96%
1.Centrale overheid	-2.80%	5.41%	-4.17%	0.93%	1.05%	0.16%	2.62%	2.03%	1.78%	4.24%	-0.44%	1.99%
2.Sociale zekerheid	-1.12%	-0.75%	2.12%	7.17%	5.09%	4.98%	4.36%	2.69%	2.49%	4.82%	3.50%	4.68%
3.Lokale overheid	6.29%	13.95%	-3.36%	10.44%	-0.31%	3.22%	2.29%	0.66%	-3.79%	-0.35%	8.50%	3.08%
IV.Netto primaire uitgaven (excl. transferten)(°)	2.51%	-2.68%	-1.76%	-2.49%	-0.50%	1.19%	0.47%	1.39%	0.56%	1.07%	4.46%	2.16%
1.Centrale overheid (excl. KVD)	2.78%	-4.82%	-2.51%	-2.93%	-0.46%	-0.14%	-2.49%	1.97%	0.36%	-0.33%	4.19%	0.19%
2.Sociale zekerheid	4.09%	-0.30%	0.80%	-1.28%	-0.47%	2.24%	2.99%	0.51%	0.74%	1.99%	5.53%	4.02%
3.Lokale overheid	-2.95%	-2.87%	-7.47%	-5.12%	-0.71%	2.13%	1.70%	2.68%	0.54%	2.42%	1.49%	1.75%
V.Lopende primaire uitgaven (excl.transferten)(°)	2.69%	-1.47%	-0.78%	-1.59%	-0.01%	1.92%	1.24%	0.86%	0.98%	1.44%	4.35%	2.31%
1.Centrale overheid	1.97%	-2.90%	-1.88%	-1.85%	0.32%	1.27%	-0.01%	1.26%	0.90%	0.78%	3.74%	0.47%
2.Sociale zekerheid	4.03%	-0.29%	0.82%	-1.27%	-0.46%	2.23%	3.00%	0.50%	0.75%	1.99%	5.53%	4.02%
3.Lokale overheid	0.09%	-1.01%	-3.31%	-2.01%	0.68%	2.97%	-1.64%	1.01%	2.25%	1.43%	1.47%	1.36%

(°) Uitgaven van de subsector, min eventuele transferten naar andere subsectoren.

Bron: Berekeningen op basis van gegevens van de NBB

TABEL V: EVOLUTIE VAN DE SUBSECTOREN (indexen in reële termen)

	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
I..Totaal interne transferten	100.0	101.2	98.0	94.2	84.9	85.7	76.4	77.7	77.3	72.0	67.8	70.7
1.Aan sociale zekerheid	100.0	103.9	101.0	92.7	78.6	78.0	67.2	72.8	70.5	63.1	57.0	60.8
2.Aan lokale overheden	100.0	96.3	92.4	97.1	96.4	100.0	93.3	86.7	89.9	88.4	87.8	88.9
II.Totale ontvangsten (na interne transferten)	100.0	104.1	101.6	104.9	107.2	109.2	112.6	115.0	117.0	121.9	123.5	127.1
1.Centrale overheid	100.0	108.4	103.2	107.5	116.1	115.7	127.1	129.9	133.4	145.3	147.4	149.3
2.Sociale zekerheid	100.0	101.0	101.2	102.6	100.6	104.0	103.1	107.3	108.4	109.5	110.2	115.8
3.Lokale overheid	100.0	102.4	98.5	105.5	105.0	108.6	105.2	101.2	101.6	100.5	103.6	105.8
III.Totale ontvangsten (voor transferten)	100.0	104.1	101.6	104.9	107.2	109.2	112.6	115.0	117.0	121.9	123.5	127.1
1.Centrale overheid	100.0	105.4	101.0	102.0	103.0	103.2	105.9	108.0	110.0	114.6	114.1	116.4
2.Sociale zekerheid	100.0	99.3	101.4	108.6	114.2	119.8	125.1	128.4	131.6	138.0	142.8	149.5
3.Lokale overheid	100.0	114.0	110.1	121.6	121.2	125.1	128.0	128.9	124.0	123.5	134.0	138.2
IV.Netto primaire uitgaven (excl. transferten)(°)	100.0	97.3	95.6	93.2	92.8	93.9	94.3	95.6	96.1	97.2	101.5	103.7
1.Centrale overheid (excl. KVD)	100.0	95.2	92.8	90.1	89.6	89.5	87.3	89.0	89.3	89.0	92.8	92.9
2.Sociale zekerheid	100.0	99.7	100.5	99.2	98.7	101.0	104.0	104.5	105.3	107.4	113.3	117.9
3.Lokale overheid	100.0	97.1	89.9	85.3	84.7	86.5	87.9	90.3	90.8	93.0	94.4	96.0
V.Lopende primaire uitgaven (excl.transferten)(°)	100.0	98.5	97.8	96.2	96.2	98.0	99.3	100.1	101.1	102.6	107.0	109.5
1.Centrale overheid	100.0	97.1	95.3	93.5	93.8	95.0	95.0	96.2	97.1	97.8	101.5	101.9
2.Sociale zekerheid	100.0	99.7	100.5	99.3	98.8	101.0	104.0	104.5	105.3	107.4	113.4	117.9
3.Lokale overheid	100.0	99.0	95.7	93.8	94.4	97.2	95.6	96.6	98.8	100.2	101.7	103.1

(°) Uitgaven van de subsector, min eventuele transferten naar andere subsectoren.

Bron: Berekeningen op basis van gegevens van de NBB

TABEL VI: RELATIEVE AANDELEN IN WAARDE (in % van het totaal van de gezamenlijke overheid)

	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
I. Totale ontvangsten (excl. interne transferten)													
1. Centrale overheid	43.07%	38.26%	39.87%	38.87%	39.22%	41.44%	40.57%	43.19%	43.20%	43.65%	45.62%	45.68%	44.93%
2. Sociale zekerheid	43.11%	46.99%	45.63%	46.83%	45.95%	44.12%	44.75%	43.03%	43.82%	43.55%	42.23%	41.95%	42.80%
3. Lokale overheid	13.81%	14.75%	14.51%	14.30%	14.84%	14.44%	14.68%	13.78%	12.97%	12.81%	12.15%	12.38%	12.27%
II. Primaire uitgaven (excl. interne transferten)													
1. Centrale overheid	44.96%	45.08%	44.09%	43.75%	43.55%	43.57%	43.00%	41.73%	41.96%	41.88%	41.30%	41.20%	40.40%
2. Sociale zekerheid	40.86%	41.49%	42.51%	43.62%	44.16%	44.17%	44.63%	45.75%	45.35%	45.44%	45.85%	46.32%	47.16%
3. Lokale overheid	14.18%	13.43%	13.40%	12.62%	12.28%	12.26%	12.37%	12.52%	12.68%	12.68%	12.85%	12.49%	12.44%

Bron: Berekeningen op basis van gegevens van de NBB

IJLAGE IV.2. GEDEBUDGETTEERDE SCHULD VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN EN DE FEDERALE OVERHEID IN 1990.

B/DR A.Boon 02-210.39.30

miljoenen franken

OMSCHRIJVING	Vlaamse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest	Franse Gemeenschap	Duitstalige Gemeenschap	sub-totaal	Federale Overheid	ALGEMEEN TOTAAL
okale en regionale besturen	24783.6	15030.0	23744.8			63558.4	7860.5	71418.9
nderwijs en kultuur	18438.8			14813.2		33252.0		33252.0
Universitair onderwijs	11133.9			14813.2		25947.1		25947.1
Schoolgebouwen	3973.4					3973.4		3973.4
Middenstandsopleiding								
OVV	1210.9					1210.9		1210.9
Philharmonie	31.1					31.1		31.1
BRT/RTBF	1325.5					1325.5		1325.5
Sportinfrastructuur								
Toerisme								
e sector	10114.5			7922.0		18036.5	23529.9	41566.4
eefmilieu	12106.9	440.0	(b)			12546.9		12546.9
atervoorziening	3428.7	10080.0	19.2			13527.9		13527.9
uisvesting	145779.6	99367.0	22228.5			267375.1		267375.1
Huisvestingsmaatschappijen	13654.3					13654.3		13654.3
Premies	22544.9	2320.0	4.2			24869.1		24869.1
Amortisatiefonds (c)	109580.5	97047.0	22224.3			228851.8		228851.8
ationale sectoren	26545.0	16274.5				42819.5	181353.0	224172.5
penbaar vervoer	200.9		14041.4			14242.3		14242.3
.O.M.B. - S.D.R.B.			1025.4			1025.4		1025.4
egie der Gebouwen							112.2	112.2
igen vreemde staten							4000.0	4000.0
etensch. Onderzoek							2386.5	2386.5
TOTAAL	241398.2	141191.5	61059.3	22735.2	(a)	466384.2	219242.1	685626.3
TOTAAL (excl. huisvesting)	95618.5	41824.5	38830.8	22735.2		199009.0	219242.1	418251.1

a) De Duitstalige Gemeenschap heeft geen gedebudgetteerde schuld.
b) Zit vervat in de post "Lokale en regionale besturen".
c) Op basis van de balansen van de Alesh.

BIJLAGE IV.3. GEDEBUDGETTEERDE SCHULD VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN EN DE FEDERALE OVERHEID IN 1991.

AB/DR A. Boon 02-210.39.30

miljoenen franken

OMSCHRIJVING	Vlaamse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdstedelijk Gewest	Franse Gemeenschap	Duitstalige Gemeenschap	sub-totaal	Federale Overheid	ALGEMEEN TOTAAL
Lokale en regionale besturen	25077.5	15360.0	22175.8			62613.3	6975.8	69589.1
Onderwijs en kultuur	22964.7			21869.0		44833.7		44833.7
- Universitair onderwijs	11404.9			21852.0		33256.9		33256.9
- Schoolgebouwen	8085.5					8085.5		8085.5
- Middenstandsopleiding	726.1					726.1		726.1
- OVV	1468.4					1468.4		1468.4
- Philharmonie	29.4					29.4		29.4
- BRT/RTBF	1246.8					1246.8		1246.8
- Sportinfrastructuur								
- Toerisme	3.6			17.0		20.6		20.6
...iale sector	10785.1			6728.0		17513.1	21980.0	39493.1
Leefmilieu	12485.3	390.0	(b)			12875.3		12875.3
Watervoorziening	3587.7	9930.0	18.5			13536.2		13536.2
Huisvesting	150560.7	103066.5	19552.2			273179.4		273179.4
- Huisvestingsmaatschappijen	14602.7					14602.7		14602.7
- Premies	22587.7	2620.0	2.6			25210.3		25210.3
- Amortisatiefonds (c)	113370.3	100446.5	19549.6			233366.4		233366.4
Nationale sectoren	26545.0	15962.0				42507.0	181640.0	224147.0
Openbaar vervoer	201.3		15031.9			15233.2		30265.1
G.O.M.B. - S.D.R.B.			907.9			907.9		907.9
Regie der Gebouwen							54.1	54.1
Leningen vreemde staten							5200.0	5200.0
...ensch. Onderzoek							2121.2	2121.2
Nationale Delcrederedienst							12000.0	12000.0
SABENA (via Belfin)							12617.4	12617.4
Fonds voor Financieel herstel van de gemeenten							57000.0	57000.0
TOTAAL	252207.3	144708.5	57686.3	28597.0	(a)	483199.1	299588.5	782787.6
TOTAAL (excl. huisvesting)	101646.6	41642.0	38134.1	28597.0		210019.7	299588.5	509608.2

(a) De Duitstalige Gemeenschap heeft geen gedebudgetteerde schuld.

(b) Zit vervat in post "Lokale en regionale besturen".

(c) Op basis van de balansen van de "Alesh".

BIJLAGE IV.4. GEDEBUDGETTEERDE SCHULD VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN EN DE FEDERALE OVERHEID IN 1992.

AB/DR A.Boon 02-210.39.30

miljoenen franken

OMSCHRIJVING	Vlaamse Gemeen-schap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdste-delijk Gewest	Franse Gemeen-schap	Duitstalige Gemeenschap	sub-totaal	Federale Overheid	ALGEMEEN TOTAAL
Lokale en regionale besturen	27147.9	15630.0	20298.4			63076.3	6357.4	69433.7
Onderwijs en kultuur	27675.4			21512.0		49187.4		49187.4
- Universitair onderwijs	11166.6			21441.0		32607.6		32607.6
- Schoolgebouwen	13350.6					13350.6		13350.6
- Middenstandsopleiding	742.7					742.7		742.7
- OVV	1303.2					1303.2		1303.2
- Philharmonie	27.6					27.6		27.6
- BRT/RTBF	1081.1					1081.1		1081.1
- Sportinfrastructuur				55.0		55.0		55.0
- Toerisme	3.6			16.0		19.6		19.6
ciale sector	11291.9			6644.0		17935.9	20654.5	38590.4
Para-communautaire instellingen				1358.2		1358.2		1358.2
Leefmilieu	12820.3	340.0	(b)			13160.3		13160.3
Watervoorziening	3688.2	9790.0	17.7			13495.9		13495.9
Huisvesting	155057.4	106212.6	17710.7			278980.7		278980.7
- Huisvestingsmaatschappijen	14313.2					14313.2		14313.2
- Premies	23645.9	2800.0	1.4			26447.3		26447.3
- Amortisatiefonds (c)	117098.3	103412.6	17709.3			238220.2		238220.2
Nationale sectoren	30941.8	16000.0				46941.8	185910.0	232851.8
Openbaar vervoer	197.3		15822.7			16020.0		16020.0
G.O.M.B. - S.D.R.B.			912.9			912.9		912.9
andweer			26.6			26.6		26.6
Regie der Gebouwen							3790.3	3790.3
Leningen vreemde staten							6000.0	6000.0
Wetensch. Onderzoek							1854.6	1854.6
Nationale Delcrederedienst							12000.0	12000.0
NILK							2500.0	2500.0
SOCOBESOM							1341.3	1341.3
SABENA (via Belfin)							14100.0	14100.0
Fonds voor Financieel herstel van de gemeenten							9000.0	9000.0
TOTAAL	268820.2	147972.6	54789.0	29514.2	(a)	501096.0	262166.8	763262.8
TOTAAL (excl. huisvesting)	113762.8	41760.0	37078.3	29514.2		222115.3	262166.8	484282.1

(a) De Duitstalige Gemeenschap heeft geen gedebudgetteerde schuld.

(b) Zit vervat in post "Lokale en regionale besturen"

(c) Op basis van de balansen van de "Alesh".

BIJLAGE IV.5. DIRECTE SCHULD VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN.

Uitstaand bedrag per eind 1991.

AB/LVN A.Boon 02-210.39.30

miljoenen franken

uitstaand bedrag van de geconsolideerde schuld

1991	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdsted. Gewest	Duitstalige Gemeenschap	G.G.C.	Totaal
J							
F							
M							
A	2000						2000
M	4500						4500
J	7000						7000
J	9000						9000
A	12000	1800					13800
S	15000	3800					18800
O	21000	5800					26800
N	21000	7200		3000			31200
D	23000	8800		3000			34800

uitstaand bedrag van de korte termijnschuld

1991	Vlaamse Gemeenschap	Franse (a) Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdsted. Gewest (a)	Duitstalige Gemeenschap	G.G.C.	Totaal
J							
F	12500		1260				13760
M	13000	198	157	2051			15406
A	11000	140		3392			14532
M	10650	589		4347			15586
J	9500	4499		1831			15830
J	16400		4784	1849			23033
A	18400	5353	4526	1248			29527
S	11400	1865	2694	2388			18347
O	6000	8377	2055	4514			20946
N	7700	8140		817			16657
D	-9500	6182	2909	2084			1675

uitstaand bedrag van de totale schuld

1991	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdsted. Gewest	Duitstalige Gemeenschap	G.G.C.	Totaal
J							
F	12500		1260				13760
M	13000	198	157	2051			15406
A	13000	140		3392			16532
M	15150	589		4347			20086
J	16500	4499		1831			22830
J	25400		4784	1849			32033
A	30400	7153	4526	1248			43327
S	26400	5665	2694	2388			37147
O	27000	14177	2055	4514			47746
N	28700	15340		3817			47857
D	13500	14982	2909	5084			36475

(a) De schuld werd bepaald als het verschil tussen het netto te financieren saldo en de opgenomen geconsolideerde leningen.

BIJLAGE IV.6. DIRECTE SCHULD VAN DE GEMEENSCHAPPEN EN DE GEWESTEN.

Uitstaand bedrag per eind 1992.

AB/LVN A.Boon 02.210.39.30

miljoenen franken

uitstaand bedrag van de geconsolideerde schuld

1992	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdsted. Gewest	Duitstalige Gemeenschap	G.G.C.	Totaal
J	23000	8800	4998	3000			39798
F	23000	8800	4998	6000			42798
M	23000	8800	4998	6000			42798
A	23000	11800	4998	6000			45798
M	23000	13300	5000	6000			47300
J	28500	14800	5000	6000			54300
J	28500	14800	9000	6000			58300
A	32000	14800	9000	9000			64800
S	32000	16600	9000	9000			66600
O	38000	17800	9000	9000			73800
N	38000	20300	9000	9000			76300
D	38000	22750	17000	13000			90750

uitstaand bedrag van de korte termijnschuld

1992	Vlaamse (a) Gemeenschap	Franse (a) Gemeenschap	Waalse (a) Gewest	Brusselse(a) Hoofdsted. Gewest	Duitstalige Gemeenschap	G.G.C.	Totaal
J	-72	7425		3220			10573
F	11477	14736	2840	-1764			27289
M	1538	14731	357	603			17229
A	9954	14560		1123			25637
M	3452	10206	913	2186			16757
J	5582	10610		2378			18570
J	14457	13106	7267	4764			39594
A	11511	14909	6474	1439			34333
S	7490	12491	3523	1712			25216
O	8026	14354	2167	1865			26412
N	-2130	12958	2241	2745			15814
D	2598	1607	489	1988			6682

uitstaand bedrag van de totale schuld

1992	Vlaamse Gemeenschap	Franse Gemeenschap	Waalse Gewest	Brusselse Hoofdsted. Gewest	Duitstalige Gemeenschap	G.G.C.	Totaal
J	22928	16225	4998	6220			50371
F	34477	23536	7838	4236			70087
M	24538	23531	5355	6603			60027
A	32954	26360	4998	7123			71435
M	26452	23506	5913	8186			64057
J	34082	25410	5000	8378			72870
J	42957	27906	16267	10764			97894
A	43511	29709	15474	10439			99133
S	39490	29091	12523	10712			91816
O	46026	32154	11167	10865			100212
N	35870	33258	11241	11745			92114
D	40598	24357	17489	14988			97432

(a) De schuld werd bepaald als het verschil tussen het netto te financieren saldo en de opgenomen geconsolideerde leningen.